

**Οι πρόσφατες
τροποποιήσεις
του Ποινικού Κώδικα
και του Κώδικα
Ποινικής Δικονομίας με
τον Ν. 5090/2024*
[*μετά και τον Ν.
5108/2024]**

Γιάννης Ναζίρης

Γιαννιτσά, 24/5/2024

Τροποποιήσεις ΠΚ / ΚΠΔ κ.ά. νόμων που έχουν τεθεί σε ισχύ από 2.5.2024

Δωροληψία / Δωροδοκία δικαστών κ.λπ. άλλων κρατών

- 59 Ν. 5108/2024
- 237 παρ. 4 περ. γ' ΠΚ

Χρέη προς το Δημόσιο

- 43 Ν. 5108/2024
- ~~469-ΠΚ~~

Διορθωτικές παρεμβάσεις / διευκρινίσεις σε Ν. 5090/2024 και ΚΠΔ

- 44-46, 58 Ν. 5108/2024
- 111 παρ. 3 ΚΠΔ, 324 παρ. 2 ΚΠΔ, 551 παρ. 2 ΚΠΔ / 137 παρ. 1, 5 Ν. 5090/2024

Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης

- Άρθρα 36-38 Ν. 5108/2024
- Τροποποίηση άρθρων 12 παρ. 1, 13 παρ. 3, 30 παρ. 3 Ν. 3251/2004

Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας / Εγκλήματα κατά ΕΕ

- 39 Ν. 5108/2024, 49 Ν. 5108/2024
- Τροποποίηση άρθρου 16B παρ. 2 Ν. 4786/2021, τροποποίηση άρθρου 24 παρ. 5 Ν. 4689/2020

Κατάργηση άρθρου 469 ΠΚ [άρθρο 136 Ν. 5090/2024 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 43 Ν. 5108/2024]

Άρθρο 469

~~Μετά το εδάφιο β΄ της παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 προστίθεται εδάφιο γ΄ ως εξής:
«Στην αίτηση και στον πίνακα χρεών που υποβάλλονται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν συμπεριλαμβάνονται και δεν υπολογίζονται για τον προσδιορισμό της ευθύνης του προσώπου, τα χρέη που προέρχονται από τη μη εκτέλεση χρηματικών ποινών που επιβλήθηκαν από ποινικό δικαστήριο και οι σχετικές με αυτά προσαυξήσεις, τόκοι και λοιπές επιβαρύνσεις καθώς και τα χρέη από τα αδικήματα που τυποποιούνται στο άρθρο 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας μαζί με τις σχετικές με αυτά προσαυξήσεις, τόκους και λοιπές επιβαρύνσεις.~~

Ήδη από την 1.5.2024, είχε τροποποιηθεί το άρθρο 25 Ν. 1882/1990, κατά τρόπο ώστε οι οφειλές που προέρχονται από χρηματικές ποινές που επιβλήθηκαν για ποινικά αδικήματα να προσμετρώνται στον πίνακα χρεών ενόψει του αδικήματος της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο.

Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών

Τροποποιητική διάταξη
σε ισχύ: από 2.5.2024

Τροποποιούμενη διάταξη
σε ισχύ: από 23.2.2024

Άρθρο 237

Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών

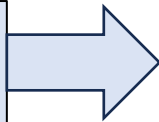
[...]

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται:

α) από ή προς μέλη του Δικαστηρίου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

β) από ή προς όσους ασκούν δικαστικά καθήκοντα ή καθήκοντα διαιτητή σε διεθνή δικαστήρια των οποίων η δικαιοδοσία είναι αποδεκτή από την Ελλάδα,

Προσθήκη «από
ή» στην περ. γ'

γ) **από ή** προς δικαστές, ενόρκους ή διαιτητές άλλων κρατών σχετικά με την άσκηση των δικαστικών τους καθηκόντων ή

δ) από ή προς δικαστές που είναι αποσπασμένοι σε ενωσιακούς ή διεθνείς οργανισμούς ή όργανα, ανεξαρτήτως του εάν αυτοί ασκούν δικαστικά καθήκοντα. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ή προς ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε.

Μεταβατική διάταξη [μέρος II]

Τροποποιητική διάταξη
σε ισχύ: από 2.5.2024

Τροποποιούμενη διάταξη
σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρθρο 137

Μεταβατικές διατάξεις

1. Υποθέσεις, για τις οποίες μέχρι την έναρξη ισχύος του Παρόντος έχει γίνει επίδοση κλητήριου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο και έχουν προσδιοριστεί προς εκδίκαση μέχρι τις 31.7.2024, **ή η εκδίκασή τους έχει διακοπεί για μετά την ανωτέρω ημερομηνία**, εκδικάζονται από το δικαστήριο στο οποίο έχουν εισαχθεί. Οι υπόλοιπες υποθέσεις, **καθώς και όσες έχουν αναβληθεί για οποιαδήποτε αιτία, σε δικάσιμο μετά την ανωτέρω ημερομηνία**, αποσύρονται και με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα, η οποία επιδίδεται στον κατηγορούμενο, προσδιορίζονται προς εκδίκαση στο αρμόδιο δικαστήριο.

[...]

5. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας **ή σε διατάξεις ειδικών νόμων ή σε Κανονισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας Δικαστηρίων**, γίνεται αναφορά στο Πενταμελές Εφετείο νοείται το Τριμελές Εφετείο της υποπερ. ι) της περ. δ) του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 7 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96).

Άρθρο 111 ΚΠΔ

Τριμελές ~~και πενταμελές~~ εφετείο

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Ως προς προσβολές ατομικού
απορρήτου / επικοινωνίας
Σε ισχύ: από 2.5.2024

Το τριμελές εφετείο δικάζει:

1. Τα κακουργήματα που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα σχετικά με το νόμισμα, άλλα μέσα πληρωμής και ένσημα, τα υπομνήματα, την ιδιοκτησία, την περιουσία, τα κακουργήματα της ψευδούς βεβαίωσης - νόθευσης από υπάλληλο και της νόθευσης δικαστικού εγγράφου, αν τελέστηκαν από πολίτες, άσχετα με το πρόσωπο του παθόντα και το ποσό του οφέλους ή της ζημίας ή αν τελέστηκαν από στρατιωτικούς και στρέφονται οπωσδήποτε κατά του δημοσίου ή νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον η ζημία που προξενήθηκε στο δημόσιο ή στα πιο πάνω νομικά πρόσωπα υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.
2. Τα κακουργήματα της δωροδοκίας και δωροληψίας που αναφέρονται στα άρθρα 159, 235, 236 και 237 ΠΚ, καθώς και της κατάχρησης εξουσίας του άρθρου 239 ΠΚ.
3. Τα κακουργήματα της πειρατείας, **τα κοινώς επικίνδυνα κακουργήματα** και τα κακουργήματα κατά συγκοινωνιών, τηλεπικοινωνιών και άλλων κοινωφελών εγκαταστάσεων, **καθώς και προσβολών ατομικού απορρήτου και επικοινωνίας**, που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα ή σε ειδικούς ποινικούς νόμους.
4. Τα κακουργήματα τα οποία τελούμενα υπό τις συνθήκες του άρθρου 187Α ΠΚ χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικές πράξεις και τα κακουργήματα που προβλέπονται στα άρθρα 187 και 187Β ΠΚ, καθώς και τα συναφή με αυτά πλημμελήματα και κακουργήματα, ανεξαρτήτως της βαρύτητάς τους.
5. Τα κακουργήματα των άρθρων 322 και 324 ΠΚ, καθώς και τα κακουργήματα των νόμων **1599/1986 (Α' 75)**, 2168/1993 (Α' 147), 2725/1999 (Α' 121), **3054/2002 (Α' 230)**, **3784/2009 (Α' 137)**, 4139/2013 (Α' 74), 4251/2014 (Α' 80) **[σ.σ. Ν. 5038/2023 από 31.3.2024]**, του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220), και όσα άλλα έχουν υπαχθεί στην αρμοδιότητα των εφετείων, δυνάμει ειδικών διατάξεων νόμων.
6. Τα κακουργήματα αρμοδιότητας του μονομελούς εφετείου ~~και τα πλημμελήματα~~ των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, των δικηγόρων και των μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ~~καθώς και τα πλημμελήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι δήμαρχοι και οι περιφερειάρχες.~~
7. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μονομελούς εφετείου και του τριμελούς πλημμελειοδικείου.
8. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του τριμελούς εφετείου, το οποίο συγκροτείται από πρόεδρο εφετών, αρχαιότερο από εκείνον που συμμετείχε στη σύνθεση που εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση κατά τον χρόνο έναρξης εκδίκασής της και δύο (2) εφέτες, αρχαιότερους αν είναι εφικτή η συγκρότηση, από εκείνους που συμμετείχαν στη σύνθεση που εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση κατά τον χρόνο έναρξης της εκδίκασής της, παρισταμένου εισαγγελέα εφετών.

Διαγράφεται η παρ. Β (σχετικά με την εκδίκαση εφέσεων ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου).

Γιάννης Ναζίρης

Άρθρο 324 ΚΠΔ

Σε ισχύ: από 2.5.2024

Ανάκληση της εισαγωγής που έγινε με απευθείας κλήση

1. Ωσότου αρχίσει η συζήτηση στο ακροατήριο, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να αποσύρει την υπόθεση όταν: α) υπάρχουν λόγοι που εμφανίστηκαν μετά την απευθείας κλήση στο ακροατήριο και προσδίδουν στην πράξη χαρακτήρα κακουργήματος, οπότε διατάσσει κύρια ανάκριση και, β) το κλητήριο θέσπισμα δεν περιέχει τα απαιτούμενα στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 321.
2. Στις ενέργειες που προβλέπονται στην παρ. 1 προβαίνει και ο εισαγγελέας εφετών στις περιπτώσεις του άρθρου 309 παρ. 2 και ~~111 παρ. 6~~ της περ. δ) του άρθρου 110.
3. Στις ενέργειες της παρ. 1 προβαίνει ο αρμόδιος εισαγγελέας και όταν, χωρίς να έχει τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να έχει χωριστεί η συζήτηση ορισμένης πράξης ή να υπάρχει λόγος αναβολής, αναστολής ή αποχής από την ποινική δίωξη, δεν έχει εισαχθεί προς εκδίκαση πράξη η οποία περιγράφεται στην ίδια έγκληση, μήνυση, αναφορά ή αίτηση προς τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

Άρθρο 551 ΚΠΔ

Σε ισχύ: από 2.5.2024

Εκτέλεση περισσότερων αποφάσεων για διαφορετικά εγκλήματα

[...]

2. Αν στις καταδίκες που απαγγέλθηκαν η κατά την επόμενη παράγραφο ποινή βάσης επιβλήθηκε από το Τριμελές ή Μονομελές Πλημμελειοδικείο, αρμόδιο για να καθορίσει τη συνολική ποινή που πρέπει να εκτιθεί είναι το Μονομελές Πλημμελειοδικείο. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από το Μονομελές ή Τριμελές Δικαστήριο Ανηλίκων ή και από το Μονομελές ή Τριμελές Πλημμελειοδικείο, αρμόδιο είναι το Μονομελές Δικαστήριο Ανηλίκων. Σε κάθε άλλη περίπτωση αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο. Το ανωτέρω κατά περίπτωση αρμόδιο Δικαστήριο για τον καθορισμό της συνολικής ποινής έχει και τη δικαιοδοσία ~~των παρ. 4 και 5 του άρθρου 80 ΠΚ~~ των παρ. 2 και 3 του άρθρου 80Α του Ποινικού Κώδικα.

Τροποποιήσεις ΠΚ και ΚΠΔ που τέθηκαν σε ισχύ από 23.2.2024

Παροχή κοινωφελούς εργασίας

- 136(γ) Ν. 5090/2024
- ~~98 Ν. 4623/2019~~

Παράβολο έγκλησης

- 71 Ν. 5090/2024
- 53 ΚΠΔ

Διεύρυνση απευθείας παραπομπής

- 95 Ν. 5090/2024
- 309 ΚΠΔ

Διαφθορά

- Άρθρα 4, 31, 32, 38, 39, 40, 134, 135 Ν. 5090/2024
- 8 ΠΚ, 159 ΠΚ, 159Α ΠΚ, 235 ΠΚ, 236 ΠΚ, 237 ΠΚ

Κατάργηση αναστολής ισχύος διατάξεων Ποινικού Κώδικα σε σχέση με παροχή κοινωφελούς εργασίας [άρθρο 136γ' Ν. 5090/2024]

Άρθρο 98

Παροχή κοινωφελούς εργασίας

~~1. Αναστέλλεται η ισχύς των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 4619/11.6.2019 (Α' 95), κατά το μέρος που προβλέπουν την παροχή κοινωφελούς εργασίας είτε ως κύρια ποινή είτε ως μετατροπή στερητικής της ελευθερίας ποινής ή χρηματικής ποινής:~~

~~2. Πλημμελήματα, που προβλέπονται σε διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 4619/11.6.2019 (Α' 95), και απειλούνται με μοναδική ποινή την παροχή κοινωφελούς εργασίας, τιμωρούνται με χρηματική ποινή:~~

Από τις 23.2.2024 έως τις 30.4.2024 ίσχυσαν οι διατάξεις του νέου ΠΚ σχετικά με την παροχή κοινωφελούς εργασίας είτε ως κύρια ποινή είτε ως μετατροπή, υπό τη μορφή τους που προηγείται των επεμβάσεων του Ν. 5090/2024. Από την 1.5.2024, ισχύουν υπό την τροποποιημένη τους μορφή.

Σε ισχύ (υπό την προηγούμενη
μορφή του): από 23.2.2024

Άρθρο 104Α

Σε ισχύ (υπό τη νέα της
μορφή): από 1.5.2024

Μετατροπή της φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία

1. Όταν επιβάλλεται φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα ~~τρία (3)~~ **δύο (2) έτη** και δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 99, η ποινή μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας (άρθρο 81), εκτός αν το δικαστήριο κρίνει, με ειδική αιτιολογία, ότι αυτή δεν είναι αρκετή για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση άλλων εγκλημάτων. Κάθε ημέρα φυλάκισης δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από δύο (2) ώρες κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις ~~χίλιες πεντακόσιες ώρες (1.500)~~ **χίλιες διακόσιες ώρες (1.200)** και σε περίπτωση που έχει καθοριστεί συνολική ποινή, τις ~~τρεις χιλιάδες εξακόσιες ώρες (3.600)~~ **χίλιες διακόσιες ώρες (1.200)**, ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.
2. Η μετατροπή δεν είναι εφικτή αν ο καταδικασθείς δεν συναινεί ή δεν είναι παρών. Αν ο καταδικασθείς δεν ήταν παρών, μπορεί να ζητήσει τη μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.
3. Αν επήλθε ουσιώδης αλλαγή των όρων της παρ. 1, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει νέο υπολογισμό της παρεχόμενης κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.
4. Η παρ. 3 του άρθρου 81 ισχύει και στην περίπτωση αυτή. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, τον βαθμό της υπαιτιότητάς του και το τμήμα της ποινής που εκτίθηκε, μπορεί: α) να προβεί σε προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε, **β) να παρατείνει την προθεσμία για την εκτέλεση της εργασίας μέχρι ένα (1) επιπλέον έτος**, γ) να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής με αναλογική εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 99, το οποίο μπορεί να διατάξει την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε επιβληθεί πριν από τη μετατροπή αφού αφαιρέσει την εκτιθείσα ποινή και τον χρόνο παροχής κοινωφελούς εργασίας υπολογίζοντας αυτόν σύμφωνα με την παρ. 1. ~~Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.~~

Σε ισχύ (υπό την προηγούμενη
μορφή του): από 23.2.2024

Καταργείται
από 1.5.2024

Άρθρο 105Α

Παροχή κοινωφελούς εργασίας

1. Ο καταδικαζόμενος σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει συνολικά τα πέντε (5) έτη, μπορεί να δηλώσει προς το δικαστήριο ότι επιθυμεί να μετατραπεί το υπόλοιπο της ποινής του έως τον χρόνο της υπό όρο απόλυσης, κατά το επόμενο άρθρο, σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, αφού θα έχει εκτίσει πραγματικά το ένα δέκατο αυτής. Το Δικαστήριο, μετατρέπεται την ποινή, εν όλω ή εν μέρει, εκτός αν με ειδική αιτιολογία κρίνει ότι η βαρύτητα της πράξης, οι συνθήκες τέλεσής της και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του καταδικασθέντος, καθιστούν απολύτως αναγκαία την έκτιση της ποινής στο κατάστημα κράτησης για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν άλλων αντίστοιχης βαρύτητας εγκλημάτων.
2. Για τη μετατροπή της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, κάθε μήνας φυλάκισης αντιστοιχεί σε σαράντα (40) ώρες κοινωφελούς εργασίας, η οποία πρέπει να εκτελεστεί εντός του οριζόμενου στην προηγούμενη παράγραφο χρόνου.
3. Η μετατροπή δεν προϋποθέτει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση.
4. Η παρ. 3 του άρθρου 81 ισχύει και στην περίπτωση αυτή. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, καθώς και τον βαθμό της υπαιτιότητάς του, μπορεί να προβεί σε έγγραφη προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε ή να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Υπό τις προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου, και λαμβάνοντας υπόψη το τμήμα της ποινής που εκτίθηκε, το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής μπορεί να διατάξει την έκτιση της φυλάκισης που επιβλήθηκε αφού αφαιρέσει την εκτιθείσα ποινή και τον χρόνο παροχής κοινωφελούς εργασίας υπολογίζοντας αυτόν σύμφωνα με την παρ. 2. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Ανασταλτικό αποτέλεσμα έφεσης για το αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης

Άρθρο 187

Εγκληματική οργάνωση

[...]

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα συναφή αδικήματα που συνεκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, τυχόν ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, **εκτός αν το δικαστήριο, σε περίπτωση καταδίκης για το πλημμέλημα της παρ. 3 και τα συναφή πλημμελήματα ή κακουργήματα τα οποία επισύρουν πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι πρέπει να χορηγηθεί η ανασταλτική δύναμη της έφεσης. Στην τελευταία περίπτωση επιβάλλονται υποχρεωτικά οι κατάλληλοι περιοριστικοί όροι.**

Διαφθορά

Άρθρο 8

Εγκλήματα στην αλλοδαπή που τιμωρούνται πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους

Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς, ανεξάρτητα από τους νόμους του τόπου τέλεσης, για τις εξής πράξεις που τελέστηκαν στην αλλοδαπή:

[...]

δ) δα) πράξη που στρέφεται εναντίον υπαλλήλου του ελληνικού κράτους ή Έλληνα υπαλλήλου οργάνου ή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα ή απευθύνεται προς αυτούς, εφόσον τελείται κατά την άσκηση της υπηρεσίας τους ή σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους,

δβ) δωροδοκία προσώπου που ασκεί δημόσιο λειτουργήμα ή υπηρεσία για ξένη χώρα,

Καθιέρωση οικουμενικής δικαιοδοσίας:

- πέρα από τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας
- ένταξή της στις περιπτώσεις της προστατευτικής αρχής
- παραμένει η αναφορά στο πλαίσιο του άρθρου 236 παρ. 4 ΠΚ.

Διαφθορά

Άρθρο 159

Δωροληψία πολιτικών προσώπων

1. Με κάθειρξη και χρηματική ποινή από διακόσιες χιλιάδες (200.000) έως τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) ευρώ τιμωρείται ο Πρωθυπουργός, τα μέλη της Κυβέρνησης, οι Υφυπουργοί, οι βουλευτές, οι Περιφερειάρχες, οι δήμαρχοι ή τα μέλη των κατά το άρθρο 157 παρ. 2 συμβουλίων ή των επιτροπών τους, οι οποίοι ζητούν ή λαμβάνουν άμεσα ή μέσω τρίτου, για τους εαυτούς τους ή άλλους, οποιασδήποτε φύσης ωφελήματα ανεξαρτήτως αξίας, που δεν δικαιούνται ή απαιτούν τέτοια ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή τους, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά τους ή αντίκειται σε αυτά.

Διαφθορά

Άρθρο 159Α

Δωροδοκία πολιτικών προσώπων

1. Όποιος υπόσχεται ή παρέχει στον Πρωθυπουργό ή μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργό, βουλευτή, τον Περιφερειάρχη ή τον δήμαρχο, άμεσα ή μέσω άλλου, οποιαδήποτε ωφέληματα **ανεξαρτήτως αξίας**, που δεν δικαιούνται για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψή του μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά του ή αντίκειται σε αυτά, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη **και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.**

Διαφθορά

Άρθρο 235

Δωροληψία υπαλλήλου

1. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα **ανεξαρτήτως αξίας** ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση **τουλάχιστον ενός (1) έτους** και χρηματική ποινή **από πέντε χιλιάδες (5.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ**. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή **από δέκα χιλιάδες (10.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ**.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη του υπαιτίου αντίκειται στα καθήκοντα του, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή **από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ**. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή **από εκατό χιλιάδες (100.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ**.

[...]

5. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται από λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους που απασχολούνται με οποιαδήποτε συμβατική σχέση σε: α) όργανο ή οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) κάθε δημόσιο διεθνή ή υπερεθνικό οργανισμό ή φορέα, **ανεξαρτήτως αν εδρεύει στην Ελλάδα ή η Ελλάδα είναι μέλος αυτού**, καθώς και από κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι, ακόμα κι αν οι πράξεις των περ. α' και β' δεν είναι αξιόποινες κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκαν. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται από υπάλληλο ξένης χώρας.

Διαφθορά

Άρθρο 236

Δωροδοκία υπαλλήλου

1. Όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα **ανεξαρτήτως αξίας**, για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση **τουλάχιστον ενός έτους** και χρηματική ποινή **από τρεις χιλιάδες (3.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ**.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη αντίκειται στα καθήκοντα του υπαλλήλου, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη έως οκτώ (8) έτη και χρηματική ποινή **από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ**.

[...]

4. Οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται προς: α) λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους με οποιαδήποτε συμβατική σχέση οργάνου ή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάθε δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα **ανεξαρτήτως αν εδρεύει στην Ελλάδα ή αν η Ελλάδα είναι μέλος αυτού**, καθώς και προς κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι ή β) οποιοδήποτε πρόσωπο που ασκεί δημόσιο λειτούργημα ή υπηρεσία για ξένη χώρα. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε και για τη δίωξη του πλημμελήματος της παρ. 1 δεν απαιτείται η κατά το άρθρο 6 παρ. 3 έγκληση ή αίτηση.

Διαφθορά

Άρθρο 237

Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικού λειτουργού

1. Όποιος καλείται κατά τον νόμο να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα ή ο διαιτητής, αν ζητήσει ή λάβει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα [σ.σ.: **εδώ δεν προστέθηκε «ανεξαρτήτως αξίας»**], ή αποδεχθεί την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια του ή παράλειψη, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του κατά την απονομή της δικαιοσύνης ή την επίλυση διαφοράς, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή **από εκατό χιλιάδες (100.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ**.

2. Με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή **από τριάντα χιλιάδες (30.000) έως διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ** τιμωρείται όποιος για τον πιο πάνω σκοπό υπόσχεται ή παρέχει τέτοια ωφελήματα, άμεσα ή μέσω τρίτου, στα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, για τους εαυτούς τους ή για άλλον.

[...]

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται: α) από ή προς μέλη του Δικαστηρίου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) από ή προς όσους ασκούν δικαστικά καθήκοντα ή καθήκοντα διαιτητή σε διεθνή δικαστήρια των οποίων η δικαιοδοσία είναι αποδεκτή από την Ελλάδα, γ) προς δικαστές, ενόρκους ή διαιτητές άλλων κρατών σχετικά με την άσκηση των δικαστικών τους καθηκόντων ή **δ) από ή προς δικαστές που είναι αποσπασμένοι σε ενωσιακούς ή διεθνείς οργανισμούς ή όργανα, ανεξαρτήτως του εάν αυτοί ασκούν δικαστικά καθήκοντα**. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ή προς ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε.

Παρατηρήσεις ως προς τους πίνακες που έπονται

- Στους πίνακες που παρατίθενται παρακάτω [διαφάνειες υπ' αρ. 10-15] περιλαμβάνονται τα αδικήματα των άρθρων 235-237Α και 159-159Α ΠΚ με τις απειλούμενες ποινές (πριν και μετά τον Ν. 5090/2024), καθώς και το αρμόδιο καθ' ύλην δικαστήριο (πριν και μετά τον Ν. 5090/2024) ανά έγκλημα [με κόκκινο οι αλλαγές].
- Οι τροποποιήσεις των οικείων διατάξεων έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ από τις 23.2.2024 ενόψει του άρθρου 138 παρ. 3 Ν. 5090/2024. Όπου, όμως, γίνεται αναφορά σε «χρηματική ποινή» χωρίς ποσοτικό προσδιορισμό, η τροποποίηση θα ενεργοποιηθεί από 1.5.2024, οπότε και τίθεται σε ισχύ το άρθρο 8 Ν. 5090/2024, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 57 ΠΚ.
- Όπου πρόκειται για κακούργημα, πλημμέλημα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου ή πλημμέλημα απειλούμενο με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών (ενν. ως προς το κατώτατο όριο της απειλούμενης ποινής), θα απαιτείται – πριν την κίνηση της ποινικής δίωξης – να έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση [ή να έχει διενεργηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή να υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου των οργάνων ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας **ή άλλων ελεγκτικών αρχών**, εφόσον η ποινική δίωξη αναφέρεται στην ίδια πράξη με εκείνη που αποτέλεσε αντικείμενο της διοικητικής έρευνας]. Τέτοια «προέρευνα» θα απαιτείται για το σύνολο των εγκλημάτων αυτών, με την εξαίρεση του πλημμελήματος του άρθρου 159Α παρ. 3 ΠΚ, το οποίο (οσονούπω) υποβιβάζεται στο μονομελές πλημμελειοδικείο (ενώ η απειλούμενη ποινή του εκκινεί από τις 10 ημέρες φυλάκιση).

*** Προσθήκη με Ν. 5090/2024**

Δωροληψία υπαλλήλου 235 ΠΚ	Χωρίς τα στοιχεία του άρθρου 13ε΄ ΠΚ	Κατ' επάγγελμα τέλεση
Για ενέργεια ή παράλειψη σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του	235 παρ. 1 εδ. α΄ ΠΚ [1 έτος – 5 έτη φυλάκιση + χρηματική ποινή 5.000-50.000 €] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1γ΄ ΚΠΔ)]	235 παρ. 1 εδ. β΄ ΠΚ [3 – 5 έτη φυλάκιση + χρηματική ποινή 10.000-100.000 €] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1γ΄ ΚΠΔ)]
Ειδικά για ενέργεια ή παράλειψη που αντίκειται στα καθήκοντά του	235 παρ. 2 εδ. α΄ ΠΚ [5 – 10 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 50.000-300.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]	235 παρ. 2 εδ. β΄ ΠΚ [5 – 15 (→20) έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 100.000-2.000.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]
Παράνομος πλουτισμός	235 παρ. 3 ΠΚ [10 ημ. – 5 έτη φυλάκιση] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1γ΄ ΚΠΔ)]	---
Αμελής παράλειψη αποτροπής δωροληψίας τελεσθείσας από υφιστάμενο	235 παρ. 4 ΠΚ [10 ημ. – 3 έτη φυλάκιση ή χρηματική ποινή -180 ημερήσιες μονάδες (→300-40.000 €)] Μονομελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1 ΚΠΔ] → Τριμελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1γ΄ ΚΠΔ]	--- Ναζίρης

Δωροδοκία υπαλλήλου 236 ΠΚ	Ανεξάρτητα από υποδομή κ.λπ.
Για ενέργεια ή παράλειψη σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου	236 παρ. 1 ΠΚ [1 έτος – 5 έτη φυλάκιση + χρηματική ποινή 3.000-50.000 €*] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1γ' ΚΠΔ)] * επί πράξεων με χρόνο τέλεσης που προηγείται της 23.2.2024 απειλείται ποινή φυλάκισης από 10 ημέρες έως 5 έτη, εντούτοις η αρμοδιότητα ανήκε στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο [βλ. 112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής πριν την τροποποίηση] * επί πράξεων με χρόνο τέλεσης που προηγείται της 12.11.2021 απειλείται ποινή φυλάκισης έως 3 έτη ή χρηματική ποινή -180 ημερήσιες μονάδες, εντούτοις η αρμοδιότητα ανήκει στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο [βλ. 115 παρ. 1 περ. δ' ΚΠΔ πριν την τροποποίηση]
Ειδικά για ενέργεια ή παράλειψη που αντίκειται στα καθήκοντα του υπαλλήλου	236 παρ. 2 ΠΚ [5 – 8 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 20.000-200.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]
Αμελής παράλειψη αποτροπής δωροδοκίας τελεσθείσας από υφιστάμενο Ναζίρης	236 παρ. 3 ΠΚ [10 ημ. – 2 έτη φυλάκιση ή χρηματική ποινή -180 ημερήσιες μονάδες (300-40.000 €)] Μονομελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1 ΚΠΔ] → Τριμελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1γ' ΚΠΔ]

Δωροληψία και δωροδοκία δικαστή 237 ΠΚ	Ανεξάρτητα από υποδομή κ.λπ.
Δωροληψία δικαστή σε σχέση με την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων	237 παρ. 1 ΠΚ [5 – 15 (→20) έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 100.000-2.000.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]
Δωροδοκία δικαστή σε σχέση με την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων	237 παρ. 2 ΠΚ [5 – 10 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 30.000-250.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]
Αμελής παράλειψη αποτροπής δωροδοκίας δικαστή τελεσθείσας από υφιστάμενο	237 παρ. 3 ΠΚ [10 ημ. – 5 έτη φυλάκιση και χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες (300-40.000 €)] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1γ' ΚΠΔ)]

Εμπορία επιρροής – Μεσάζοντες
237Α ΠΚ

Ανεξάρτητα από υποδομή κ.λπ.

Παθητική εμπορία επιρροής

237Α παρ. 1 ΠΚ

[10 ημ. – 5 έτη φυλάκιση + χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες
(→300-40.000 €)]

Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1γ' ΚΠΔ)]

Ενεργητική εμπορία επιρροής

237Α παρ. 2 ΠΚ

[10 ημ. – 3 έτη φυλάκιση ή χρηματική ποινή -180 ημερήσιες μονάδες
(→300-40.000 €)]

Μονομελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1 ΚΠΔ] → Τριμελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1γ' ΚΠΔ]

Δωροληψία πολιτικών προσώπων 159 ΠΚ	Ανεξάρτητα από υποδομή κ.λπ.
Δωροληψία Πρωθυπουργού, μέλους Κυβέρνησης, Υφυπουργού, βουλευτή, περιφερειάρχη, δημάρχου ή μέλους συμβουλίου ή επιτροπής του άρθρου 157 παρ. 2 ΠΚ σε σχέση με τα καθήκοντά του	159 παρ. 1 ΠΚ [5 – 15 (→20) έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 200.000-4.000.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ] * Ως προς τις τρεις πρώτες κατηγορίες πολιτικών προσώπων [Πρωθυπουργό, μέλη Κυβέρνησης, υφυπουργούς], εγείρεται ζήτημα κατά πόσο οι οικείες πράξεις εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 86 Σ.
Δωροληψία μέλους Βουλής, συμβουλίου τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιτροπής σε σχέση με εκλογή ή ψηφοφορία	159 παρ. 2 ΠΚ [5 – 15 (→20) έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 200.000-4.000.000 €] Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]

Δωροδοκία πολιτικών προσώπων 159Α ΠΚ	Ανεξάρτητα από υποδομή κ.λπ.
Δωροδοκία Πρωθυπουργού, μέλους Κυβέρνησης, Υφυπουργού, βουλευτή, περιφερειάρχη ή δημάρχου σε σχέση με τα καθήκοντά του	159Α παρ. 1 ΠΚ [5 – 10 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 100.000-500.000 €] *Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]*
Δωροδοκία μέλους Βουλής, συμβουλίου τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιτροπής σε σχέση με εκλογή ή ψηφοφορία	159Α παρ. 2 ΠΚ [5 – 10 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή 100.000-500.000 €] *Τριμελές Εφετείο [111 παρ. 2 ΚΠΔ]*
Αμελής παράλειψη αποτροπής δωροδοκίας πολιτικού προσώπου τελεσθείσας από υφιστάμενο	159Α παρ. 3 ΠΚ [10 ημ. – 5 έτη φυλάκιση και χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες (→300-40.000 €)] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής] → Μονομελές Πλημμελειοδικείο [115 παρ. 1 ΚΠΔ]

Δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα 396 ΠΚ	Ανεξάρτητα από υποδομή κ.λπ.
Δωροληψία στον ιδιωτικό τομέα	396 παρ. 1 ΠΚ [1 έτος – 5 έτη φυλάκιση + χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες (→300-40.000 €)] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1δ' ΚΠΔ)]
Δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα	396 παρ. 2 ΠΚ [1 έτος – 5 έτη φυλάκιση + χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες (→300-40.000 €)] Τριμελές Πλημμελειοδικείο [112 παρ. 1 ΚΠΔ και 115 ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής (115 παρ. 1δ' ΚΠΔ)]

Δωροληψία στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα

235 παρ. 1 ΠΚ

Πριν την
23.2.2024

- Φυλάκιση 10 ημέρες-5 έτη
- Χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες

Από 23.2.2024
και εφεξής

- Φυλάκιση 1-5 έτη
- Χρηματική ποινή 5.000-50.000 €

396 παρ. 1 ΠΚ

Πριν την
1.5.2024

- Φυλάκιση 1-5 έτη
- Χρηματική ποινή -360 ημερήσιες μονάδες

Από 1.5.2024
και εφεξής

- Φυλάκιση 1-5 έτη
- Χρηματική ποινή 300-40.000 €

Διαφθορά Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων για αδικήματα δωροδοκίας

Με βάση το άρθρο 134 παρ. 1 Ν. 5090/2024, προβλέπεται ότι, σε περίπτωση τέλεσης αδικήματος των άρθρων 159Α, 236, των παρ. 2 έως 4 του άρθρου 237, της παρ. 2 του άρθρου 237Α του Ποινικού Κώδικα ή συμμετοχή σε τέτοια πράξη που τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή οντότητας από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτών ή έχει εξουσία εκπροσώπησής τους ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό τους ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτών, επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ. Το πρόστιμο μπορεί να φτάσει μέχρι το διπλάσιο των προ φόρων ετησίων καθαρών κερδών του νομικού προσώπου, αν το ποσό αυτό υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Ως έτος αναφοράς λαμβάνεται αυτό της τελέσεως του αδικήματος ή της τελευταίας επιμέρους πράξεως αυτού. Εκτός από το πρόστιμο, στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα μπορούν να επιβληθούν, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οριστική ή προσωρινή, για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως δύο (2) έτη, ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Εξάλλου, στο 134 παρ. 2 Ν. 5090/2024 προβλέπεται ότι επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ σε περίπτωση που η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος ή από εντολοδόχο του νομικού προσώπου ή της οντότητας κάποιας από τις πράξεις της ίδιας παραγράφου προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου ή της οντότητας.

Στο 134 παρ. 3 Ν. 5090/2024 εισάγονται κριτήρια επιμέτρησης ως προς τις παραπάνω κυρώσεις. Στην παρ. 4 ορίζεται ότι η εφαρμογή των παρ. 1 έως 3 είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των φυσικών προσώπων που αναφέρονται σε αυτές. Στην παρ. 5 προβλέπεται ότι κύρωση που έχει επιβληθεί σε βάρος νομικού προσώπου ή οντότητας εκτελείται και σε βάρος του νομικού προσώπου ή της οντότητας που υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταδικασθέντος ως καθολικός ή ειδικός διάδοχός του, μέχρι την αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται σε καθέναν. Με την παρ. 6 επεκτείνεται η δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων και για πράξεις που τελούνται εκτός της ελληνικής επικράτειας. Η παρ. 7 προβλέπει ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 111, 112, 113, 118, 119, 120 του Ποινικού Κώδικα και ως προς την παραγραφή της ευθύνης νομικών προσώπων. Τέλος, η παρ. 8 ορίζει ότι η ευθύνη των νομικών προσώπων και οντοτήτων για τα παραπάνω αδικήματα καθορίζεται αποκλειστικά από το παρόν, με την επιφύλαξη επιβολής από διοικητικές αρχές, άλλου είδους κυρώσεων, πέραν των χρηματικών.

Διαφθορά Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων για αδικήματα δωροδοκίας

Το άρθρο 135 Ν. 5090/2024 προβλέπει τη διαδικασία που ακολουθείται για την επιβολή κυρώσεων σε βάρος νομικών προσώπων και οντοτήτων σε υποθέσεις διαφθοράς. Σύμφωνα με την παρ. 1, οι κυρώσεις επιβάλλονται από το αρμόδιο δικαστήριο, ανεξαρτήτως της καταδίκης (ή και της δίωξης) φυσικού προσώπου για τις πράξεις αυτές. Σύμφωνα με την παρ. 2, το νομικό πρόσωπο αναγνωρίζεται ως διάδικος, και του αναγνωρίζονται τα δικαιώματα του κατηγορουμένου [89 επ. ΚΠΔ], εκτός από αυτά που προσιδιάζουν αποκλειστικά σε φυσικό πρόσωπο. Σύμφωνα με την παρ. 3, ο εισαγγελέας καλεί αυτεπαγγέλτως στην ποινική δίκη το υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα με τις ίδιες διατυπώσεις και μέσα στις ίδιες προθεσμίες που καλεί τον κατηγορούμενο [χωρίς πάντως, σύμφωνα με την Αιτέκθ, η κλήση αυτή να επέχει θέση ποινικής δίωξης]. Η κλήση αναφέρει το άρθρο του νόμου και τα περιστατικά στα οποία βασίζεται η ευθύνη του νομικού προσώπου, και επιδίδεται και στον κατηγορούμενο. Η κλήτευση του νομικού προσώπου ή οντότητας στην κύρια ανάκριση γίνεται από τον ανακριτή. Η δίκη για την επιβολή κυρώσεων κατά νομικών προσώπων και οντοτήτων μπορεί να λάβει χώρα και αυτοτελώς, στις περιπτώσεις του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1, καθώς και όταν τα ακριβή ή αληθή στοιχεία του δράστη παραμένουν άγνωστα. Αρμόδιο δικαστήριο στην περίπτωση αυτή είναι το δικαστήριο της πράξης, από την οποία πηγάζει η φερόμενη ευθύνη του νομικού προσώπου. Το νομικό πρόσωπο μπορεί να εισέλθει σε διαδικασία ποινικής διαπραγμάτευσης βάσει της παρ. 4. Σύμφωνα με την παρ. 5, το νομικό πρόσωπο, αν δεν έχει κληθεί, μπορεί πάντοτε να παρέμβει εκουσίως στην ποινική δίκη, έως την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας. Μπορεί επίσης να παρέμβει και κατά την προδικασία, μόνον όμως όταν ενεργείται κύρια ανάκριση. Η παρ. 6 αναγνωρίζει δικαίωμα έφεσης και αναίρεσης του νομικού προσώπου [με ανάλογη εφαρμογή των 495 και 504(3) ΚΠΔ, αντίστοιχα]. Τέλος, η παρ. 7 ορίζει ότι αντίγραφο της αμετάκλητης απόφασης επιβολής της κυρώσεως εις βάρος νομικού προσώπου ή οντότητας διαβιβάζεται, με επιμέλεια του εισαγγελέα του άρθρου 549 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

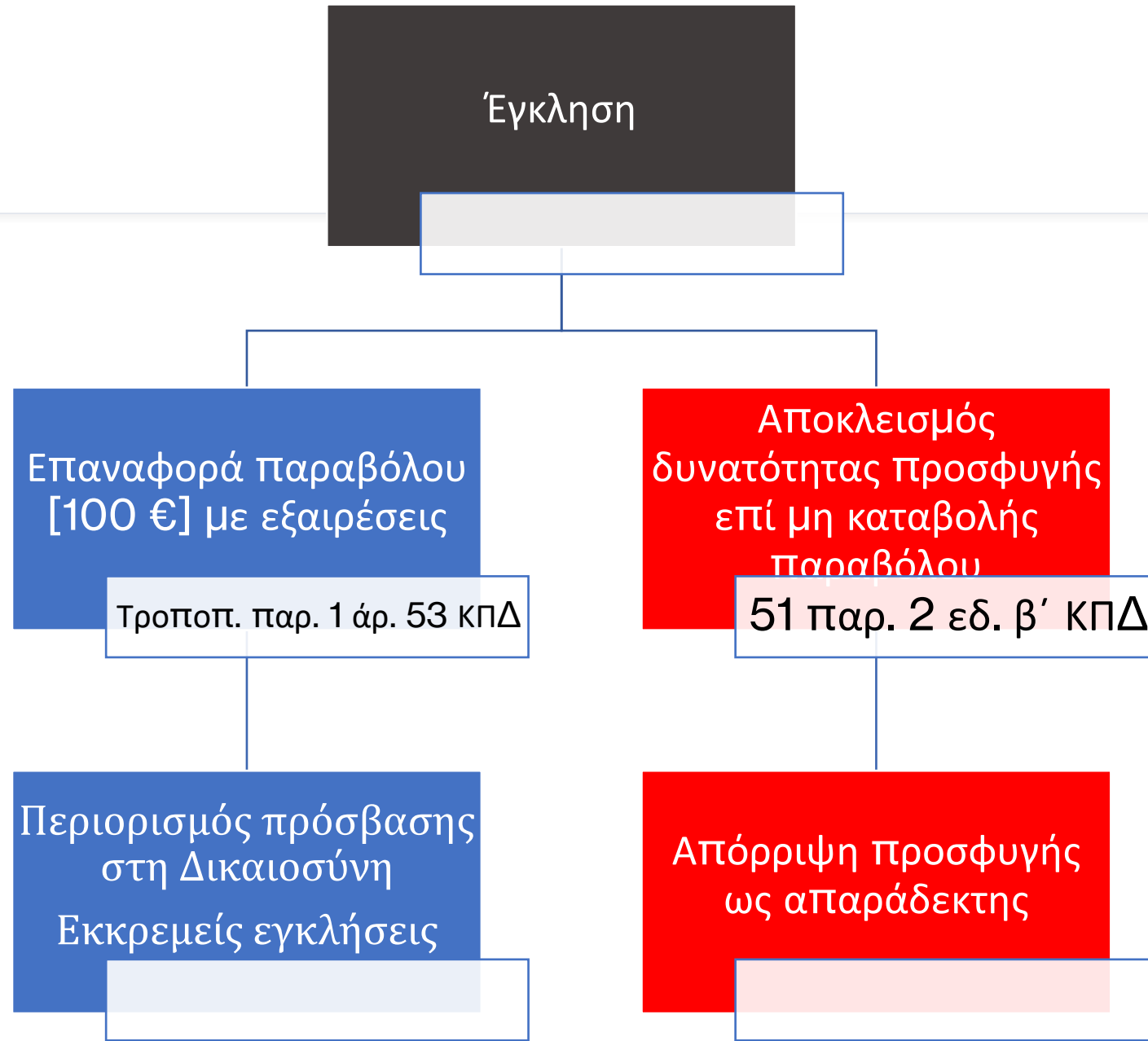
Άρθρο 53 ΚΠΔ

Δίωξη μόνο με έγκληση

Σε ισχύ: από 23.2.2024

1. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που ορίζονται ρητά στον Ποινικό Κώδικα ή σε άλλους νόμους, η ποινική δίωξη γίνεται μόνο με έγκληση του παθόντος. Ο εγκαλόν κατά την υποβολή της έγκλησης, για τα απολύτως κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, ενώπιον κάθε αρμόδιας αρχής καταθέτει παράβολο ποσού εκατό (100) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί παράβολο, η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εξαιρούνται από την κατάθεση παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24). Δεν απαιτείται κατάθεση παραβόλου για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας, τα εγκλήματα ρατσιστικών διακρίσεων (άρθρο 82Α ΠΚ) και τα εγκλήματα παραβιάσεων της ίσης μεταχείρισης. Για αξιόποινες πράξεις που τελούνται σε βάρος δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς, ο παθών υποβάλλει την έγκληση ατελώς και χωρίς την κατάθεση παραβόλου. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, με την οποία η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω μη κατάθεσης παραβόλου, δεν επιτρέπεται άσκηση προσφυγής κατά το άρθρο 52.

Παρεμβάσεις στο άρθρο 51 ΚΠΔ

Επαναφορά παραβόλου έγκλησης

Συνέπεια μη καταβολής παραβόλου

- Απόρριψη της έγκλησης ως απαράδεκτης [εφόσον θα έπεται της θέσης σε ισχύ του νέου νόμου]
- Δεν χωρεί προσφυγή κατά της εν λόγω διάταξης [άλλο το ζήτημα της νέας έγκλησης, με καταβολή παραβόλου, εφόσον δεν έχει παρέλθει η τρίμηνη προθεσμία]

Εκπρόθεσμη προσκόμιση

- Δεν προβλέπεται [ούτε επί αυτόφωρου αδικήματος]
- Δεν θα χωρεί προσκόμιση του παραβόλου με επισύναψη στην προσφυγή κατά της απορριπτικής διάταξης του ΕισΠλημ, αφού τέτοια προσφυγή δεν επιτρέπεται

Άπαξ καταβολή

- Έγκληση για πλείονα (απολύτως κατ' έγκληση διωκόμενα) αδικήματα / Έγκληση πλειόνων παθόντων (εφόσον πρόκειται για την ίδια πράξη)

Εξαίρεση από την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου

- Δικαιούχοι νομικής βοήθειας [άρθρο 1 Ν. 3226/2004]. Αυτοί εξακολουθούν να απαλλάσσονται και από το παράβολο της προσφυγής.
- Εγκλήματα κατά γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής / εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας / εγκλήματα ρατσιστικών διακρίσεων (άρθρο 82Α ΠΚ) και εγκλήματα παραβιάσεων της ίσης μεταχείρισης / εγκλήματα σε βάρος δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς [όχι απαραίτητα στο πλαίσιο συγκεκριμένης υπηρεσίας]
- Επί πλειόνων αδικημάτων, αν για κάποια από αυτά απαιτείται κατάθεση παραβόλου ενώ για άλλα όχι, νοείται απόρριψη της έγκλησης εν μέρει

Άρθρο 309 ΚΠΔ

Κατ' εξαίρεση περάτωση της κύριας ανάκρισης

1. ~~Κατ' εξαίρεση,~~ Στις περιπτώσεις των κακουργημάτων των ειδικών ποινικών νόμων εκτός από εκείνα του ν. 4577/2018 (Α' 139) [σ.σ.: ενν. Ν. 4557/2018], του 13ου και 14ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα, καθώς και των άρθρων 374 και 380 ΠΚ εφόσον η υπόθεση ανήκει στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του μονομελούς ή τριμελούς εφετείου, μετά την περάτωση της ανάκρισης, η δικογραφία υποβάλλεται από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος, αν κρίνει ότι προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή της υπόθεσης στο ακροατήριο και ότι δεν χρειάζεται να συμπληρωθεί η ανάκριση, προτείνει στον πρόεδρο εφετών να εισαχθεί η υπόθεση, μαζί με τα τυχόν ήσσοнос βαρύτητας συναφή εγκλήματα, απευθείας στο ακροατήριο. **Η ίδια διαδικασία περάτωσης της ανάκρισης για τα ανωτέρω εγκλήματα, εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση διεξαγωγής της σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 28.** Τα άρθρα 128 και 129 εφαρμόζονται αναλόγως στις περιπτώσεις της παρούσας.

Δικονομικά προβλήματα από την ετερόχρονη θέση σε ισχύ διατάξεων που «συγκοινωνούν» [111 παρ. 3 / 309 παρ. 1 ΚΠΔ]

- Ζήτημα εγέρθηκε εξαιτίας του διαφορετικού χρόνου θέσης σε ισχύ του άρθρου 95 Ν. 5090/2024 (που τροποποίησε το άρθρο 309 ΚΠΔ), από τη μια, και των άρθρων που αναδιατάσσουν την υλική αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου και του τριμελούς εφετείου, από την άλλη. Ενώ δηλαδή προβλέπεται ότι τα κοινώς επικίνδυνα κακούργηματα παραπέμπονται απευθείας στο ακροατήριο ήδη από τις 23.2.2024, θα υπάγονται στην υλική αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου από την 1.5.2024. Στο μεσοδιάστημα, λοιπόν, ανακύπτει το εξής παράδοξο: ενώ τα κοινώς επικίνδυνα κακούργηματα περιλαμβάνονται ήδη στον κατάλογο του άρθρου 309 παρ. 1 ΚΠΔ, δεν είναι δυνατόν να ακολουθηθεί προς το παρόν η απευθείας παραπομπή ως προς αυτά, αφού υπάγονται – για την ώρα – στην υλική αρμοδιότητα του μικτού ορκωτού δικαστηρίου. Τούτο μάλιστα ισχύει όχι μόνο επί συνάφειας αλλά ακόμη κι αν ένα κοινώς επικίνδυνο κακούργημα αποτελεί το μόνο αδίκημα για το οποίο περατώνεται η ανάκριση. Η σκέψη αυτή δεν αναιρείται από τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 137 παρ. 1 ΚΠΔ, δεδομένου ότι η επιλογή του τρόπου ουσιαστικής περάτωσης της κύριας ανάκρισης δεν μπορεί ασφαλώς να επηρεαστεί από την ημερομηνία στην οποία θα προσδιοριστεί (μελλοντικά) να εκδικαστεί η υπόθεση (και η οποία δεν αποκλείεται, θεωρητικά έστω, να προηγείται της 31.7.2024). Ενόψει, πάντως, του δικονομικού χαρακτήρα των υπό συζήτηση ρυθμίσεων, σε περίπτωση που ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ακόμη και μετά το τυπικό πέρας της ανάκρισης για κοινώς επικίνδυνο κακούργημα, αναμένει την έλευση της 1.5.2024 χωρίς να εισαγάγει στο μεταξύ την υπόθεση με γραπτή του πρόταση στο συμβούλιο πλημμελειοδικών, θα πρέπει στη συνέχεια να υποβάλει τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, προκειμένου να ακολουθηθεί η διαδικασία του άρθρου 309 ΚΠΔ.

Παράδειγμα: Έκρηξη κατ' άρθρο 270 παρ. 1β' ΠΚ

Πριν την
23.2.2024

- Καθ' ύλη αρμόδιο: ΜΟΔ
- Παραπομπή: 308 παρ. 1 ΚΠΔ

Από 23.2.2024-
30.4.2024

- Καθ' ύλη αρμόδιο: ΜΟΔ
- ~~Παραπομπή:~~
~~309 ΚΠΔ~~

Από 1.5.2024
και εφεξής

- Καθ' ύλη αρμόδιο: ΤρΕφ [111 παρ. 3 ΚΠΔ]
- Παραπομπή: 309 ΚΠΔ

Λοιπές τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα

Αυστηροποίηση ως προς τις κύριες ποινές

- Άρθρα 6, 7, 14, 15, 16, 17, 18, 28, 29, 30, 61, 135(α), 136(γ), 137(2), 137(3) Ν. 5090/2024
- Άρθρα 52(2) ΠΚ, 54 ΠΚ, 82Α, 83 ΠΚ, 84(2)(α) ΠΚ, 85 ΠΚ, 94(1) ΠΚ, 122 ΠΚ, 127(1) ΠΚ, ~~128-ΠΚ~~, 133 ΠΚ, ~~463-ΠΚ~~, [469 ΠΚ / 25 Ν. 1882/1990], 98 Ν. 4623/2019

Αναστολή και εναλλακτικές μορφές έκτισης ποινής

- Άρθρα 12, 13, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 136(α) Ν. 5090/2024
- Άρθρα 80Α ΠΚ, 81 ΠΚ, 99 ΠΚ, ~~100-ΠΚ~~, 101(2) ΠΚ, 104(2) ΠΚ, 104Α ΠΚ, 105 ΠΚ, ~~105Α-ΠΚ~~, 105Β ΠΚ, 106 ΠΚ, 108 ΠΚ

Εμπρησμός

- 41, 42, 43, 44 Ν. 5090/2024
- 264 ΠΚ, 265 ΠΚ, 265Α ΠΚ, 289(1) ΠΚ

Προσβολές τιμής

- 53, 54, 55, 56, 57, 136(α) Ν. 5090/2024
- 361 ΠΚ, ~~362-ΠΚ~~, 365 ΠΚ, 366 ΠΚ, 367 ΠΚ, ~~368-ΠΚ~~

Ειδικό μέρος – Λοιπά εγκλήματα

- 33, 34, 35, 36, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 58, 59 Ν. 5090/2024
- 168 ΠΚ, 169Α ΠΚ, 182 ΠΚ, 186 ΠΚ, 290Α ΠΚ, 302 ΠΚ, 312, 330(2) ΠΚ, 333(2) ΠΚ, 348Α(3) ΠΚ, 348Γ(1) ΠΚ, 372(1) ΠΚ, 378(1) ΠΚ

Τρόπος δίωξης περιουσιακών – και όχι μόνο – αδικημάτων

- Άρθρα 27, 52, 60 Ν. 5090/2024
- 114 ΠΚ, 358 ΠΚ, 381(1) ΠΚ, 405(1) ΠΚ

Κάθειρξη

15 → 20 έτη
52(2) ΠΚ

20 → 25 έτη
94(1) ΠΚ

15 → 20 έτη
94(2) / 52(2) ΠΚ

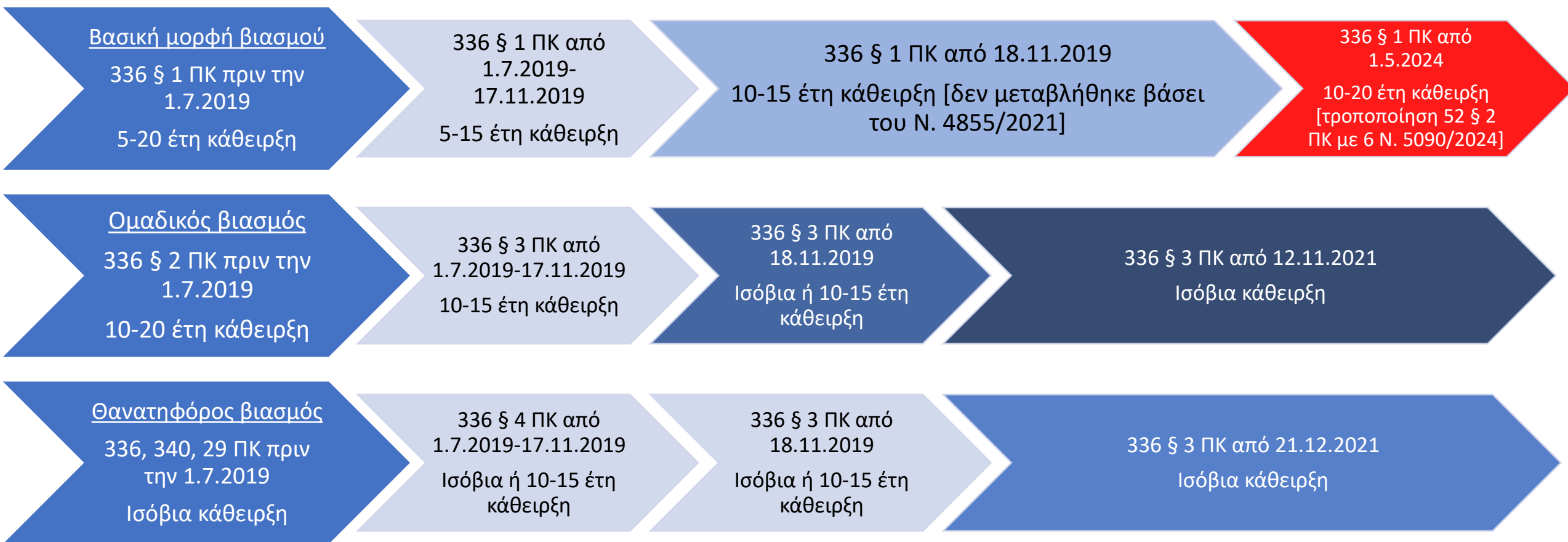
Ανώτατο όριο για ένα
κακούργημα

Ανώτατο όριο επί αληθούς
πραγματικής συρροής με
ποινή-βάση κάθειρξη

Ανώτατο όριο επί αληθούς
κατ' ιδέαν συρροής με
ποινή-βάση κάθειρξη

Κάθειρξη

Μεταβολή επί το ευμενέστερο (Ν. 4619/2019) και, εν συνεχεία, επί το δυσμενέστερο (Ν. 4637/2019, σε ισχύ από 18.11.2019 & Ν. 4855/2021, σε ισχύ από 12.11.2021) και έτι περαιτέρω επί το δυσμενέστερο στο αδίκημα του βιασμού

Σημ.: επιπρόσθετα στις παραπάνω παραλλαγές, ο Ν. 4855/2021 εισήγαγε για πρώτη φορά τη διακεκριμένη παραλλαγή του βιασμού ανηλίκου [336 παρ. 3 iii ΠΚ], πράξη που – μέχρι τις 11.11.2021 – αντιμετωπιζόταν στο πλαίσιο της βασικής μορφής βιασμού, ενδεχομένως (και ανάλογα με την ηλικία του παθόντος) σε αληθή κατ' ιδέαν συρροή με το αδίκημα του 339 ΠΚ. *Ναζίρης*

N. 5038/2023
έναρξη ισχύος:
31.3.2024
[άρθρο 179
παρ. 1]

Άρθρο 25

Υποχρεώσεις μεταφορέων - Κυρώσεις

1. Πλοίαρχοι ή κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και οδηγοί κάθε είδους μεταφορικού μέσου που μεταφέρουν από το εξωτερικό στην Ελλάδα πολίτες τρίτων χωρών, που δεν έχουν δικαίωμα εισόδου στο ελληνικό έδαφος ή στους οποίους έχει απαγορευθεί η είσοδος για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και αυτοί που τους παραλαμβάνουν από τα σημεία εισόδου, τα εξωτερικά ή εσωτερικά σύνορα, για να τους προωθήσουν στο εσωτερικό της χώρας ή στο έδαφος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτης χώρας ή διευκολύνουν τη μεταφορά τους ή εξασφαλίζουν σε αυτούς κατάλυμα για απόκρυψη, τιμωρούνται:

α. με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή τριάντα χιλιάδων (30.000) έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο,

β. με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή εξήντα χιλιάδων (60.000) έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο, αν ο υπαίτιος ενεργεί από κερδοσκοπία, κατ' επάγγελμα ή **κατά συνήθεια** ή είναι **υπότροπος** ή έχει την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή τουριστικού ή ναυτιλιακού ή ταξιδιωτικού πράκτορα ή αν δύο (2) ή περισσότεροι ενεργούν από κοινού,

γ. με **κάθειρξη τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών** και χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο,

δ. με ισόβια κάθειρξη και χρηματική ποινή τουλάχιστον επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο, αν στην περ. γ' επήλθε θάνατος.

Από 31.3.2024 έως 30.4.2024, οι πράξεις που εμπίπτουν στην περ. γ' απειλούνταν με κάθειρξη 15-15 έτη [σε συνδυασμό με το σημερινό 52 παρ. 2 ΠΚ], ενώ από 1.5.2024 απειλούνται με κάθειρξη 15-20 έτη, ενόψει του άρθρου 6 Ν. 5090/2024

Προβλήματα διαχρονικού ποινικού δικαίου κατά τον σχηματισμό συνολικής ποινής

Παράδειγμα Α

- Έστω ότι ορισμένος δράστης έχει τελέσει τον Μάιο του 2024 (ήτοι μετά την τροποποίηση) δύο πλημμέλημα, απειλούμενο με φυλάκιση έως είκοσι έτη, ενώ είχε τελέσει τον Απρίλιο του 2024 (ήτοι πριν την τροποποίηση) ένα πλημμέλημα, απειλούμενο με φυλάκιση έως ένα έτος.
- Σε μια τέτοια περίπτωση, η συνολική ποινή που θα σχηματιστεί από το δικαστήριο είναι δυνατό να ανέλθει στα είκοσι πέντε έτη. Τούτο είναι αυτονόητο, εφόσον σε αυτή την ποινή θα μπορούσε να φτάσει το δικαστήριο ακόμη και παραβλέποντας την τέλεση του πλημμελήματος.

Παράδειγμα Β

- Έστω ότι έτερος δράστης έχει τελέσει τον Μάιο του 2024 (ήτοι μετά την τροποποίηση) ένα πλημμέλημα, απειλούμενο με φυλάκιση έως ένα έτος, ενώ είχε τελέσει τον Απρίλιο του 2024 (ήτοι πριν την τροποποίηση) τρία κακουργήματα (με ισάριθμες πράξεις), αμφότερα απειλούμενα με κάθειρξη (τότε) έως δεκαπέντε έτη.
- Σε μια τέτοια περίπτωση, η συνολική ποινή που θα σχηματιστεί από το δικαστήριο δεν είναι δυνατό να ανέλθει στα είκοσι πέντε έτη. Πράγματι, ακόμη κι αν επιβαλλόταν η ανώτατη επιτρεπόμενη ποινή για καθένα από τα τρία κακουργήματα που είχαν τελεστεί πριν την τροποποίηση, η συνολική ποινή δεν θα μπορούσε να υπερβεί (με βάση την ισχύουσα κατά την τέλεση αμφότερων και επιεικέστερη διάταξη) τα είκοσι έτη κάθειρξη. Η τέλεση έστω και ενός εγκλήματος μετά την τροποποίηση επιτρέπει μεν την υπέρβαση του προηγούμενου ανώτατου ορίου, όχι όμως σε ύψος μεγαλύτερο από εκείνο της προσαύξησης που απορρέει από την ποινή που θα επιβληθεί για το συγκεκριμένο έγκλημα. Με άλλα λόγια, τα τρία κακουργήματα που είχαν τελεστεί πριν την τροποποίηση συγκροτούν μια ομάδα για την οποία δεν είναι δυνατό να επιβληθεί (συνολικά) ποινή που να υπερβαίνει τα είκοσι έτη κάθειρξη. Συνυπολογίζοντας και την (συντρέχουσα) ποινή που θα επιβληθεί για το (τελεσθέν μετά την τροποποίηση) πλημμέλημα, η συνολική ποινή για τα τέσσερα εγκλήματα του παραδείγματος δεν θα μπορεί να υπερβεί τα είκοσι έτη και έξι μήνες κάθειρξη.

Φυλάκιση

5 = 5 έτη
53 ΠΚ

8 → 10 έτη
94(1) ΠΚ

5 = 5 έτη
94(2) / 53 ΠΚ

Ανώτατο όριο για ένα
πλημμέλημα

Ανώτατο όριο επί αληθούς
πραγματικής συρροής με
ποινή-βάση φυλάκιση

Ανώτατο όριο επί αληθούς
κατ' ιδέαν συρροής με
ποινή-βάση φυλάκιση

Φυλάκιση

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων [ΠΕΚΚΝ]

6 μήνες έως 5 έτη
54 εδ. α' ΠΚ

2 έως 8 έτη → 2 έως 10 έτη
54 εδ. β' ΠΚ

Δυνατότητα επιβολής ΠΕΚΚΝ
για οποιοδήποτε in
abstracto κακούργημα
127 ΠΚ

- Δυνατότητα έκτισης στην κατοικία [127/105 ΠΚ αντί 128(1) ΠΚ]: ασάφεια ως προς την παραπομπή
- Μετατροπή σε κοινωφελή εργασία [127/104Α ΠΚ]: στερούμενη νοήματος
- Μετατροπή υπολοίπου σε κοινωφελή εργασία [κατάργηση 105Α / 128(2) ΠΚ]

Πλαίσιο ΠΕΚΚΝ επί
«ελαφρύτερων»
αδικημάτων

Πλαίσιο ΠΕΚΚΝ επί
«βαρύτερων»
αδικημάτων

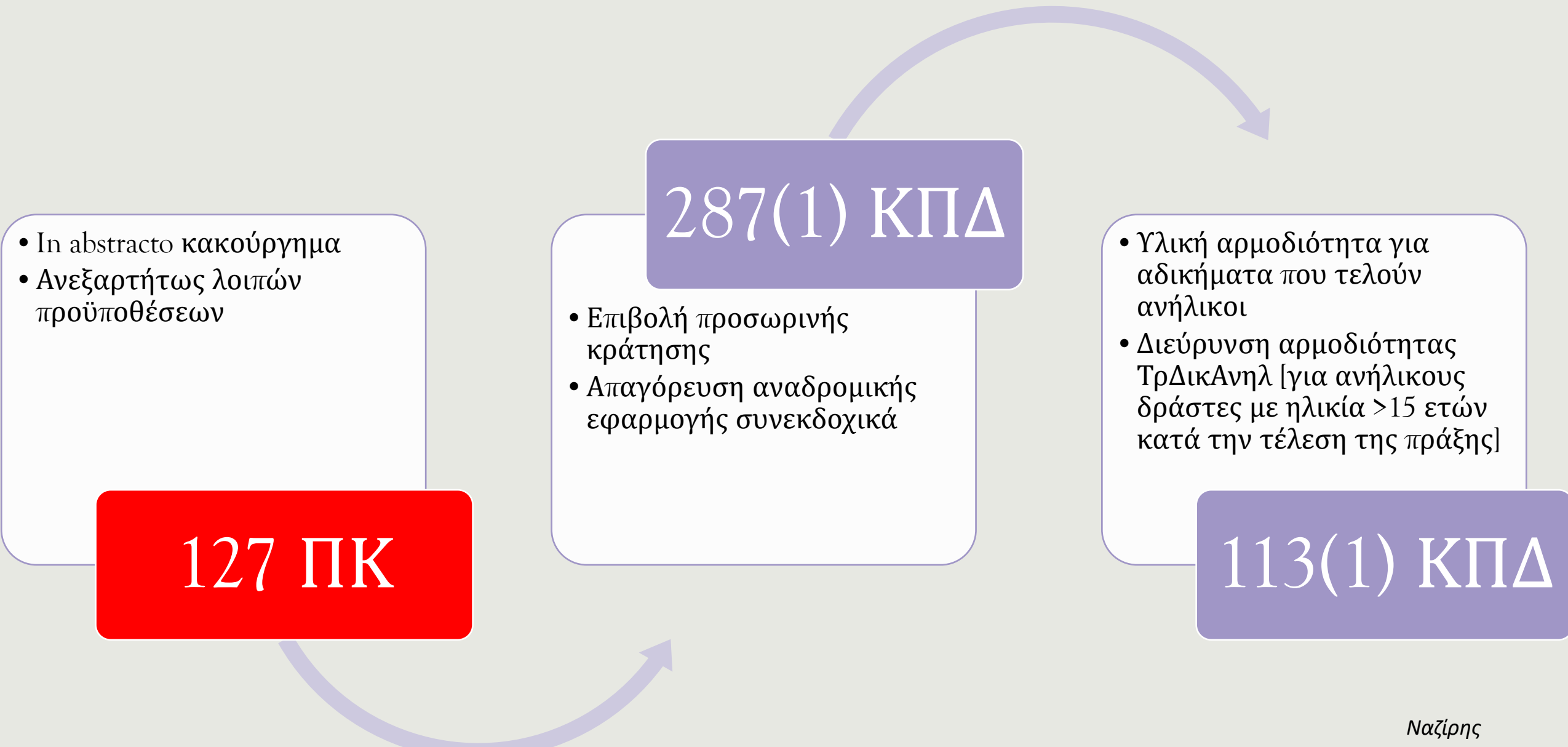
Προϋποθέσεις
επιβολής ΠΕΚΚΝ

Εναλλακτικοί τρόποι
έκτισης ΠΕΚΚΝ

ΠΕΚΚΝ

Ανήλικοι

127 ΠΚ και έμμεσες επιπτώσεις σε «εξαρτημένες» διατάξεις

Αναμορφωτικά μέτρα

Άρθρο 122

Αναμορφωτικά μέτρα

1. Αναμορφωτικά μέτρα είναι: α) η επίπληξη του ανηλίκου, β) η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου στους γονείς ή στους επιτρόπους του, γ) η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια, δ) η ανάθεση της επιμέλειας του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρείες ή σε ιδρύματα ανηλίκων ή σε επιμελητές ανηλίκων, ε) η συνδιαλλαγή μεταξύ ανήλικου δράστη και θύματος για έκφραση συγγνώμης και εν γένει για εξώδικη διευθέτηση των συνεπειών της πράξης, στ) η αποζημίωση του θύματος ή η κατ' άλλον τρόπο άρση ή μείωση των συνεπειών της πράξης από τον ανήλικο, ζ) η παρακολούθηση κοινωνικών και ψυχολογικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς, κοινοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς, η) η φοίτηση σε σχολές επαγγελματικής ή άλλης εκπαίδευσης ή κατάρτισης, θ) η παρακολούθηση ειδικών προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής, **θα) η παρακολούθηση ειδικών εκπαιδευτικών, καλλιτεχνικών ή πολιτιστικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς, θβ) η παρακολούθηση προγραμμάτων αθλητισμού και η συμμετοχή σε αθλητικά σωματεία**, ι) η παροχή κοινωφελούς εργασίας, ια) η ανάθεση της επιμέλειας και επιτήρησης του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρείες ή σε επιμελητές ανηλίκων και ιβ) η τοποθέτηση σε κατάλληλο κρατικό, δημοτικό, κοινοτικό ή ιδιωτικό ίδρυμα αγωγής.

Αναπροσαρμογή ηλικιακού ορίου για νεαρούς ενήλικες δράστες

Νεαροί ενήλικες
(ηλικιακό όριο)

- ~~18-25 ετών~~ →
18-21 ετών [133 ΠΚ]

Δυνατότητες
δικαστηρίου

- (α) Επιβολή ΠΕΚΚΝ [54 ΠΚ]
- (β) Επιβολή μειωμένης ποινής ενηλίκου (83 ΠΚ)

Ανώτατος χρόνος
παραμονής

- Ανώτατος χρόνος παραμονής σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων: 25 έτη [133 εδ. τελ. ΠΚ]
- Διατηρούνται σε ισχύ: 130(1), (4) ΠΚ

Κατάργηση χρηματικής ποινής σε ημερήσιες μονάδες

Άρθρο 57

Χρηματική ποινή

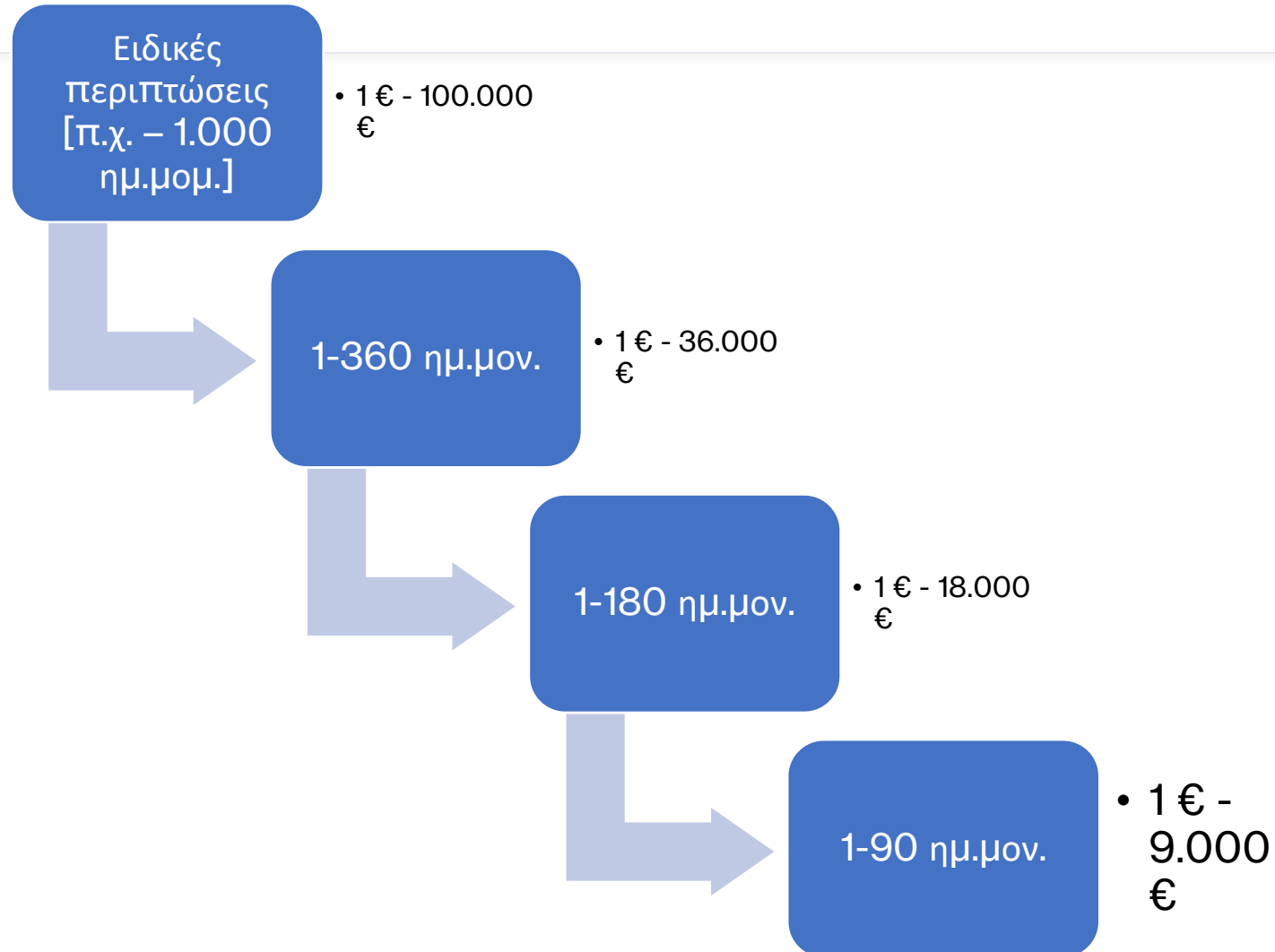
1. [Καταργείται].

2. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι: α) κατώτερη από τριακόσια (300) ευρώ και ανώτερη από σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ για πλημμελήματα, β) κατώτερη από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ και ανώτερη από εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ για κακουργήματα.

3. [Καταργείται].

4. Με τον θάνατο του καταδικασθέντος διαγράφεται η χρηματική ποινή. Σε καμία περίπτωση δεν εκτελείται εναντίον των κληρονόμων του.

Κατάργηση χρηματικής ποινής σε ημερήσιες μονάδες

Χρηματική ποινή: Απειλούμενη σε ημερήσιες μονάδες [57 ΠΚ και ειδικές διατάξεις]

Μέχρι 30.4.2024

Απειλούμενη ποινή

Ειδικές προβλέψεις [σωρευτικά με κάθειρξη]	Έως 10.000 ημερήσιες μονάδες	39 § 1γ' Ν. 4557/2018
Ειδικές προβλέψεις [σωρευτικά με κάθειρξη]	Έως 5.000 ημερήσιες μονάδες	39 § 1β' Ν. 4557/2018
Ειδικές προβλέψεις [σωρευτικά με κάθειρξη]	Έως 1.000 ημερήσιες μονάδες	159 §§ 1, 2, 159Α §§ 1, 2, 216 § 4, 235 § 2 εδ. β', 242 § 5, 374 § 2, 375 § 3, 386 § 2, 386Α § 3, 390 § 2 ΠΚ, 39 § 1α' Ν. 4557/2018, 2 Ν. 1300/1982
Ειδικές προβλέψεις [σωρευτικά με κάθειρξη]	Έως 500 ημερήσιες μονάδες	34 § 2 εδ. β' Ν. 4830/2021, 39 παρ. 1στ' Ν. 4557/2018, 1 § 1 Ν. 1300/1982
Χρηματική ποινή σωρευτικά με ποινή στερητική της ελευθερίας (φυλάκιση ή κάθειρξη)	Έως 360 ημερήσιες μονάδες	π.χ. 323Α § 1 ΠΚ (σωρευτικά με κάθειρξη)
		π.χ. 386 § 1, εδ. α' (ii) ΠΚ (σωρευτικά με φυλάκιση)
Ειδικές προβλέψεις [σωρευτικά με φυλάκιση]	Έως 300 ημερήσιες μονάδες	39 § 1δ' Ν. 4557/2018
Ειδικές προβλέψεις [σωρευτικά με φυλάκιση]	Έως 200 ημερήσιες μονάδες	39 § 5 Ν. 4557/2018
Χρηματική ποινή διαζευκτικά με ποινή στερητική της ελευθερίας (φυλάκιση)	Έως 180 ημερήσιες μονάδες	π.χ. 304 § 5 ΠΚ
Ειδική πρόβλεψη [διαζευκτικά με φυλάκιση]	Έως 150 ημερήσιες μονάδες	10 Ν. 4637/2019
Χρηματική ποινή ως μόνη κύρια ποινή ή διαζευκτικά με κοινωνική εργασία	Έως 90 ημερήσιες μονάδες	π.χ. 208Γ § 2 ΠΚ (ως μόνη κύρια ποινή)
		π.χ. 292 § 2 ΠΚ (διαζευκτικά με κοινωνική εργασία)

Απειλή / επιβολή χρηματικής ποινής απευθείας σε ευρώ

Κακούργημα (αν δεν ορίζεται ειδικά)

- 5.000 € - 120.000 €
- Μη αναδρομική εφαρμογή ως προς κακούργηματα του ΠΚ

Πλημμέλημα (αν δεν ορίζεται ειδικά)

- 300 € - 40.000 €
- Μη αναδρομική εφαρμογή

Συνολική Ποινή

- Εφόσον μετέχει Ποινή σε ημερήσιες μονάδες που ετράπησαν σε ευρώ για πράξη τελούμενη έως 30.4.2024, εξακολουθεί να ισχύει το 465(1) εδ. β' ΠΚ.

Ειδικές περιπτώσεις [ειδικό μέρος ΠΚ και ειδικοί ποινικοί νόμοι]

Άρθρο 137

Μεταβατικές διατάξεις

[...]

2. Χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί σε ημερήσιες μονάδες ισούνται με το γινόμενο του αριθμού των ημερησίων μονάδων επί την τιμή μονάδας. Όπου στο ειδικό μέρος του Ποινικού Κώδικα γίνεται αναφορά σε χρηματική ποινή έως χίλιες ημερήσιες μονάδες, λογίζεται η χρηματική ποινή της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα.

Όπου σε ειδικούς νόμους λογίζεται: α) χρηματική ποινή έως χίλιες (1.000) ημερήσιες μονάδες, ο προσδιορισμός του ύψους της χρηματικής ποινής γίνεται σύμφωνα με το ελάχιστο και μέγιστο ύψος χρηματικής ποινής της παρ. 2 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα ανεξαρτήτως του είδους του εγκλήματος, β) χρηματική ποινή άνω των χιλίων (1.000) ημερησίων μονάδων, η επιβαλλόμενη χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ και ανώτερη από ένα εκατομμύριο ευρώ (1.000.000) ευρώ.

Επιμέτρηση χρηματικής ποινής

Άρθρο 80

Επιμέτρηση και απότιση χρηματικής ποινής

1. Κατά την επιμέτρηση της χρηματικής ποινής, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του α) τη βαρύτητα της πράξης και την ενοχή του υπαιτίου γι' αυτήν, β) την προσωπική και οικονομική κατάσταση του υπαιτίου, λαμβάνοντας υπόψη ειδικότερα βα) τα καθαρά έσοδα που αποκτά από την εργασία του κατά μέσο όρο κάθε ημέρα, ββ) άλλα τυχόν εισοδήματα και εν γένει την περιουσία του, καθώς και βγ) τις οικογενειακές του υποχρεώσεις. Άλλες υποχρεώσεις του μπορούν επίσης να συνυπολογισθούν από το δικαστήριο.

2. [Καταργείται].

3. [Καταργείται].

4. [Καταργείται].

5. [Καταργείται].

6. Σε περίπτωση μη καταβολής της χρηματικής ποινής σύμφωνα με τα παραπάνω αυτή ή το μη καταβληθέν μέρος, βεβαιώνεται κατά το άρθρο 553 ΚΠΔ.

Επανένταξη οφειλών από χρηματική ποινή στο αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο

Άρθρο 25 Ν. 1882/1990

Ποινικό αδίκημα μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους

1. Όποιος δεν καταβάλλει τα βεβαιωμένα στη Φορολογική Διοίκηση χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) μηνών, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης:

α) Ενός (1) τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, υπερβαίνει το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

β) Τριών (3) τουλάχιστον ετών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α', υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

Η ποινική δίωξη ασκείται ύστερα από αίτηση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή των Ελεγκτικών Κέντρων ή του Τελωνείου προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας τους, που συνοδεύεται υποχρεωτικά από πίνακα χρεών, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων.

Στην αίτηση και στον πίνακα χρεών που υποβάλλονται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν συμπεριλαμβάνονται και δεν υπολογίζονται για τον προσδιορισμό της ευθύνης του προσώπου τα χρέη που προέρχονται από τη μη εκτέλεση χρηματικών ποινών που επιβλήθηκαν από ποινικό δικαστήριο και οι σχετικές με αυτά προσαυξήσεις, τόκοι και λοιπές επιβαρύνσεις καθώς και από τα αδικήματα που τυποποιούνται στο άρθρο 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας μαζί με τις σχετικές με αυτά προσαυξήσεις, τόκους και λοιπές επιβαρύνσεις.

Η πράξη μπορεί να κριθεί ατιμώρητη, εάν το ποσό που οφείλεται εξοφληθεί μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης σε οποιονδήποτε βαθμό.

Σημ.: ορθή από νομοτεχνική άποψη η παρέμβαση στο άρθρο 25 παρ. 1 Ν. 1882/1990 αντί για την τροποποίηση του 469 ΠΚ [άλλο ότι πλέον έχει καταργηθεί και αυτό].

Διεύρυνση εγκλήματος με ρατσιστικά χαρακτηριστικά

Άρθρο 82 Α

Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά ή σε βάρος ανηλίκου ή αδυνάμου προσώπου

Εάν έχει τελεστεί έγκλημα κατά παθόντος, η επιλογή του οποίου έγινε λόγω των χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, το πλαίσιο ποινής διαμορφώνεται ως εξής:

α) Στην περίπτωση πλημμελήματος, που τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα (1) έτος, το ελάχιστο όριο της ποινής αυξάνεται κατά έξι (6) μήνες. Στις λοιπές περιπτώσεις πλημμελημάτων, το ελάχιστο όριο αυτής αυξάνεται κατά ένα (1) έτος.

β) Στην περίπτωση κακουργήματος το ελάχιστο όριο ποινής αυξάνεται κατά δύο (2) έτη.

Το παραπάνω πλαίσιο ποινής εφαρμόζεται και όταν τελείται έγκλημα με δόλο σε βάρος ανηλίκου ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και δεν προβλέπεται βαρύτερο πλαίσιο ποινής από άλλη διάταξη.

Σημ.: προφανώς δεν θα τυγχάνει εφαρμογής η εν λόγω διάταξη όταν η προστασία ανηλίκων (και άλλων αδυνάμων ατόμων) εξασφαλίζεται στο πλαίσιο ειδικής διάταξης [βλ., π.χ., 312 ΠΚ].

Μείωση Ποινής

Άρθρο 83

Μειωμένη ποινή

Όπου στον νόμο προβλέπεται μειωμένη ποινή χωρίς άλλον προσδιορισμό, το πλαίσιο της καθορίζεται ως εξής:

- α) αντί για την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, επιβάλλεται κάθειρξη,
- β) αντί για την ποινή της κάθειρξης τουλάχιστον δέκα (10) ετών, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ~~δύο (2) τριών (3) ετών~~ ή κάθειρξη έως ~~οκτώ (8)~~ δεκατέσσερα (14) έτη,
- γ) αντί για την ποινή της κάθειρξης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ~~ενός (1) έτους~~ δύο (2) ετών ή κάθειρξη έως ~~οκτώ (8)~~ δώδεκα (12) έτη,
- δ) αντί για την ποινή της κάθειρξης έως δέκα (10) έτη, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ~~ενός (1) έτους~~ δύο (2) ετών ή κάθειρξη έως έξι (6) έτη,
- ε) σε κάθε άλλη περίπτωση, ο δικαστής μειώνει την ποινή ελεύθερα έως το ελάχιστο όριό της. Αν ο νόμος προβλέπει σωρευτικά ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή, μπορεί να επιβληθεί και μόνο η τελευταία.

Ελαφρυντικές Περιστάσεις: επιστροφή από τον «σύννομο» στον «έντιμο» βίο

Άρθρο 84

Ελαφρυντικές Περιστάσεις

[...]

2. Ελαφρυντικές Περιστάσεις θεωρούνται ιδίως: α) το ότι ο υπαίτιος έζησε ως τον χρόνο που έγινε το έγκλημα έντιμη, ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή, β) το ότι στην πράξη του ωθήθηκε από μη ταπεινά αίτια ή από μεγάλη ένδεια ή υπό την επίδραση σοβαρής απειλής ή υπό την επιβολή προσώπου στο οποίο αυτός οφείλει υπακοή ή με το οποίο βρίσκεται σε σχέση εξάρτησης, γ) το ότι στην πράξη του ωθήθηκε από ανάρμοστη συμπεριφορά του παθόντος ή παρασύρθηκε από οργή ή βίαιη θλίψη που του προκάλεσε άδικη εναντίον του πράξη, δ) το ότι επέδειξε ειλικρινή μετάνοια και επιδίωξε να άρει ή να μειώσει τις συνέπειες της πράξης του, ε) το ότι συμπεριφέρθηκε καλά για σχετικά μεγάλο διάστημα μετά την πράξη του, ακόμα και κατά την κράτησή του.

Άπαξ μείωση της ποινής

Άρθρο 85

Συρροή λόγων μείωσης της ποινής

Όταν συντρέχουν περισσότεροι από ένας λόγοι για τη μείωση της ποινής κατά το άρθρο 83 ή όταν συντρέχουν ένας ή περισσότεροι τέτοιοι λόγοι μαζί με ελαφρυντικές περιστάσεις (άρθρο 84 ΠΚ), εφαρμόζεται μόνο μία (1) φορά η μείωση της ποινής, σύμφωνα με το μέτρο που προβλέπει το άρθρο 83. Στην επιμέτρηση της ποινής λαμβάνονται υπόψη όλοι οι λόγοι του πρώτου εδαφίου και οι ελαφρυντικές περιστάσεις.

Συνέργεια

Άρθρο 47

Άμεσος και απλός συνεργός

Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 46, με πρόθεση παρέχει άμεση συνδρομή στον δράστη κατά τη διάρκεια αυτής της πράξης και στην εκτέλεση της κύριας πράξης **τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού**. Αν, εκτός της περίπτωσης του πρώτου εδαφίου, παρέχει με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται ως συνεργός με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).

Σημ.: Επανέρχεται η διάκριση μεταξύ άμεσης [εδ. α'] και απλής [εδ. β'] συνέργειας, όπως περίπου ήταν γνωστή υπό τον προϊσχΠΚ. Επί άμεσης συνέργειας, επιβάλλεται η ποινή του αυτουργού (χωρίς μείωση), ενώ επί απλής συνέργειας επιβάλλεται (υποχρεωτικά) μειωμένη ποινή.

Δικαιοδοσία επί εγκλημάτων σε πλοία ή αεροσκάφη που φέρουν την ελληνική σημαία

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρθρο 5

Εγκλήματα που τελέστηκαν στην ημεδαπή

[...]

2. Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε πράξεις που τελούνται σε πλοία που φέρουν την ελληνική σημαία ή αεροσκάφη που έχουν την ελληνική εθνικότητα ανεξάρτητα από το δίκαιο του τόπου τέλεσης αυτών.

Επαναφορά απέλασης ως μέτρου ασφαλείας

Άρθρο 69

Γενική διάταξη

1. Μέτρα ασφαλείας, εκτός από τα προβλεπόμενα στα άρθρα 122 και 123, είναι: α) τα μέτρα θεραπείας ατόμων με ψυχική ή διανοητική διαταραχή, β) η δήμευση κατά το άρθρο 76 και γ) η απέλαση αλλοδαπού.

Επαναφορά απέλασης ως μέτρου ασφαλείας

Άρθρο 72

Απέλαση αλλοδαπού

- Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο, ανεξάρτητα από τυχόν συντρέχουσα διοικητική διαδικασία σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας περί αλλοδαπών, μπορεί να διατάξει την απέλαση κάθε αλλοδαπού (πολίτη τρίτης χώρας ή κράτους μέλους της Ε.Ε.) που καταδικάστηκε σε κάθειρξη, εάν κρίνει ότι η παραμονή του στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε, τον βαθμό της υπαιτιότητάς του, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, τον χρόνο παραμονής του στο ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα τον βαθμό ένταξης αυτού στην ελληνική κοινωνία, καθώς και τον βαθμό επικινδυνότητας για τη δημόσια ασφάλεια. Ειδικά για τους πολίτες κράτους μέλους της Ε.Ε. που έχουν αποδεδειγμένα μόνιμη διαμονή στην ελληνική επικράτεια τουλάχιστον για πέντε (5) έτη, πριν από την τέλεση της πράξης, απέλαση μπορεί να επιβληθεί αν καταδικάστηκαν σε ποινή κάθειρξης τουλάχιστον έξι (6) ετών για τις αξιόποινες πράξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 105B ή για τη διακεκριμένη κλοπή του άρθρου 374 και μόνο όταν συντρέχουν και αιτιολογούνται ειδικώς στην απόφαση σοβαροί και επιτακτικοί λόγοι δημοσίας ασφάλειας. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές.
- Το δικαστήριο μπορεί, επίσης, να διατάξει την απέλαση από τη χώρα κάθε αλλοδαπού στον οποίο επιβλήθηκε μέτρο ασφάλειας των άρθρων 69Α, 70 και 71. Σε αυτήν την περίπτωση, η απέλαση μπορεί να διαταχθεί σε αντικατάσταση αυτών των μέτρων.
- Το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού δράστη, επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών αν είναι πολίτης τρίτης χώρας και τουλάχιστον πέντε (5) ετών αν είναι πολίτης κράτους μέλους της Ε.Ε. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, για εξαιρετικούς λόγους που αιτιολογούνται ειδικά και ύστερα από γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει, για συγκεκριμένη διάρκεια ή επ' αόριστον, την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα και πριν από την παρέλευση των ανωτέρω χρονικών διαστημάτων. Νέα αίτηση του αλλοδαπού για επιστροφή μπορεί να υποβληθεί μόνο μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

Παραβίαση απαγόρευσης επιστροφής στη χώρα

Άρθρο 182

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

[...]

2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 72, αν παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία εκτελείται αμέσως, δεν αναστέλλεται, ούτε μετατρέπεται σε καμία περίπτωση, τυχόν δε ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα δύναμη.

Άρθρο 463 ΠΚ – Ποινές ειδικών ποινικών νόμων Καταργείται από 1.5.2024 [δυνάμει του 136(α) Ν. 5090/2024]

Ισόβια κάθειρξη

- Ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη 10-15 έτη [463 § 4 ΠΚ]

Πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 15 έτη

- Πρόσκαιρη κάθειρξη 10-15 έτη [463 § 3 εδ. γ' ΠΚ]
- Τέθηκε με το άρ. 95ιγ' Ν. 4623/2019

Πρόσκαιρη κάθειρξη έως 10 έτη
[βλ. και 137(3) Ν. 5090/2024]

- 1 έτος φυλάκιση έως 6 έτη κάθειρξη [463 § 3 εδ. α' ΠΚ σε συνδυασμό με 83δ' ΠΚ]

Φυλάκιση (ως μόνη απειλούμενη ποινή)

- Φυλάκιση ή χρηματική ποινή υπό την έννοια του 57 ΠΚ [463 § 2 ΠΚ]

Παρεπόμενες ποινές ή άλλες συνέπειες
που καταργούνται με τον ΠΚ

- Καταργούνται [463 § 5 ΠΚ]
- Ζήτημα σχετικά με το εύρος της διάταξης

Εφαρμογή (ή μη) άρθρου 463 ΠΚ

Διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων

Έπονται του νέου ΠΚ

Δεν επηρεάζονται
από το 463 ΠΚ

Προηγούνται του
νέου ΠΚ

Επηρεάζονται από το
463 ΠΚ

Τεχνικά ζητήματα

Ζητήματα
διαχρονικού δικαίου

Ζητήματα
αναλογικότητας

Εφαρμογή (ή μη) άρθρου 463 ΠΚ

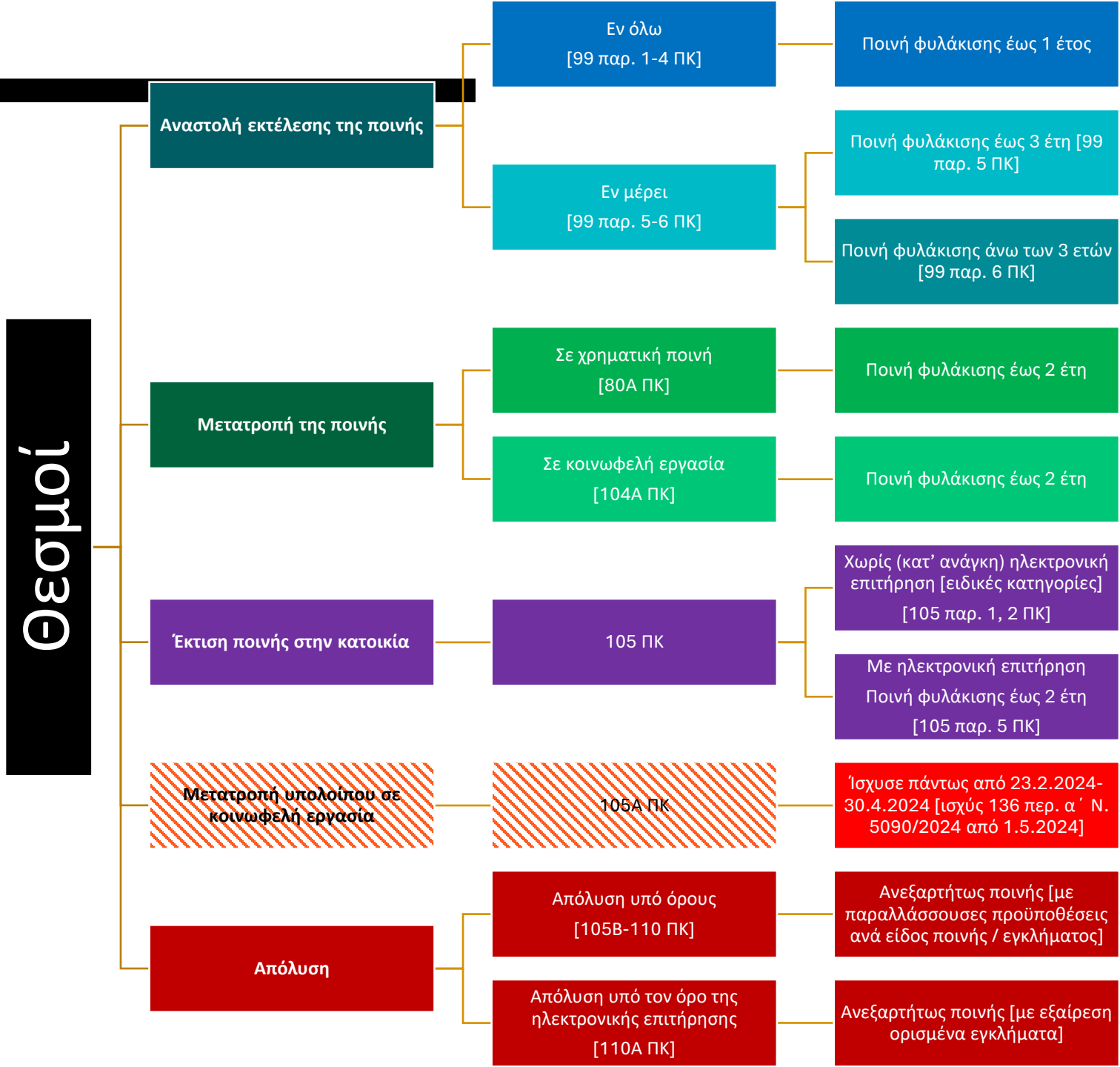
- Όσες διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων τέθηκαν σε ισχύ (ή τροποποιήθηκαν) μετά τη θέση σε ισχύ του νέου Ποινικού Κώδικα δεν καταλαμβάνονται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 463 ΠΚ.
 - Βλ., εντούτοις, εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 463 παρ. 2 ΠΚ επί του άρθρου 38 παρ. 2 Ν. 4624/2019 [ΑΠ 505/2020].
 - Ζήτημα εγείρεται ως προς ειδικούς νόμους που τροποποιήθηκαν εν μέρει μετά την 1.7.2019.
- Όσες διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων προϋφίσταντο του νέου Ποινικού Κώδικα τροποποιήθηκαν δυνάμει του άρθρου 463 ΠΚ (και, εφόσον δεν τροποποιήθηκαν εκ νέου μετά την 1.7.2019, εξακολουθούν να απειλούν την ποινή που προβλέπει η οικεία παράγραφος του 463 ΠΚ).
 - Ζήτημα εφαρμογής (ή μη) 463 παρ. 4 ΠΚ σε διατάξεις ειδικών νόμων που απειλούσαν ισόβια κάθειρξη σωρευτικά με χρηματική ποινή [π.χ. 23 παρ. 2 Ν. 4139/2013].
 - Ζήτημα εφαρμογής (ή μη) 463 παρ. 2 ΠΚ σε διατάξεις ειδικών νόμων που απειλούσαν στερητική ελευθερίας ποινή με ελάχιστο όριο φυλάκιση και ανώτατο κάθειρξη [π.χ. 59 παρ. 1 περ. α' υποπερ. αα' ΣΠΚ].
 - Ζήτημα σχετικά με εφαρμογή 463 παρ. 7 ΠΚ [τεθείσα με τον Ν. 4637/2019] σε 30 παρ. 1 περ. α' Ν. 4251/2014.
 - Ζήτημα σχετικά με εφαρμογή 463 παρ. 6 ΠΚ [τεθείσα με Ν. 4623/2019] σε Ν. 3028/2002. Η διάταξη επιτέλεσε τον σκοπό της (με κάποια καθυστέρηση, βέβαια, αφού είχαν μεσολαβήσει δύο σχεδόν μήνες από τη θέση σε ισχύ του νέου ΠΚ). Ο νέος Ν. 4858/2021 περί αρχαιοτήτων ούτως ή άλλως δεν καταλαμβάνεται από το 463 ΠΚ, αφού έπεται αυτού.
 - Ζήτημα αναλογικότητας σε περιπτώσεις νόμων, στο πλαίσιο των οποίων ορισμένα πλημμελήματα απειλούνται με χαμηλότερο κατώτατο όριο φυλάκισης συγκριτικά με κακουργήματα του ίδιου νόμου [λόγω του 463 παρ. 3 εδ. α' ΠΚ].

Ζητήματα μετά την κατάργηση του άρθρου 463 ΠΚ δυνάμει του 136(α) Ν. 5090/2024 [σε ισχύ από 1.5.2024]

- Πρώτο ερώτημα: επανέρχονται οι απειλούμενες ποινές των ειδικών ποινικών νόμων στα επίπεδα που βρίσκονταν πριν την 1.7.2019 με μόνη την κατάργηση του 463 ΠΚ;
 - Αυτή είναι η νομοθετική πρόθεση, και αυτό θα γίνει δεκτό στην πράξη κατά πάσα πιθανότητα / κανονικά, πάντως, η κατάργηση του 463 ΠΚ δεν θα έπρεπε να αρκεί από μόνη της, αφού δεν πρόκειται για μια διάταξη «διαρκούς» εφαρμογής αλλά για μια διάταξη που επιτέλεσε τον σκοπό της με τη θέση σε ισχύ του ΠΚ [εξαίρεση: η περίπτωση του 463(3) εδ. α' ΠΚ, που υπερκεράζεται ενόψει του 137(3) Ν. 5090/2024]
- Δεύτερο ερώτημα: ακόμη κι αν δεχθεί κανείς επαναφορά των ποινών, από πότε ισχύει αυτή;
 - Από 1.5.2024, χωρίς δυνατότητα αναδρομικής εφαρμογής, ενόψει του δυσμενέστερου χαρακτήρα των ρυθμίσεων
- Τρίτο ερώτημα: επανέρχεται αυτομάτως η δικαστική απέλαση στους ειδικούς ποινικούς νόμους;
 - Αυτή είναι η νομοθετική πρόθεση / εντούτοις η κατάργηση του 463 ΠΚ δεν θα έπρεπε να αρκεί από μόνη της ούτε ως προς αυτό το σημείο. Σε κάθε περίπτωση, η δικαστική απέλαση επανέρχεται για πράξεις που θα τελούνται από 1.5.2024, χωρίς δυνατότητα αναδρομικής εφαρμογής [δεδομένης της κατάργησης του 4 ΠΚ από 1.7.2019]
- Τέταρτο ερώτημα: επανέρχονται μήπως και οι υπόλοιπες παρεπόμενες ποινές και μέτρα ασφαλείας του προϊσχΠΚ;
 - Εάν κανείς λάβει «τοις μετρητοίς» την κατάργηση του 463 ΠΚ (με τη συνέπεια που θέλει να της προσδώσει ο νομοθέτης), τότε θα μπορούσε να θεωρήσει ότι επανέρχεται, π.χ., η αποστέρηση πολιτικών δικαιωμάτων [59 επ. προϊσχΠΚ] ή η απαγόρευση διαμονής [72 προϊσχΠΚ]. Κάτι τέτοιο προφανώς δεν βρίσκει έρεισμα ούτε στον νόμο ούτε στη λογική.
- Πέμπτο ερώτημα: τι θα πρέπει να γίνεται δεκτό εφεξής ως προς την υποτροπή;
 - Δεδομένης της μη επαναφοράς των άρθρων 88 επ. προϊσχΠΚ, ο Ν. 5090/2024 δεν επιδρά ως προς την υποτροπή. Σε ό,τι αφορά τους ειδικούς ποινικούς νόμους, διατάξεις που προβλέπουν «υποτροπή» χωρίς καθορισμό του περιεχομένου της έννοιας δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής (κατ' ορθότερη εκδοχή). Αντίθετα, εξακολουθούν να εφαρμόζονται διατάξεις που προβλέπουν «ειδική» υποτροπή [βλ. 22 παρ. 2 περ. γ' Ν. 4139/2013].

Έκτιση (ή μη έκτιση) της ποινής

Άρθρα 99 επ. ΠΚ

Αναστολή [99-104 ΠΚ]

Αναστολή εκτέλεσης του συνόλου της ποινής

- προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 1-4 ΠΚ

Αναστολή εκτέλεσης μέρους της ποινής

- προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 5-6 ΠΚ και ζητήματα που ανακύπτουν στην πράξη

Ανάκληση / Άρση αναστολής

- προϋποθέσεις εφαρμογής άρθρων 101 / 102 ΠΚ

Αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό όρο

1. Αν κάποιος που δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για εγκλήματα δόλου σε στερητική της ελευθερίας ποινή μεγαλύτερη από τρία (3) έτη με μία ή με περισσότερες αποφάσεις, που οι ποινές τους δεν υπερβαίνουν συνολικά το πιο πάνω όριο, καταδικαστεί σε τέτοια ποινή που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από ένα (1) και ανώτερο από τρία (3) έτη. Αν το δικαστήριο κρίνει, με βάση ειδικά μνημονευόμενα στην αιτιολογία της απόφασης στοιχεία, ότι η εκτέλεση της ποινής είναι απολύτως αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων, εφαρμόζει το άρθρο 104Α ΠΚ, εκτός αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του, οπότε διατάσσει την εκτέλεση μέρους ή ολόκληρης της ποινής. Το δικαστήριο μπορεί με ειδική αιτιολογία να χορηγήσει την αναστολή και εφόσον οι προηγούμενες καταδίκες δεν υπερβαίνουν συνολικά τα πέντε (5) έτη φυλάκισης, εκτός αν συντρέχει η εξαίρεση της απόλυτης αναγκαιότητας εκτέλεσης της ποινής. Ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, και αρχίζει από τότε που η απόφαση η οποία την χορηγεί καθίσταται εκτελεστή.

[...]

4. Αν ο καταδικασθείς παραβιάζει τους όρους που του έχουν επιβληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, καθώς και τον βαθμό της υπαιτιότητάς του μπορεί να προβεί κατά την κρίση του σε έγγραφη προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε ή να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Το τελευταίο, με βάση τα πιο πάνω κριτήρια, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει τη μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α ΠΚ, γ) να διατάξει την έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 100 ΠΚ ή την έκτιση ολόκληρης της ποινής. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Τροποποίηση με άρθρο 9 Ν. 4855/2021

Αντικατάσταση παρ. 1 και 4 άρθρου 99 ΠΚ.

Παρ. 1 εδ. α': επαναφορά – ως προϋπόθεσης για τη χορήγηση της αναστολής – της απουσίας παλαιότερης (αμετάκλητης) καταδίκης σε ποινή που υπερβαίνει τα τρία έτη (με μία ή περισσότερες αποφάσεις). Θα μπορεί πάντως να χορηγηθεί αναστολή εφόσον η/οι προηγούμενη/ες καταδίκη/ες δεν υπερβαίνουν τα πέντε έτη φυλάκισης συνολικά, εκτός αν κριθεί απολύτως αναγκαία η εκτέλεση της ποινής [εδ. γ'].

Παρ. 1 εδ. β': ρητή καθιέρωση της δυνατότητας του 104Α ΠΚ ως άμεσα επικουρικής εν σχέσει προς την αναστολή εκτέλεσης (εν όλω) της ποινής του 99 ΠΚ, καθιστώντας την αναστολή μέρους της ποινής [κατ' άρθρο 100 ΠΚ] την «τρίτη» επιλογή [μετά το 99 ΠΚ και το 104Α ΠΚ].

Παρ. 1 [εδ. τελ.]: τροποποίηση ως προς έναρξη χρόνου αναστολής.

Παρ. 4: Τροποποίηση επί παραβίασης τεθέντων όρων.

Άρθρο 99

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

1. Το δικαστήριο μετά την επιβολή ποινής εφαρμόζει τα άρθρα 80 Α ή 104 Α, μετατρέποντας την ποινή σε χρηματική ή σε κοινωφελή εργασία, εκτός αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις τους, οπότε διατάσσει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής σύμφωνα με την παρ. 5 ή ολόκληρης της ποινής. Αν ωστόσο, κάποιος που δεν έχει στο παρελθόν καταδικαστεί αμετάκλητα με μία (1) ή περισσότερες αποφάσεις σε στερητική της ελευθερίας ποινή άνω του ενός (1) έτους, καταδικαστεί σε ποινή που δεν υπερβαίνει το ένα (1) έτος, το δικαστήριο με την απόφασή του μπορεί να διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από ένα (1) και ανώτερο από τρία (3) έτη, αν κρίνει αιτιολογημένα πως η εκτέλεση της ποινής δεν είναι αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, και αρχίζει από τότε που η απόφαση η οποία την χορηγεί καθίσταται εκτελεστή.

99 παρ. 1 ΠΚ

- Η αναστολή εκτέλεσης της ποινής περιορίζεται σε **ποινές φυλάκισης έως 1 έτος** [χωρίς μάλιστα να προκύπτει ότι κριτήριο επί συνολικής ποινής αποτελεί η ποινή-βάση, όπως εξάλλου ίσχυε και πριν].

- Τούτου δοθέντος, ως εκ του περισσού αναφέρει το τελευταίο εδάφιο ότι ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, αφού στο αμέσως προηγούμενο εδάφιο αναφέρεται (όπως ίσχυε έτσι κι αλλιώς) ότι ο ίδιος χρόνος κυμαίνεται από 1-3 έτη [επομένως εκ των πραγμάτων δεν θα μπορούσε ο χρόνος της αναστολής να υπολείπεται της ποινής].

- Αναστολή δεν χορηγείται επί **παλαιότερης αμετάκλητης καταδίκης σε ποινή φυλάκισης άνω του ενός έτους** [όπως και αν έχει εκτιθεί, ακόμη και αν είχε μετατραπεί] **για οποιοδήποτε έγκλημα [δόλου ή αμέλειας]**. Καταργείται η δυνατότητα αναστολής όχι απλώς σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή φυλάκισης έως 5 έτη [όπως είχε παρασχεθεί με τον Ν. 4855/2021], αλλά ακόμη και άνω του 1 έτους.

- Η πρόβλεψη σχετικά με την αναστολή εκτέλεσης της ποινής εκκινεί με την προτίμηση του νομοθέτη στην έκτιση της ποινής, έστω με υποκατάστατους τρόπους [βλ. και τροποποίηση τίτλου].
- Δίδεται, από την παρ. 1, η εντύπωση της επικουρικότητας της αναστολής εκτέλεσης της ποινής έναντι της μετατροπής της σε χρηματική ποινή [80Α ΠΚ] ή παροχή κοινωφελούς εργασίας [104Α ΠΚ].
- Αντί να προβλέπεται η κατ' αρχήν αναστολή εκτέλεσης της ποινής εκτός εάν υπάρξει ειδική αιτιολογία (όπως μέχρι σήμερα), θα προβλέπεται πλέον **η χορήγηση αναστολής με ειδική αιτιολογία (εφόσον κριθεί αιτιολογημένα πως «η εκτέλεση της ποινής δεν είναι αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων», που καθίσταται πλέον θετική προϋπόθεση για τη χορήγηση της αναστολής)**.

Πέντε διαφορετικά νομοθετικά καθεστώτα ως προς την αναστολή εκτέλεσης της ποινής

99 ΠΚ [Αναστολή εκτέλεσης της ποινής εν όλω]

- Χρόνος τέλεσης πριν από την 1.7.2019 [προϊσχΠΚ]: μέχρι 3 χρόνια φυλάκιση ή ακόμη και 5 έτη φυλάκιση [έστω υπό επιτήρηση] χωρίς παλαιότερη καταδίκη άνω του 1 έτους φυλάκιση
- Χρόνος τέλεσης πριν την 17.11.2019 από την 1.7.2019 [N. 4619/2019]: μέχρι 3 έτη φυλάκιση ανεξαρτήτως προηγούμενης καταδίκης
- Χρόνος τέλεσης πριν την 12.11.2021 από 17.11.2019 [N. 4637/2019]: μέχρι 3 έτη φυλάκιση χωρίς προηγούμενη καταδίκη για έγκλημα δόλου πάνω από 3 έτη φυλάκιση
- Χρόνος τέλεσης πριν την 1.5.2024 από 12.11.2021 [N. 4855/2021]: μέχρι 3 έτη φυλάκιση χωρίς προηγούμενη καταδίκη για έγκλημα δόλου πάνω από 3 έτη φυλάκιση [ή, με ειδική αιτιολογία ακόμη και έως 5 έτη φυλάκιση]
- Τέλεση από την 1.5.2024 και εφεξής: μέχρι 1 έτος φυλάκιση χωρίς παλαιότερη καταδίκη (για οποιοδήποτε έγκλημα) άνω του 1 έτους φυλάκιση

Άρθρο 99

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

2. Στην ίδια απόφαση το δικαστήριο μπορεί να προσδιορίσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η αναστολή εκτέλεσης της ποινής, οι οποίοι, διαζευκτικά ή σωρευτικά, είναι ιδίως: α) η αποκατάσταση του συνόλου ή μέρους της ζημίας που προκλήθηκε στο θύμα της αξιόποινης πράξης κατά το μέτρο των δυνατοτήτων του καταδικασθέντος, β) η αφαίρεση της άδειας οδήγησης για χρονικό διάστημα έως ένα (1) έτος, αν η πράξη συνδέεται με σοβαρή παραβίαση των κανόνων οδήγησης, γ) η καταβολή ποσού ύψους έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ για κοινωνικές σκοπούς, δ) η εκπλήρωση υποχρεώσεων του καταδικασθέντος για διατροφή ή επιμέλεια άλλων προσώπων, ε) η συμμετοχή του καταδικασθέντος, εφόσον συναινεί, σε πρόγραμμα απεξάρτησης ή άλλο θεραπευτικό πρόγραμμα, στ) η συμμετοχή του καταδικασθέντος σε συνεδρίες με επιμελητή κοινωνικής αρωγής, ζ) η εμφάνιση στο αστυνομικό τμήμα, η) η απαγόρευση εξόδου από τη χώρα.

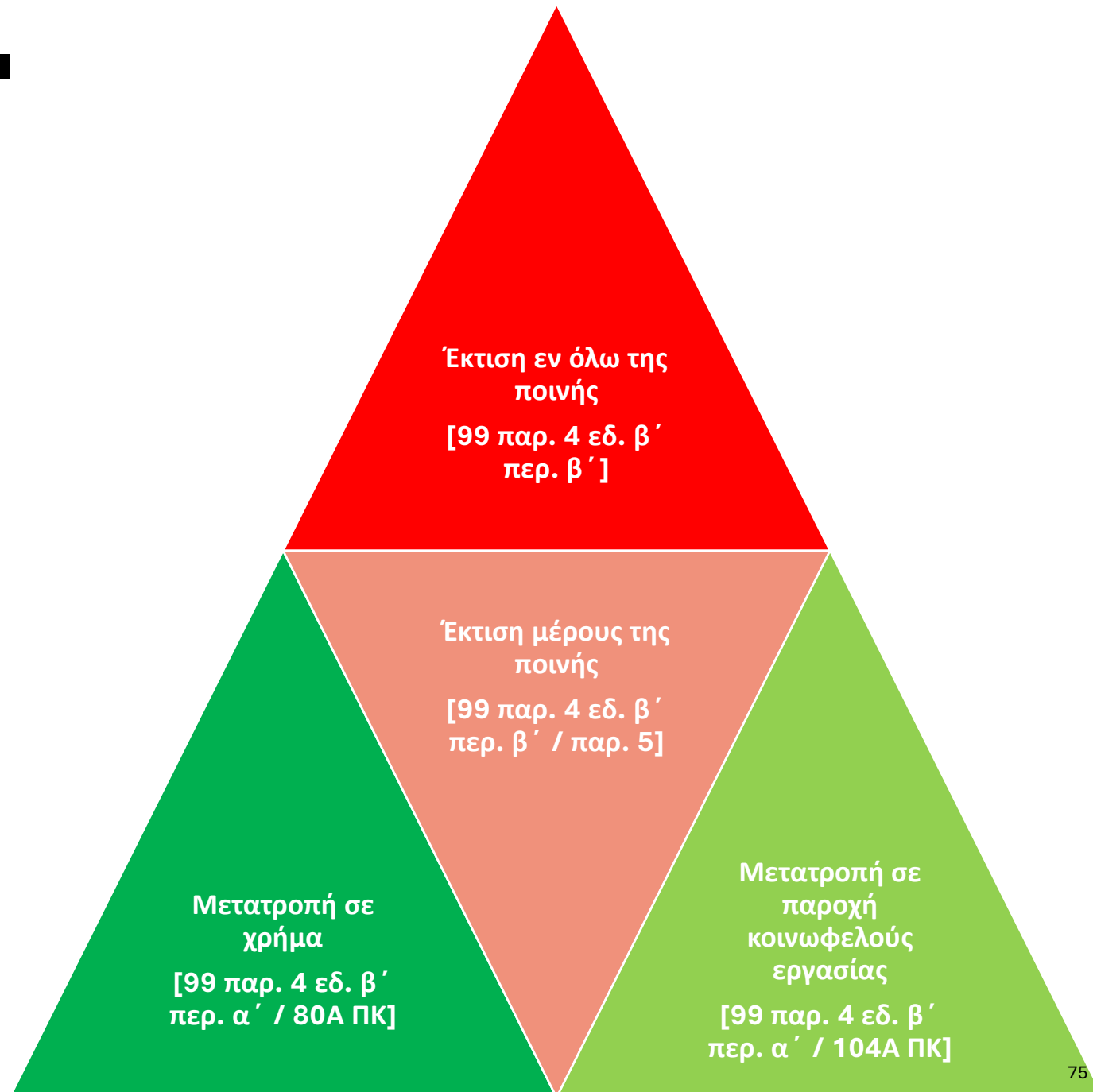
3. Μετά από αίτηση του εισαγγελέα εκτέλεσης της ποινής ή του καταδικασθέντος, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την άρση ή την τροποποίηση των όρων που έχει επιβάλει. Νέα αίτηση του καταδικασθέντος μπορεί να υποβληθεί μετά πάροδο τριμήνου από την απόρριψη της προηγούμενης.

4. **Αν ο καταδικασθείς παραβιάζει τους όρους, ο εισαγγελέας εισάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Το τελευταίο, με βάση τα πιο πάνω κριτήρια, μπορεί: α) να διατάξει τη μετατροπή της ποινής σε χρηματική κατά το άρθρο 80Α ή σε παροχή κοινωνικού έργου κατά το άρθρο 104Α, β) να διατάξει την έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε σύμφωνα με την παρ. 5 ή την έκτιση ολόκληρης της ποινής.** Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παρευρεθεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Δυνατότητες επί παραβίασης των όρων

Σημ.: Οι όροι παραμένουν αμετάβλητοι [βλ. 99 παρ. 2 ΠΚ].

Καταργείται η δυνατότητα του Εισαγγελέα να προβεί σε προειδοποίηση.

Άρθρο 99

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

Άρθρο 99

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

5. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο, εφόσον η μετατροπή της ποινής σε χρηματική κατά το άρθρο 80 Α ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104 Α δεν επιτρέπεται με βάση το ύψος της ποινής ή κρίνει πως δεν είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων και ότι για τον σκοπό αυτόν είναι αναγκαία η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής, μπορεί να διατάξει την πραγματική εκτέλεση του μέρους αυτού, η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να είναι κατώτερη των τριάντα (30) ημερών ούτε ανώτερη των έξι (6) μηνών και την αναστολή εκτέλεσης του υπολοίπου, πέραν των περιπτώσεων της παρ. 1. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 105 Β. Ο χρόνος αναστολής για το αναστελλόμενο μέρος της ποινής αρχίζει μετά από την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη. Οι παρ. 2 και 3 εφαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση εφαρμογής της παρούσας.

Άρθρο 100 [καταργηθέν]

Αναστολή εκτέλεσης μέρους της ποινής

1. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο, εφόσον κρίνει ότι η μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α ΠΚ δεν θα είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων και ότι για τον σκοπό αυτόν είναι απολύτως αναγκαία η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής, μπορεί να διατάξει την πραγματική εκτέλεση του μέρους αυτού, η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να είναι κατώτερη των δέκα (10) ημερών ούτε ανώτερη των τριών (3) μηνών, και την αναστολή εκτέλεσης του υπολοίπου. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 105Β ΠΚ. Ο χρόνος δοκιμασίας για το αναστελλόμενο μέρος της ποινής αρχίζει μετά την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη.

2. Οι παρ. 2 και 3 του προηγούμενου άρθρου έχουν και εδώ ανάλογη εφαρμογή. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων μετά την έκτιση μέρους της ποινής το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των παραβιάσεων, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, γ) να διατάξει την έκτιση του υπολοίπου της ποινής που ανεστάλη. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Αντικατάσταση άρθρου 100 ΠΚ.

Ρητή καθιέρωση επικουρικότητας του 100 ΠΚ έναντι του 104Α ΠΚ.

Ρητός αποκλεισμός υπό όρο απόλυσης επί μερικής αναστολής (επιλύοντας ζήτημα που είχε απασχολήσει τη νομολογία).

Αιτιολογική Έκθεση

Το άρθρο 100 περί αναστολής εκτέλεσης μέρους της ποινής καταργείται, καθώς το περιεχόμενό του τροποποιήθηκε και ενσωματώθηκε στο νέο άρθρο 99.

Προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 5 ΠΚ

Καταδίκη σε ποινή που δεν υπερβαίνει (συνολικά) τα τρία έτη

- Σε περίπτωση συρροής, κρίσιμο μέγεθος αποτελεί η συνολική ποινή.
- Ποινή άνω των δύο ετών ούτε αναστέλλεται εν όλω ούτε μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας ή σε χρήμα.
- Δεν ενδιαφέρει πάντως η ύπαρξη προηγούμενης καταδίκης (για παλαιότερο έγκλημα).

- Πρέπει να κριθεί ότι:
- Δεν χωρεί αναστολή εν όλω της ποινής κατ' άρθρο 99 ΠΚ [ενν. για ποινές έως ένα έτος].
- Η μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α ΠΚ ή σε χρήμα κατά το άρθρο 80Α ΠΚ δεν επιτρέπεται με βάση το ύψος της ποινής ή, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.
- Είναι αναγκαία [όχι «απολύτως» αναγκαία, όπως μετά τον Ν. 4855/2021 και μέχρι τις 30.4.2024] η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής για να αποτραπεί ο καταδικασθείς από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

Εκτιτέο τμήμα ποινής

- Κυμαίνεται ~~από δέκα ημέρες έως τρεις μήνες~~ από 30 ημέρες έως 6 μήνες.
- Δεν νοείται χορήγηση υφ' όρον απόλυσης κατά τη διάρκεια της έκτισης του μη ανασταλέντος μέρους της ποινής [ίσχυε ήδη: 100 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ, όπως προστέθηκε με το άρθρο 10 Ν. 4855/2021].
- Επιπλέον, δεν μπορεί να νοηθεί σχηματισμός συνολικής ποινής κατ' άρθρο 551 ΚΠΔ, αφού – καθ' ο σκέλος χωρεί έκτιση – πρόκειται για τμήμα ποινής [ενώ το ανασταλέν τμήμα δεν συναντάται με άλλη ποινή κατά την εκτέλεση].

Περίοδος αναστολής

- Καθορίζεται με την απόφαση
- Αφορά προφανώς το μη ανασταλέν μέρος της ποινής.
- Κυμαίνεται από ένα έως τρία έτη.
- Δεν μπορεί να υπολείπεται της διάρκειας της ποινής.
- Εκκινεί μετά την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη.

Δυνατότητα επιβολής όρων

- Οι όροι που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 99 ΠΚ ισχύουν αναλόγως και εδώ.
- Επιβάλλονται με την ίδια απόφαση.
- Μπορεί να επιβληθεί ένας ή περισσότεροι (σωρευτικά).

Μετά την τυχόν επιβολή όρων

- Είναι δυνατή η άρση ή η τροποποίηση των όρων που έχουν επιβληθεί [99 παρ. 5 εδ. τελ. ΠΚ σε συνδυασμό με 99 παρ. 3 ΠΚ].
- Αρμόδιο το δικαστήριο που επέβαλε τους όρους.
- Επιλαμβάνεται μετά από αίτηση του εισαγγελέα εκτέλεσης ή εκείνου που καταδικάστηκε.
- Νέα αίτηση υποβάλλεται μετά την παρέλευση τριμήνου από την απόρριψη της προηγούμενης.

Άρθρο 99

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

6. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση επί πλημμελήματος που υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο διατάζει την πραγματική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Αν το δικαστήριο κρίνει αιτιολογημένα πως η έκτιση μέρους της ποινής αρκεί για να τον αποτρέψει από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων διατάζει α) την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής που δεν είναι κατώτερη του ενός πέμπτου (1/5) ούτε ανώτερη των τριών δεκάτων (3/10) και β) την αναστολή του υπολοίπου της ποινής, πέραν των περιπτώσεων της παρ. 1. Στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 5.

7. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων μετά από την έκτιση μέρους της ποινής το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των παραβιάσεων, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, γ) να διατάξει την έκτιση του υπολοίπου της ποινής που ανεστάλη. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Αιτιολογική Έκθεση

Το άρθρο 105Α του Γενικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα καταργείται, καθώς κρίθηκε σκόπιμο και για τις ποινές φυλάκισης που υπερβαίνουν τα τρία έτη να προβλέπεται πραγματική έκτιση τουλάχιστον μέρους του ενός πέμπτου (1/5) της ποινής και η διάταξη αυτή συμπεριελήφθη ως παρ. 6 στο νέο άρθρο 99 ΠΚ.

Προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 6 ΠΚ

Καταδίκη σε ποινή που υπερβαίνει (συνολικά) τα τρία έτη

- Σε περίπτωση συρροής, κρίσιμο μέγεθος αποτελεί η συνολική ποινή.
- Ποινή άνω των τριών ετών ούτε αναστέλλεται εν όλω ούτε μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας ή σε χρήμα.
- Η παραπομπή στην παρ. 1 υποδηλώνει ότι ενδιαφέρει πάντως η ύπαρξη προηγούμενης καταδίκης (για παλαιότερο έγκλημα).

- Πρέπει να κριθεί αιτιολογημένα ότι η έκτιση μέρους της ποινής αρκεί για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
- Διατάσσεται: α) η πραγματική έκτιση μέρους της ποινής που δεν είναι κατώτερη του ενός πέμπτου ($1/5$) ούτε ανώτερη των τριών δεκάτων ($3/10$) και β) η αναστολή του υπολοίπου της ποινής.
- Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται αναλογικά το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 5 [δηλαδή αποκλείεται η απόλυση υπό όρο, ο χρόνος αναστολής εκκινεί μετά την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη, ενώ σε σχέση με τους όρους ισχύουν όσα και στο πλαίσιο της παρ. 5].

Άρθρο 101

Ανάκληση της αναστολής

1. Αν μετά τη χορήγηση της αναστολής, αλλά κατά τη διάρκειά της, αποδειχθεί ότι αυτός που την έλαβε είχε προηγουμένως καταδικαστεί αμετάκλητα σε στερητική της ελευθερίας ποινή για κάποια από τις πράξεις που ορίζει το άρθρο 99, το δικαστήριο με αίτηση του εισαγγελέα ανακαλεί την αναστολή που χορηγήθηκε.
2. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής, καταστεί αμετάκλητη καταδίκη, για έγκλημα **δόλου** που τελέστηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για την αναστολή, και η ποινή που επιβλήθηκε με μία (1) ή περισσότερες αποφάσεις υπερβαίνει συνολικά **~~τα τρία (3) έτη~~ το ένα (1) έτος**, η αναστολή θεωρείται ότι δεν χορηγήθηκε ποτέ, εκτός αν το δικαστήριο, απαγγέλλοντας τη νέα καταδίκη, ρητά διατάξει με την ίδια απόφαση να διατηρηθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία.

Ανάκληση αναστολής [101 ΠΚ]

Δύο περιπτώσεις

101 παρ. 1 ΠΚ

- επανήλθε [υφίστατο υπό τον προΐσχΠΚ]

Μετά τη χορήγηση της αναστολής

- πλην όμως κατά τη διάρκειά της

Προκύψει προηγούμενη καταδίκη

- αμετάκλητα σε στερητική της ελευθερίας ποινή για κάποια από τις πράξεις που ορίζει το άρθρο 99 ΠΚ

Ανάκληση από το δικαστήριο

- κατόπιν αίτησης του εισαγγελέα

101 παρ. 2 ΠΚ

- τροποποιήθηκε

Κατά τη διάρκεια της αναστολής

- και όχι αργότερα

Καταστεί αμετάκλητη καταδίκη

- σε ποινή άνω **του ενός έτους**, για έγκλημα δόλου **ή αμέλειας** που τελέστηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για την αναστολή

Η αναστολή θεωρείται μη χορηγηθείσα

- εκτέλεση με επιμέλεια εισαγγελέα εκτός αν το δικαστήριο, απαγγέλλοντας τη νέα καταδίκη, ρητά διατάξει με την ίδια απόφαση να διατηρηθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία

Σύνδεση με 489 ΚΠΔ

Σύμφωνα με το άρθρο 489 περ. α' και β' ΚΠΔ, κατά της απόφασης μονομελούς πλημμελειοδικείου και τριμελούς πλημμελειοδικείου, αντίστοιχα, επιτρέπεται έφεση στον κατηγορούμενο, ανεξάρτητα από το ύψος της επιβληθείσας ποινής, όταν αυτή συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και υπερβαίνει τους τέσσερις ή τους έξι μήνες, αντίστοιχα. Τούτο προβλέπεται διότι ναι μεν η επιβληθείσα (με την εκκλητή απόφαση) ενδέχεται να μην υπερβαίνει καθεαυτή το όριο του εκκλητού, πλην όμως συντρέχει λόγος να αποτραπεί η έκτιση της έτερης (ανασταλείσας κατ' άρθρο 99 ΠΚ μέχρι τούδε) ποινής.

Γενικότερη παρατήρηση:

Με την επίταση των ορίων του εκκλητού, λαμβάνοντας υπόψη την αυστηροποίηση των όρων για τη χορήγηση αναστολής εκτέλεσης υπό όρο, είναι δυνατό να εκτελείται μία ποινή η οποία δεν είναι εφέσιμη, με αποτέλεσμα να μην επενεργεί (προς άμβλυνση, έστω προσωρινά, του προβλήματος) το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης.

Τούτο είναι εμφανές, λ.χ., σε περιπτώσεις εκδίκασης πλημμελημάτων ενώπιον ΜΟΔ, ΤρΕφ ή ΜονΕφ λόγω συνάφειας [128, 129 ΚΠΔ] ή συναιτιότητας [130 ΚΠΔ]: με την επίταση του ορίου του εκκλητού σε τουλάχιστον 2 έτη φυλάκιση, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη του 99 παρ. 1 ΠΚ περί αναστολής εκτέλεσης της ποινής για ποινές έως 1 έτος φυλάκιση, ο κατηγορούμενος θα βρεθεί σε ιδιαίτερα δυσμενή θέση.

Αντικατάσταση της παρ. 1.

Διευκρινίζονται ζητήματα που ήδη αντιμετωπίζονταν με αυτό τον τρόπο στην πράξη.

Άρθρο 102 [δεν τροποποιήθηκε με τον Ν. 5090/2024]

Άρση της αναστολής

1. Αν κατά τον χρόνο της αναστολής ο καταδικασθείς καταδικαστεί και πάλι σε στερητική της ελευθερίας ποινή για έγκλημα δόλου που τελέστηκε κατά τη διάρκεια της αναστολής, η αναστολή αίρεται μόλις καταστεί αμετάκλητη η νέα καταδίκη. Η ποινή που επιβλήθηκε με τη νέα καταδίκη εκτελείται στη συνέχεια μετά την ποινή που είχε ανασταλεί, εκτός αν το δικαστήριο με την ίδια απόφαση ρητά διατάξει να μην αρθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία.
2. Αν η αναστολή δεν ανακληθεί και δεν αρθεί, η ποινή που είχε ανασταλεί θεωρείται σαν να μην είχε επιβληθεί.

Άρθρο 104

Δικαστικές δαπάνες και παρεπόμενες ποινές

Οι παρεπόμενες ποινές αναστέλλονται και εξαλείφονται μαζί με την κύρια ποινή, **εκτός αν το δικαστήριο διατάξει τη μη αναστολή.**

Σημ.: Με βάση το άρθρο 104 νέου ΠΚ, όπως ίσχυε από την 1.7.2019, η αναστολή εκτέλεσης της κύριας ποινής συμπαρέσυρε (σε αναστολή) και τις παρεπόμενες ποινές [ακόμη και υποχρεωτικά επιβλητέες].

Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε χρήμα [80Α ΠΚ] / Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία [104Α ΠΚ]

Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε χρήμα

- προϋποθέσεις εφαρμογής 80Α ΠΚ

Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία

- προϋποθέσεις εφαρμογής 104Α ΠΚ

Ειδικά ζητήματα

- απαγόρευση μετατροπής σε ειδικές περιπτώσεις κ.ά.

Άρθρο 80Α

Μετατροπή της ποινής φυλάκισης σε χρήμα

1. Κάθε ποινή φυλάκισης μέχρι δύο (2) ετών, αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν υπάγεται στις προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 99 και 104 Α, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή, υπολογίζοντας κάθε ημέρα σε ποσό από δέκα (10) έως εκατό (100) ευρώ, εκτός αν το δικαστήριο, με την απόφασή του, κρίνει ότι απαιτείται η πραγματική της έκτιση εν όλω ή εν μέρει, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Η παρ. 1 του άρθρου 80 για το ύψος της μετατροπής εφαρμόζεται αναλόγως.
2. Αν ο καταδικασθείς αδυνατεί να καταβάλει αμέσως το σύνολο της χρηματικής ποινής ή η καταβολή της συνεπάγεται την αδυναμία καταβολής της αποζημίωσης στο θύμα, το δικαστήριο καθορίζει, και αυτεπαγγέλτως, προθεσμία, όχι μεγαλύτερη από τρία (3) έτη, ώστε μέσα σε αυτήν να καταβάλει σε δόσεις ή εφάπαξ την ποινή του.
3. Αν η αδυναμία καταβολής της χρηματικής ποινής ή των δόσεων αυτής οφείλεται σε ουσιώδη αλλαγή των όρων της προσωπικής και οικονομικής κατάστασης του καταδικασθέντος μετά την επιβολή της ποινής, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση: α) προθεσμία καταβολής της χρηματικής ποινής ή επέκταση αυτής, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα πέντε (5) έτη, ή β) αντικατάσταση της χρηματικής ποινής από την προσφορά κοινωφελούς εργασίας, στο μέτρο που ορίζει το δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 104Α. Κάθε συγκεκριμένο αίτημα μπορεί να υποβληθεί μία (1) μόνο φορά.
4. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής της χρηματικής ποινής που προέρχεται από μετατροπή ποινής φυλάκισης, χωρίς εφαρμογή των παρ. 2 και 3, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις που προβλέπουν προσαύξησή της.

80Α ΠΚ

- Η μετατροπή της ποινής σε χρήμα περιορίζεται σε **ποινές φυλάκισης έως 2 έτη, ανεξαρτήτως εγκλήματος** [σε αντίθεση με τον προΐσχυΠΚ, όπου είχε ανέλθει και στα 5 έτη μετά το 2013].
- Επί κακουργήματος δεν θα μπορεί να τύχει εφαρμογής η διάταξη στην πράξη, ακόμη κι αν σε «ελαφρύ» κακούργημα [απειλούμενο με ποινή κάθειρξης 5-10 έτη, αναγνωριστεί/ούν ελαφρυντική/ές περίσταση/εις (βλ. άρθρα 83δ ' και 85 ΠΚ)].
- Επί συνολικής ποινής, πάντως, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι κριτήριο μετατρεψιμότητας αποτελεί η ποινή-βάση [καθώς η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 4 Ν. 1240/1982 δεν πρέπει να θεωρείται καταργηθείσα].
- Η ύπαρξη παλαιότερης καταδίκης για οποιοδήποτε αδίκημα δεν αποκλείει την κατ' άρθρο 80Α ΠΚ μετατροπή.

- Η πρόβλεψη σχετικά με τη μετατροπή της ποινής σε χρήμα εκκινεί με την προτίμηση του νομοθέτη στην αναστολή εκτέλεσης της ποινής και τη μετατροπή σε κοινωφελή εργασία [ηπιότερα μέτρα].
- Δίδεται, από την παρ. 1, η εντύπωση της επικουρικότητας της μετατροπής σε χρήμα έναντι της αναστολής εκτέλεσης της ποινής [99 ΠΚ] ή της μετατροπής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας [104Α ΠΚ].
- Η γενική αναφορά στο 99 ΠΚ δίδει όμως την εντύπωση (προφανώς αθέλητα) ότι η μετατροπή σε χρήμα είναι επικουρική και σε σχέση με την μέρει αναστολή, η οποία επίσης προβλέπεται εκεί.
- Πάντως η μετατροπή σε χρήμα χορηγείται κατ' αρχήν, εκτός εάν κριθεί ότι απαιτείται η πραγματική έκτιση της ποινής εν όλω ή εν μέρει, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
- Κάθε ημέρα φυλάκισης υπολογίζεται σε ποσό από 10 € έως 100 €, και μάλιστα ισχύουν τα κριτήρια επιμέτρησης του άρθρου 80 παρ. 1 ΠΚ, εισάγοντας μια, τρόπον τινά, «διπλή» επιμέτρηση [η καταβολή μπορεί να γίνει σε δόσεις σε βάθος τριετίας, ενώ σε περίπτωση επιγενόμενης αδυναμίας καταβολής βλ. παρ. 3].
- Στο παραπάνω ποσό προστίθενται οι γνωστές προσαυξήσεις, εκτός αν το ποσό καταβληθεί εφάπαξ, βάσει της παρ. 4 του άρθρου 80Α ΠΚ.

80Α ΠΚ

Δεν περιλαμβάνεται ρητή πρόβλεψη αντίστοιχη με εκείνη του άρθρου 82 παρ. 9 προϊσχΠΚ, σύμφωνα με την οποία:

«Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που μετατράπηκε σε χρηματική ή πρόστιμο ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, διατηρεί το χαρακτήρα της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και μετά τη μερική ή ολική απότιση της ποινής στην οποία έχει μετατραπεί».

Είναι αναμενόμενο, εντούτοις, να γίνει δεκτό κάτι τέτοιο [με επιπτώσεις, μ.ά., στα όρια του εκκλητού κατ' άρθρο 489 ΚΠΔ].

- Ρητά προβλέπεται η απαγόρευση μετατροπής επί καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα: 187 παρ. 6 ΠΚ (παραμένει), 182 παρ. 2 ΠΚ, 265 παρ. 6 ΠΚ
- Δεν επανέρχεται η ρύθμιση του άρθρου 82 παρ. 10 προϊσχΠΚ σε σχέση με απαγόρευση μετατροπής για κακούργημα εμπορίας ναρκωτικών, ούτε επανέρχεται απαγόρευση μετατροπής σε ειδικούς ποινικούς νόμους που είχαν τέτοια απαγόρευση παλαιότερα [βλ. όμως άρθρο 137 παρ. 6 Ν. 5090/2024].
- Δεν επανέρχεται ρητή πρόβλεψη αντίστοιχη με εκείνη του άρθρου 82 παρ. 11 προϊσχΠΚ, σύμφωνα με την οποία: «Η εφαρμογή του άρθρου αυτού δεν προϋποθέτει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση». Τούτο όμως θα πρέπει να θεωρείται αυτονόητο.
- Δεν προβλέπεται ρητά η δυνατότητα μετατροπής σε χρήμα κατόπιν μεταγενέστερης αίτησης του καταδικασθέντος [βλ. άρθρο 82 παρ. 12 προϊσχΠΚ].
- Εξάλλου, δεν έχει γίνει ενημέρωση του 551 παρ. 1 εδ. τελ. ΚΠΔ, που εξακολουθεί να παραπέμπει στις (καταργούμενες) παρ. 4, 5 του άρθρου 80 ΠΚ [και όχι στο νέο άρθρο 80Α ΠΚ].

Άρθρο 2

N. 1240/1982

4. Σε περίπτωση επιμετρήσεως η συνεπιμετρήσεως ποινών στερητικών της ελευθερίας επιβληθεισών ή επιβαλλομένων δια μιας η περισσοτέρων αποφάσεων που έχουν μετατραπεί σε χρηματικές ποινές, ή τυχόν καθοριζόμενη συνολική ποινή και όταν υπερβαίνει το έτος ακόμη και αν υπάρχουν αμετάτρεπτες ποινές, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή εφ' όσον η ποινή - βάση έχει μετατραπεί σε χρηματική ποινή. Η μετατροπή της συνολικής ποινής γίνεται σύμφωνα με τους όρους της ποινής - βάσης.

Μετατροπή σε χρήμα

Άρθρο 137 Ν. 5090/2024

6. Όπου σε διατάξεις ειδικών νόμων γίνεται αναφορά σε απαγόρευση μετατροπής της ποινής σε κοινωφελή εργασία νοείται απαγόρευση μετατροπής και σε χρηματική ποινή.

Σημ.: Η εν λόγω διάταξη τυγχάνει εφαρμογής, π.χ., στο πλαίσιο του Ν. 2725/1999 [βλ. άρθρο 41ΣΤ παρ. 6 Ν. 2725/1999, όπως ισχύει μετά την πλέον πρόσφατη τροποποίηση με το άρθρο 4 παρ. 6 Ν. 4908/2022], χωρίς πάντως να επιδρά σε ειδικούς νόμους που δεν προβλέπουν απαγόρευση μετατροπής της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας.

Άρθρο 551 ΚΠΔ

Σε ισχύ: από 2.5.2024

Εκτέλεση περισσότερων αποφάσεων για διαφορετικά εγκλήματα

[...]

2. Αν στις καταδίκες που απαγγέλθηκαν η κατά την επόμενη παράγραφο ποινή βάσης επιβλήθηκε από το Τριμελές ή Μονομελές Πλημμελειοδικείο, αρμόδιο για να καθορίσει τη συνολική ποινή που πρέπει να εκτιθεί είναι το Μονομελές Πλημμελειοδικείο. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από το Μονομελές ή Τριμελές Δικαστήριο Ανηλίκων ή και από το Μονομελές ή Τριμελές Πλημμελειοδικείο, αρμόδιο είναι το Μονομελές Δικαστήριο Ανηλίκων. Σε κάθε άλλη περίπτωση αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο. Το ανωτέρω κατά περίπτωση αρμόδιο Δικαστήριο για τον καθορισμό της συνολικής ποινής έχει και τη δικαιοδοσία ~~των παρ. 4 και 5 του άρθρου 80 ΠΚ~~ των παρ. 2 και 3 του άρθρου 80Α του Ποινικού Κώδικα.

Κατάργηση αναστολής ισχύος διατάξεων Ποινικού Κώδικα σε σχέση με παροχή κοινωφελούς εργασίας [άρθρο 136γ' Ν. 5090/2024]

~~Άρθρο 98 Ν. 4623/2019~~

~~Παροχή κοινωφελούς εργασίας~~

~~1. Αναστέλλεται η ισχύς των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 4619/11.6.2019 (Α' 95), κατά το μέρος που προβλέπουν την παροχή κοινωφελούς εργασίας είτε ως κύρια ποινή είτε ως μετατροπή στερητικής της ελευθερίας ποινής ή χρηματικής ποινής:~~

~~2. Πλημμελήματα, που προβλέπονται σε διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 4619/11.6.2019 (Α' 95), και απειλούνται με μοναδική ποινή την παροχή κοινωφελούς εργασίας, τιμωρούνται με χρηματική ποινή:~~

Σε ισχύ (υπό τη σημερινή του μορφή): από 23.2.2024

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρθρο 104Α

Μετατροπή της φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία

1. Όταν επιβάλλεται φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα ~~τρία (3)~~ **δύο (2) έτη** και δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 99, η ποινή μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας (άρθρο 81), εκτός αν το δικαστήριο κρίνει, με ειδική αιτιολογία, ότι αυτή δεν είναι αρκετή για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση άλλων εγκλημάτων. Κάθε ημέρα φυλάκισης δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από δύο (2) ώρες κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις ~~χίλιες πεντακόσιες ώρες (1.500)~~ **χίλιες διακόσιες ώρες (1.200)** και σε περίπτωση που έχει καθοριστεί συνολική ποινή, τις ~~τρεις χιλιάδες εξακόσιες ώρες (3.600)~~ **οκτώ χιλιάδες ώρες (8.000)**, ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.
2. Η μετατροπή δεν είναι εφικτή αν ο καταδικασθείς δεν συναινεί ή δεν είναι παρών. Αν ο καταδικασθείς δεν ήταν παρών, μπορεί να ζητήσει τη μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.
3. Αν επήλθε ουσιώδης αλλαγή των όρων της παρ. 1, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει νέο υπολογισμό της παρεχόμενης κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.
4. Η παρ. 3 του άρθρου 81 ισχύει και στην περίπτωση αυτή. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, τον βαθμό της υπαιτιότητάς του και το τμήμα της ποινής που εκτίθηκε, μπορεί: α) να προβεί σε προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε, **β) να παρατείνει την προθεσμία για την εκτέλεση της εργασίας μέχρι ένα (1) επιπλέον έτος**, γ) να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής με αναλογική εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 99, το οποίο μπορεί να διατάξει την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε επιβληθεί πριν από τη μετατροπή αφού αφαιρέσει την εκτιθείσα ποινή και τον χρόνο παροχής κοινωφελούς εργασίας υπολογίζοντας αυτόν σύμφωνα με την παρ. 1. ~~Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.~~

104Α ΠΚ

- Η μετατροπή της ποινής σε κοινωφελή εργασία περιορίζεται, από 1.5.2024, σε **ποινές φυλάκισης έως 2 έτη, ανεξαρτήτως εγκλήματος** [σε αντίθεση με το νυν ισχύον 104Α ΠΚ, που εφαρμόζεται για ποινές φυλάκισης έως τρία έτη].
- Επισημαίνεται, πάντως, ότι με την κατάργηση του άρθρου 98 Ν. 4623/2019 δυνάμει του άρθρου 136 στ. γ' Ν. 5090/2024 [σε ισχύ από 23.2.2024 δυνάμει του άρθρου 138 παρ. 3 Ν. 5090/2024], ήδη βρίσκεται σε ισχύ η πρόβλεψη του άρθρου 104Α ΠΚ υπό τη σημερινή της εκδοχή [που εφαρμόζεται δηλαδή για φυλάκιση έως 3 έτη].
- Επί συνολικής ποινής, πάντως, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι χωρεί μετατροπή σε κοινωφελή εργασία, κάτι που συνάγεται εμμέσως πλην σαφώς από το εμπλουτισμένο εδάφιο β' της παρ. 1 του άρθρου 104Α ΠΚ. Απομένει κενό, βέβαια, ως προς το κριτήριο μετατρεψιμότητας, που δεν φαίνεται να μπορεί να είναι η ποινή-βάση.
- Η ύπαρξη παλαιότερης καταδίκης για οποιοδήποτε αδίκημα δεν αποκλείει την κατ' άρθρο 104Α ΠΚ μετατροπή.

- Η πρόβλεψη σχετικά με τη μετατροπή της ποινής σε κοινωφελή εργασία εκκινεί με την προτίμηση του νομοθέτη στην αναστολή εκτέλεσης της ποινής [ηπιότερο μέτρο].
- Δίδεται, από την παρ. 1, η σαφής εντύπωση της επικουρικότητας της μετατροπής σε κοινωφελή εργασία έναντι της αναστολής εκτέλεσης της ποινής [99 ΠΚ], όχι όμως και της μετατροπής σε χρήμα [80Α ΠΚ]. Βλ. πάντως 80Α παρ. 3β' ΠΚ, που προβλέπει την αντικατάσταση της χρηματικής ποινής (επί αδυναμίας καταβολής) από την παροχή κοινωφελούς εργασίας [επάνοδος σε ηπιότερο μέτρο].
- Η μετατροπή σε κοινωφελή εργασία χορηγείται κατ' αρχήν, εκτός εάν κριθεί ότι αυτή δεν είναι αρκετή για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
- Κάθε ημέρα φυλάκισης δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από δύο (2) ώρες κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις χίλιες πεντακόσιες ώρες (1.500) και, σε περίπτωση που έχει καθοριστεί συνολική ποινή, τις τρεις χιλιάδες εξακόσιες ώρες (3.600), ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.
- Η μετατροπή σε κοινωφελή εργασία δεν είναι εφικτή αν ο καταδικασθείς δεν συναινεί ή δεν είναι παρών. Προβλέπεται όμως ρητά ότι, αν ο καταδικασθείς δεν ήταν παρών, μπορεί να ζητήσει τη μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του [104Α παρ. 2 ΠΚ].

Διάταξη εν μέρει αυστηρότερη και εν μέρει επιεικέστερη

104Α ΠΚ

[μεταξύ 23.2.2024 και 30.4.2024]

Ποινή φυλάκισης έως τρία έτη

- Για ένα ή περισσότερα αδικήματα [διάρκεια: έως 1.500 ώρες και πάντως 3 έτη]

Μη εφαρμογή για (συνολική) ποινή >3 ετών

- Ανεξάρτητα από το ύψος της ποινής-βάσης

104Α ΠΚ

[από 1.5.2024]

Ποινή φυλάκισης έως δύο έτη

- Διάρκεια: έως 1.200 ώρες

Δυνατότητα εφαρμογής για συνολική ποινή >2 ετών

- Αρκεί η ποινή-βάση [ενν. φυλάκιση] να μην υπερβαίνει τα 2 έτη
- Διάρκεια: έως 3.600 ώρες και πάντως 3 έτη

Εναλλακτικές μορφές έκτισης ποινής [105-110Α ΠΚ]

Έκτιση ποινής στην κατοικία

- Προϋποθέσεις εφαρμογής 105 ΠΚ

Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης [υφ' όρον απόλυση]

- περιπτώσεις 105B ΠΚ μετά τις πρόσφατες τροποποιήσεις

Προϋποθέσεις και διαδικασία χορήγησης απόλυσης

- η διάταξη του 106 ΠΚ και το 110 ΠΚ

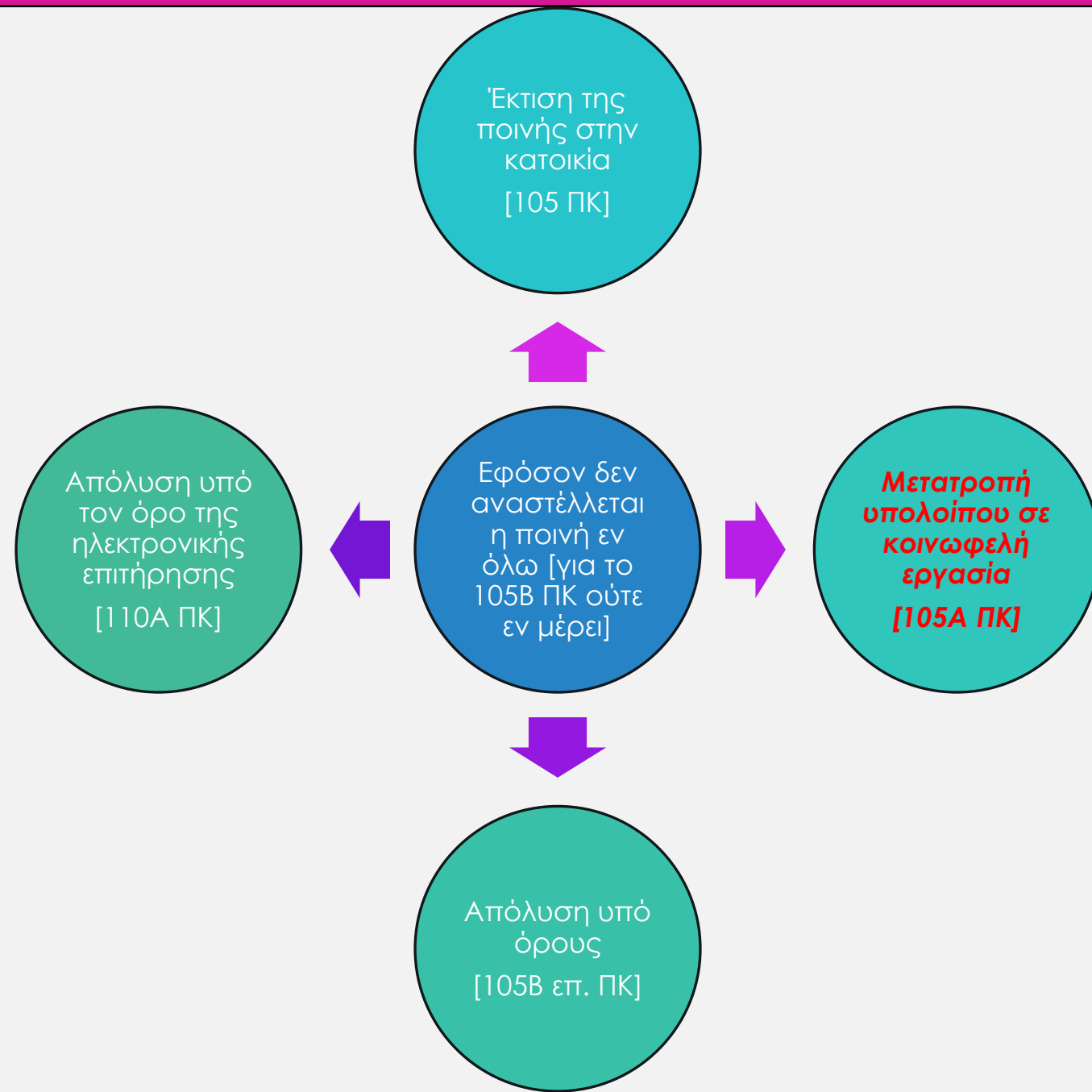
Ανάκληση και άρση απόλυσης υπό όρο

- οι προϋποθέσεις του 107 ΠΚ και του 108 ΠΚ

Απόλυση υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης

- οι προβλέψεις του 110Α ΠΚ

Εναλλακτικοί τρόποι έκτισης της ποινής στον νέο Ποινικό Κώδικα

Έκτιση ποινής στην κατοικία [105 ΠΚ]

Υπερήλικες
[105 § 1 ΠΚ]

Όσοι έχουν υπερβεί το 70ό
έτος της ηλικίας [όχι επί
ισόβιας κάθαιρξης]

Μητέρες
[105 § 2 εδ. α' ΠΚ]

Εφόσον έχουν την επιμέλεια
ανήλικου τέκνου έως 8 ετών
[ανεξαρτήτως ποινής αλλά
πάντως άπαξ]

Νοσούντες
[105 § 2 εδ. β' ΠΚ]

Περιοριστικά αναφερόμενες
παθήσεις [ανεξαρτήτως
ποινής]
Κατά μία άποψη υποχρεωτική
η κατ' οίκον έκτιση εδώ

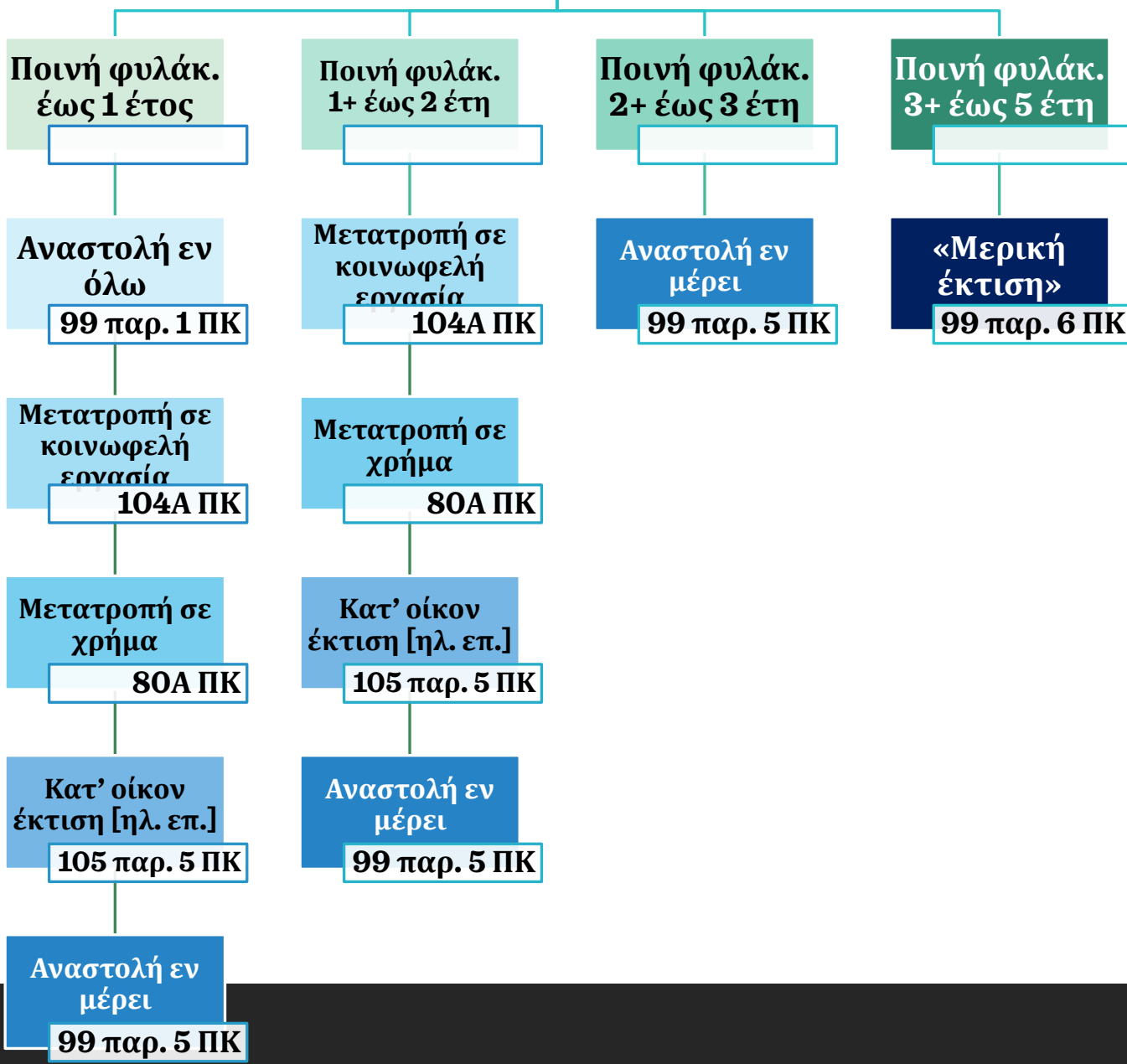
Άρθρο 105

Έκτιση της ποινής στην κατοικία [με ηλεκτρονική επιτήρηση]

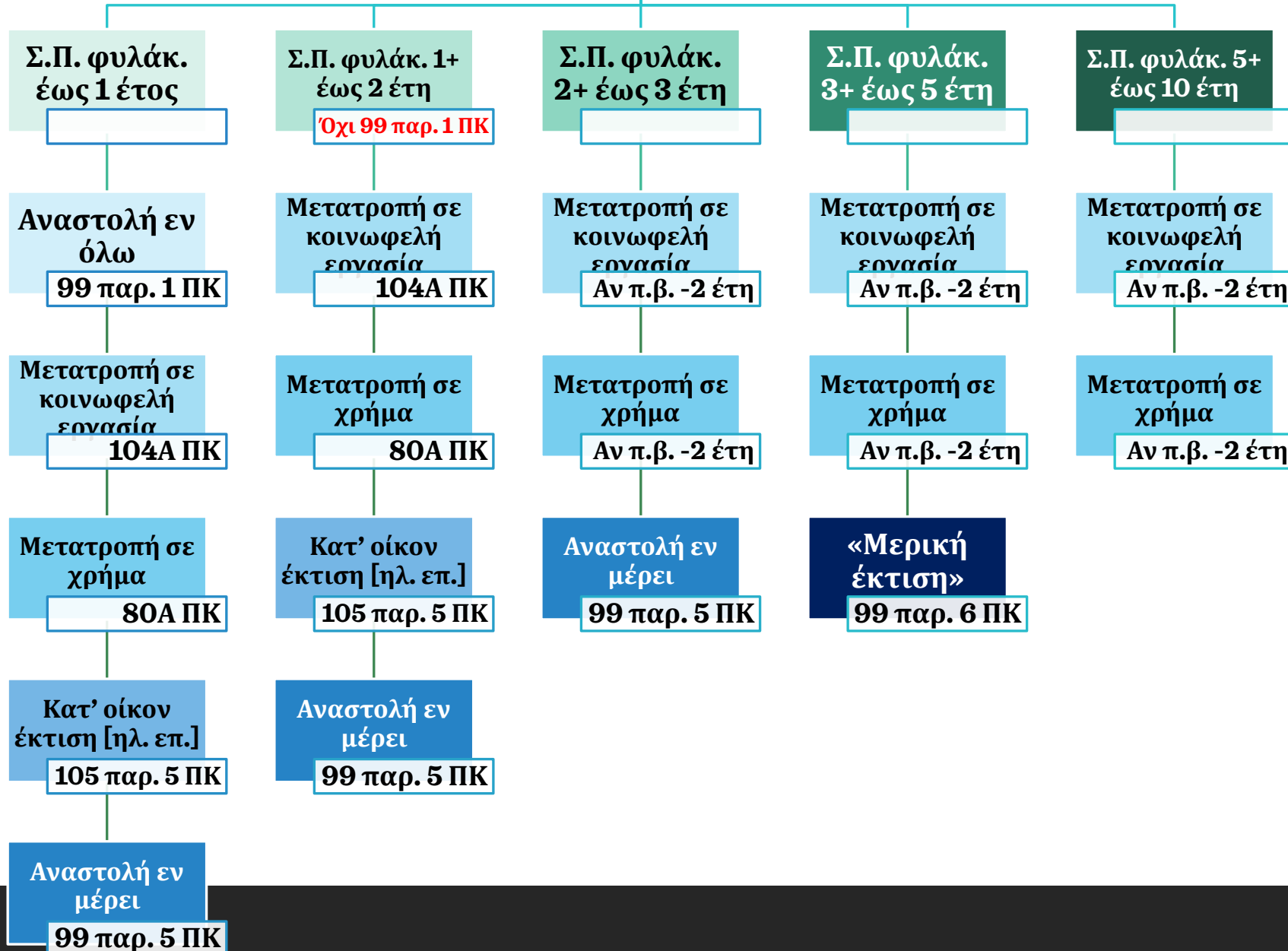
[...]

5. Εκτός των περιπτώσεων των παρ. 1 και 2, αν με μία ή περισσότερες αποφάσεις έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης, που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη, το δικαστήριο, μπορεί, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος, να αποφασίσει την κατ' οίκον έκτιση της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση αν κρίνει αιτιολογημένα ότι είναι πρόσφορη για να τον αποτρέψει από την τέλεση άλλων αδικημάτων χωρίς να είναι αναγκαία η μερική ή ολική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά η παρ. 1 του άρθρου 284 και η παρ. 4 του άρθρου 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν καταδικασθείς δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν σχετικά με τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση ή σε περίπτωση τέλεσης από αυτόν του εγκλήματος του άρθρου 173Α του παρόντος, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ανακαλεί την απόφαση με διάταξή του και διατάσσει την πραγματική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Η ποινή που εκτίεται με ηλεκτρονική επιτήρηση, θεωρείται ότι έχει αποτιθεί, με τη συμπλήρωση των χρονικών ορίων της παρ. 1 του άρθρου 105B. Το κόστος των ηλεκτρονικών μέσων επιτήρησης το οποίο καλύπτει τη διάρκεια της εκτιόμενης ποινής σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο, φέρει ο καταδικασθείς και προκαταβάλλεται.

Ένα αδίκημα

Συνολική ποινή

Ευμενέστερη «διάταξη»

- Είναι νοητό άλλη διάταξη να εφαρμοστεί ως προς την απειλή ποινής [βλ. ΕιδΜΠΚ], άλλη ως προς την επιβολή της [βλ. ΓενΜΠΚ] και άλλη ως προς την έκτιση.
- Περαιτέρω, είναι νοητό άλλη διάταξη να εφαρμοστεί ως προς έναν θεσμό που διέπει την έκτιση (ή επιτρέπει τη μη έκτιση) της ποινής και άλλη διάταξη ως προς παρόμοιο (πλην διακριτό) θεσμό [π.χ. αναστολή εκτέλεσης της ποινής / μετατροπή της ποινής].
- Εντούτοις, δεν θα ήταν νοητό (κατ' ορθότερη εκδοχή) να διαχωρίζονται δύο κύριες ποινές που απειλούνται, π.χ., σωρευτικά στο πλαίσιο της ίδιας διάταξης [σαν να επρόκειτο για δύο διαφορετικές διατάξεις].

Παράδειγμα: 302 ΠΚ με χρόνο τέλεσης τον Δεκέμβριο του 2023 και χρόνο εκδίκασης τον Δεκέμβριο του 2024	Διατάξεις σε ισχύ κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης	Διατάξεις σε ισχύ από 23.2.2024 έως 30.4.2024	Διατάξεις σε ισχύ από 1.5.2024
Απειλούμενη ποινή [302 ΠΚ]	<u>3 μήνες-5 έτη φυλάκιση</u>		2-5 έτη φυλάκιση
Αναστολή εκτέλεσης της ποινής εν όλω [99 παρ. 1 ΠΚ]	<u>Μέχρι 3 έτη φυλάκιση [εφόσον δεν υπάρχει αμετάκλητη καταδίκη σε φυλάκιση άνω των 5 ετών]</u>		Μέχρι 1 έτος φυλάκιση [εφόσον δεν υπάρχει αμετάκλητη καταδίκη σε φυλάκιση άνω του 1 έτους]
Μετατροπή ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας [104Α ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα [σε αναστολή / άρθρο 98 Ν. 4623/2019]	<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκιση</u>	Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση
Μετατροπή ποινής σε χρήμα [80Α ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα		<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση</u>

Παράδειγμα: 302 ΠΚ με χρόνο τέλεσης τον Δεκέμβριο του 2023 και χρόνο εκδίκασης τον Δεκέμβριο του 2024	Διατάξεις σε ισχύ κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης	Διατάξεις σε ισχύ από 23.2.2024 έως 30.4.2024	Διατάξεις σε ισχύ από 1.5.2024
Μετατροπή υπολοίπου σε παροχή κοινωφελούς εργασίας [105Α ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα [σε αναστολή / άρθρο 98 Ν. 4623/2019]	<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 5 έτη φυλάκιση και εκτίθηκε το 1/10</u>	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα [κατάργηση με 136(α) Ν. 5090/2024]
Έκτιση ποινής στην κατοικία με ηλεκτρονική επιτήρηση [105 παρ. 5 ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα		Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα <u>Από 1.7.2024 Διατάσσεται η έκτιση ποινής που δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση στην κατοικία, αν κριθεί πρόσφορη</u>
Αναστολή εκτέλεσης της ποινής εν μέρει [100 → 99 παρ. 5 ΠΚ]	<u>Διατάσσεται η έκτιση μέρους ποινής που δεν υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκιση [από 10 ημέρες έως 3 μήνες] εφόσον αυτή κριθεί απολύτως αναγκαία</u>		Διατάσσεται η έκτιση μέρους της ποινής [από 30 ημέρες έως 6 μήνες] εφόσον αυτή κριθεί αναγκαία
Μερική έκτιση της ποινής [99 παρ. 6 ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα		<u>Διατάσσεται η έκτιση μέρους ποινής που υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκιση [από 1/5 έως 3/10] εφόσον κριθεί επαρκές</u>

Παράδειγμα: 20 Ν. 4139/2013 με χρόνο τέλεσης τον Ιούνιο του 2019 και χρόνο εκδίκασης τον Ιούνιο του 2024	Διατάξεις σε ισχύ κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης	Διατάξεις σε ισχύ από 1.7.2019 έως 30.4.2024	Διατάξεις σε ισχύ από 1.5.2024
Απειλούμενη ποινή [20 Ν. 4139/2013]	8-20 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή - 300.000 €	<u>8-15 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή - 300.000 €</u>	8-20 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή - 300.000 €
Μείωση ποινής επί συρροής ελαφρυντικών περιστάσεων [83, 85 ΠΚ]	2 έτη φυλάκιση κατ' ελάχιστον [83β' προΐσχΠΚ]	<u>6 μήνες φυλάκιση κατ' ελάχιστον [83γ' ΠΚ (μετά από άρ. 7 Ν. 4855/2021) και 85 παρ. 1γ' ΠΚ]</u>	2 έτη φυλάκιση κατ' ελάχιστον [83γ' ΠΚ μετά από άρ. 15 Ν. 5090/2024]
...	...	...	...
Μετατροπή ποινής σε χρήμα [80Α ΠΚ]	Ρητή απαγόρευση [82 παρ. 10 εδ. α' προΐσχΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα	<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση</u>

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

Επαναφορά άρθρου 182
παρ. 1, 2 προΐσχΠΚ

Άρθρο 182

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

1. Με φυλάκιση έως τριών (3) ετών τιμωρείται όποιος παραβιάζει τους περιορισμούς που του έχουν επιβληθεί νόμιμα στην ελευθερία της διαμονής και τις σχετικές υποχρεώσεις του.
2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 72, αν παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία εκτελείται αμέσως, δεν αναστέλλεται, ούτε μετατρέπεται σε καμία περίπτωση, τυχόν δε ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα δύναμη.

Μεταφορά / διεύρυνση από 169Α παρ. 2 ΠΚ [το οποίο αναφέρεται (μέχρι 30.4.2024) μόνο σε παραβίαση περιοριστικών όρων σχετικά με την ελευθερία κίνησης και διαμονής που έχουν επιβληθεί με δικαστική απόφαση ή βούλευμα, μετά τη συμπλήρωση του εκάστοτε ανώτατου ορίου διάρκειας της προσωρινής κράτησης]

- Ιδιαίτερο έγκλημα, τελούμενο μόνο από αλλοδαπό που απελάθηκε βάσει του 72 ΠΚ [με θέση σε ισχύ από 1.7.2024].
- Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης.
- Ζήτημα συρροής [άρθρο 82 παρ. 4 Ν. 3386/2005]

Απαγόρευση αναστολής / μετατροπής της ποινής επί εγκληματικής οργάνωσης / συμμορίας

Σε ισχύ: από 23.2.2024

Άρθρο 187

Εγκληματική οργάνωση

[...]

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του Παρόντος άρθρου, καθώς και για τα συναφή αδικήματα που συνεκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, τυχόν ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν το δικαστήριο, σε περίπτωση καταδίκης για το πλημμέλημα της παρ. 3 και τα συναφή πλημμελήματα ή κακουργήματα τα οποία επισύρουν πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι πρέπει να χορηγηθεί η ανασταλτική δύναμη της έφεσης. Στην τελευταία περίπτωση επιβάλλονται υποχρεωτικά οι κατάλληλοι περιοριστικοί όροι.

- Παραμένει η απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος επί καταδίκης για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση [και για συναφή αδικήματα].
- Παραμένει η απαγόρευση αναστολής, μετατροπής επί καταδίκης για συμμορία [και για συναφή αδικήματα].
- Επιτρέπεται η χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης για συμμορία [με ειδική αιτιολογία και υποχρεωτική επιβολή περιοριστικών όρων].

Απαγόρευση αναστολής / μετατροπής της ποινής επί εμπρησμού δασών

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, και η έφεση που ασκείται δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν, στην περίπτωση της παρ. 2, του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 και της παρ. 5, το δικαστήριο με ειδική αιτιολογία κρίνει εξαιρετικώς υπέρ της μετατροπής της ποινής.

- Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης.
- Εξαίρεση ειδικά ως προς την παρ. 2 [εμπρησμός από αμέλεια] την παρ. 3 εδ. α' [μόνο η βασική μορφή] και την παρ. 5 [σε όλες τις μορφές, βάσει της διατύπωσης], όπου επιτρέπεται μόνο η μετατροπή [είτε σε κοινωφελή εργασία είτε σε χρήμα] με ειδική αιτιολογία. Αντιπρβλ. πάντως 187 παρ. 6 ΠΚ [όπου επιτρέπεται μόνο το ανασταλτικό αποτέλεσμα].

Άρθρο 105B

Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης

[...]

6. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα απόλυση υπό όρο, αν δεν έχει παραμείνει, **δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό**, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, δεκαέξι (16) έτη. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης που επιβλήθηκαν για τα κακουργήματα των άρθρων 22 και 23 του ν. 4139/2013, **του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80)**, των άρθρων 134, 187, 187 Α, των περ. γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 265, της παρ. 1 του άρθρου 299, των άρθρων 323Α, 324, 380, 385, καθώς και γι' αυτά του 19ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του παρόντος Κώδικα, απόλυση υπό όρο δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα αν αυτός δεν έχει παραμείνει, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής που του επιβλήθηκε, και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης δεκαοχτώ (18) ετών. Το παραπάνω κατά περίπτωση χρονικό διάστημα προσαυξάνεται κατά το ένα τρίτο (1/3) των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει παραμείνει στο κατάστημα είκοσι (20) έτη και αν εκτίει περισσότερες ποινές ισόβιας κάθειρξης, αν έχει παραμείνει είκοσι πέντε (25) έτη. **Στις περιπτώσεις συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δεύτερου εδαφίου που όπως επιβλήθηκε υπερβαίνει κατά τουλάχιστον δέκα (10) έτη το ανώτατο όριο της συνολικής ποινής κάθειρξης, η υφ' όρον απόλυση δύναται να χορηγείται, εφόσον ο κατάδικος έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη.**

Άρθρο 106

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτιση της ποινής του, **σε συνδυασμό με τη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος, σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος**, καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.

Άρθρο 108

Άρση της απόλυσης

Η απόλυση αίρεται αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το επόμενο άρθρο, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα ~~με-δολο~~, για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από ένα (1) έτος. Στην περίπτωση αυτή, εκτίει αθροιστικά, από τότε που θα γίνει αμετάκλητη η νέα καταδίκη, και ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο όφειλε να εκτίσει κατά τον χρόνο της απόλυσης. Σε περίπτωση άρσης της απόλυσης για καταδίκη σε ισόβια κάθειρξη εκτίει δέκα (10) επιπλέον έτη και επί σωρευτικής συνδρομής ισοβίων καθειρξεων δεκαπέντε (15) επιπλέον έτη.

Απόλυση υπό όρους [105B επ. ΠΚ] ή υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης [110Α ΠΚ]

Απόλυση υπό τον όρο της
ηλεκτρονικής επιτήρησης [110Α ΠΚ]

Φυλάκιση: μετά από έκτιση του 1/5

Πρόσκαιρη κάθειρξη: μετά από έκτιση
των 2/5 [και πάντως πραγματική
έκτιση του 1/5]

Ισόβια κάθειρξη: μετά από έκτιση 14
ετών [και πάντως πραγματική έκτιση
12 ετών]

Επί αθροιστικής έκτισης: αθροίζονται
τα επιμέρους τμήματα [σε κάθε
περίπτωση μετά από έκτιση 22 ετών
(βλ. όμως 20 έτη για πολυϊσοβίτες)]

Απόλυση υπό όρους
[105B ΠΚ]

Φυλάκιση: μετά από έκτιση των 2/5 (καθ'
οιονδήποτε τρόπο)

**Παρέμεινε αμετάβλητο παρά τις αρχικές
προθέσεις για αύξηση σε 3/5**

Πρόσκαιρη κάθειρξη: μετά από έκτιση
των 3/5 (καθ' οιονδήποτε τρόπο) [και
πάντως πραγματική έκτιση των 2/5]

Ισόβια κάθειρξη: μετά από έκτιση 20
ετών [και πάντως πραγματική έκτιση
16 ετών]

Επί αθροιστικής έκτισης: αθροίζονται
τα επιμέρους τμήματα [σε κάθε
περίπτωση μετά από έκτιση 25 ετών]

Ευεργετικός
υπολογισμός
110Α §§ 3, 4 ΠΚ

* Ειδικά για τα
αδικήματα του 110Α
παρ. 11 ΠΚ δεν
επιτρέπεται απόλυση
υπό τον όρο της
ηλεκτρονικής
επιτήρησης

Ευεργετικός
υπολογισμός
105B §§ 4-6 ΠΚ
[ΓνμδΕισΑΠ 5/2019]

* Ειδικά για τα
αδικήματα του 105B
παρ. 6 εδ. β' ΠΚ, μετά
από έκτιση των 4/5 (καθ'
οιονδήποτε τρόπο) και
πάντως πραγματική
έκτιση των 3/5
πρόσκαιρης κάθειρξης

* Ειδικά για τα
αδικήματα του 105B
παρ. 6 εδ. β' ΠΚ, εφόσον
επιβλήθηκε ισόβια
κάθειρξη, απαιτείται
πραγματική έκτιση 18
ετών

- Παρότι δεν τροποποιούνται οι παρ. 1-5 του άρθρου 105B ΠΚ, οι επιπτώσεις λοιπών τροποποιήσεων στο ΓενΜΠΚ και το ΕιδΜΠΚ θα γίνουν ορατές [έστω μετά από την πάροδο κάποιου χρόνου]

Ενισχυμένος ρόλος απόλυσης

- Αυστηροποίηση όρων αναστολής εκτέλεσης της ποινής
- Περισσότεροι καταδικασθέντες στη φυλακή

Έμμεση αύξηση χρόνου παραμονής στη φυλακή

- Αυστηροποίηση ποινών
- Ίδιο «κλάσμα» σημαίνει περισσότερος χρόνος έκτισης

Άρθρο 105B ΠΚ

Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης

Δύο παρεμβάσεις

24 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

[...]

6. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα απόλυση υπό όρο, αν δεν έχει παραμείνει, **δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό**, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, δεκαέξι (16) έτη. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης που επιβλήθηκαν για τα κακουργήματα των άρθρων 22 και 23 του ν. 4139/2013, **του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80) [σ.σ.: από 31.3.2024 θα νοείται το άρθρο 25 του νέου Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023)]**, των άρθρων 134, 187, 187 Α, των περ. γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 265, της παρ. 1 του άρθρου 299, των άρθρων 323Α, 324, 380, 385, καθώς και γι' αυτά του 19ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του παρόντος Κώδικα, απόλυση υπό όρο δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα αν αυτός δεν έχει παραμείνει, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής που του επιβλήθηκε, και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης δεκαοχτώ (18) ετών. Το παραπάνω κατά περίπτωση χρονικό διάστημα προσauζάνεται κατά το ένα τρίτο (1/3) των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει παραμείνει στο κατάστημα είκοσι (20) έτη και αν εκτίει περισσότερες ποινές ισόβιας κάθειρξης, αν έχει παραμείνει είκοσι πέντε (25) έτη. **Στις περιπτώσεις συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δευτέρου εδαφίου που όπως επιβλήθηκε υπερβαίνει κατά τουλάχιστον δέκα (10) έτη το ανώτατο όριο της συνολικής ποινής κάθειρξης, η υφ' όρον απόλυση δύναται να χορηγείται, εφόσον ο κατάδικος έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη.**

Αιτιολογική Έκθεση

Τροποποίηση 105B ΠΚ

Με τις προτεινόμενες αλλαγές στις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105B ΠΚ, αφενός μεν, προστίθεται και η περίπτωση των κακουργημάτων του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 4251/2014, Α' 80) σε εκείνες που λόγω της ιδιαίτερης ποινικής και κοινωνικής τους απαξίας, δικαιολογούν την πραγματική έκτιση τουλάχιστον τριών πέμπτων (3/5) της ποινής ως προϋπόθεση για την υπό όρους απόλυση, αφετέρου δε, προβλέπεται σε περιπτώσεις που το ονομαστικό ύψος της ποινής που επιβάλλει το δικαστήριο σε ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6, υπερβαίνει κατά δέκα (10) τουλάχιστον έτη το μέγιστο όριο της συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης του άρθρου 94 ΠΚ, δηλαδή τα τριάντα πέντε (35) έτη [λ.χ. για έγκλημα κατά συρροή επιβάλλεται συνολική ποινή τριάντα πέντε (25) έτη με εκτιτέα τα είκοσι πέντε (25)], να χορηγείται η υφ' όρον απόλυση εφόσον ο καταδικασθείς έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη [αντί δεκαπέντε (15) που θα εξέτιε χωρίς την ανωτέρω προσθήκη]. Βάση για τον υπολογισμό του ανωτέρω μέτρου πραγματικής έκτισης ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης, αποτέλεσε η αντιστοιχία και η αναλογικότητα με τα αντίστοιχα προβλεπόμενα όρια της ποινής της ισόβιας κάθειρξης. Τέλος, ισοσκελίζεται το όριο (πραγματικής και πλασματικής έκτισης ποινής) θεμελίωσης δικαιώματος υφ' όρον απόλυσης για ποινές φυλάκισης με το αντίστοιχο προβλεπόμενο για ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης (2/5 και 3/5 αντίστοιχα).

Εξαιρετική (δυσμενέστερη) μεταχείριση ως προς ορισμένα κακουργήματα – 105B παρ. 6 εδ. β' ΠΚ

22, 23 Ν. 4139/2013

• Διακεκριμένη διακίνηση ναρκωτικών

30 Ν. 4251/2014 [25 Ν. 5038/2023]

• Μεταφορά παράτυπα εισερχόμενων αλλοδαπών [όλες οι παραλλαγές]
• Δεν εξαιρέθηκε από το 110Α ΠΚ [επομένως θα χωρεί απόλυση υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης μετά από μικτή έκτιση 2/5 [και πάντως πραγματική έκτιση 1/5]

134 ΠΚ

• Εσχάτη προδοσία

187 παρ. 1, 2 ΠΚ

• Συμμετοχή σε και διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης

187Α παρ. 1 περ. α'-γ', παρ. 2 εδ. α', παρ. 3 ΠΚ

• Τρομοκρατικές πράξεις – Τρομοκρατική οργάνωση

265 παρ. 1 περ. γ'-δ' ΠΚ

• Διακεκριμένος εμπρησμός σε δάση

299 παρ. 1 ΠΚ

• Ανθρωποκτονία με δόλο σε νηφάλια κατάσταση

323Α παρ. 1-4 ΠΚ

• Εμπορία ανθρώπων

324 παρ. 2, παρ. 3 εδ. α' ΠΚ

• Διακεκριμένη αρπαγή ανηλίκων

380 ΠΚ

• Ληστεία

385 παρ. 2, παρ. 3 εδ. β' ΠΚ

• Διακεκριμένη εκβίαση

336, 338, 339 παρ. 1, 342 παρ. 1, 345 παρ. 1 περ. α', 348Α παρ. 4-5, 349 παρ. 1-2, 351Α παρ. 1 περ. α'-β', παρ. 2 ΠΚ

• Κακουργήματα 19^{ου} κεφαλαίου Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα

Απόλυση υπό όρο επί συνολικής ποινής επιβληθείσας υπό το καθεστώς του προΐσχυΠΚ

ΟΛΑΠ 4/2021 [μη επανακαθορισμός συνολικής (εκτιτέας) ποινής μετά το αμετάκλητο]

- «Στο νομοθετικό δε σώμα εναπομένουν και άλλες λύσεις, εάν υπάρχει βούληση ευνοϊκότερης μεταχείρισης των καταδικασμένων σ' αυτές τις περιπτώσεις, όπως π.χ. η εισαγωγή με το νεότερο νομοθέτημα μεταβατικών διατάξεων, που προβλέπουν μείωση και των ποινών, οι οποίες επιβλήθηκαν αμετακλήτως βάσει του προΐσχύσαντος νόμου, ή η πρόβλεψη δυνατότητας ασκήσεως του έκτακτου ένδικου μέσου της επανάληψης διαδικασίας και στις ανωτέρω περιπτώσεις ή η θέσπιση διατάξεων, που καθιστούν υπό ελαστικότερες προϋποθέσεις δυνατή την υπό όρους απόλυση όλων όσων εκτίουν στερητικές της ελευθερίας ποινές για αδικήματα, που, μετά την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, τιμωρούνται πλέον με μικρότερα όρια στερητικών της ελευθερίας ποινών».

465 ΠΚ [μετά την τροποποίηση με άρθρο 184 Ν. 4855/2021]

- 2. Για τους μέχρι την έναρξη ισχύος του νέου Ποινικού Κώδικα [ν. 4619/2019 (Α' 95)] καταδικασθέντες αμετακλήτως σε πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, για τις οποίες καθορίστηκε, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 94 ΠΚ, συνολική ποινή υπερβαίνουσα τα είκοσι (20) ή δεκαπέντε (15) έτη πρόσκαιρης κάθειρξης, καθώς και τα οχτώ (8) ή πέντε (5) έτη φυλάκισης αντίστοιχα, ως εκτιτέα ποινή για την απόλυση υπό όρο αυτών λογίζονται τα είκοσι (20), δεκαπέντε (15), οχτώ (8) και πέντε (5) έτη, αντίστοιχα.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΑΠΟΛΥΣΗΣ

122

ανάλογα με τον χρόνο τέλεσης της πράξης

1

Χρόνος τέλεσης πριν την
1.7.2019 και αμετάκλητη
καταδίκη πριν την 1.7.2019
→ βάση υπολογισμού για
απόλυση < εκτιτέα ποινή
[465(2) ΠΚ]

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 25 έτη
κάθειρξη αλλά λήψη
υπόψη 20 ετών κάθειρξης
ενόψει της απόλυσης

2

Χρόνος τέλεσης πριν την
12.11.2021 → βάση
υπολογισμού για απόλυση
= εκτιτέα ποινή

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 20 έτη
κάθειρξη και λήψη υπόψη
20 ετών κάθειρξης ενόψει
της απόλυσης

3α/3β

Χρόνος τέλεσης από
12.11.2021 και εφεξής →
βάση υπολογισμού για
απόλυση = εκτιτέα ποινή

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 20 έτη
κάθειρξη και λήψη υπόψη
20 ετών κάθειρξης ενόψει
της απόλυσης αλλά με
μικτή έκτιση 4/5 και
πραγματική έκτιση 3/5 για
ορισμένα αδικήματα

4α/4β

Χρόνος τέλεσης από
1.5.2024 και εφεξής →
βάση υπολογισμού για
απόλυση > εκτιτέα ποινή
για ορισμένα αδικήματα
(κατά περίπτωση)

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 25 έτη
κάθειρξη και λήψη υπόψη
37 ετών κάθειρξης ενόψει
της απόλυσης (με
ελάχιστη πραγματική
έκτιση 17 ετών)

[σ.σ.: η «ονομαστική» ποινή θα
πρέπει πλέον να αναγράφεται
στην απόφαση]

Άρθρο 106 ΠΚ

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

Σημερινή εικόνα [μετά
από 20 Ν. 4855/2021]

1. Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτιση της ποινής του, καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων. Μόνη η αναιτιολόγητη επίκληση πειθαρχικού παραπτώματος κατά την έκτιση της ποινής δεν αρκεί για τη μη χορήγηση της απόλυσης.
2. Στον απολυόμενο μπορούν να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις που θα αφορούν τον τρόπο της ζωής του και ιδίως τον τόπο διαμονής του, με ανάλογη εφαρμογή των περ. δ' έως ζ' της παρ. 2 του άρθρου 99. Οι υποχρεώσεις αυτές, όπως και αυτές που επιβάλλονται από τον νόμο, μπορούν πάντοτε να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν αυτεπάγγελα ή με αίτηση εκείνου που απολύθηκε.
3. Η εποπτεία για την τήρηση των κατά την προηγούμενη παράγραφο υποχρεώσεων μπορεί να ανατεθεί και σε εταιρεία προστασίας αποφυλακισμένων.

Άρθρο 106 ΠΚ

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης **Προσθήκη «ουσιαστικού κριτηρίου»**

25 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτιση της ποινής του, **σε συνδυασμό με τη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος, σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος,** καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.

Αιτ'Εκθ

Τροποποίηση 106 ΠΚ

Η προτεινόμενη προσθήκη στην παρ. 1 του άρθρου 106 του ΠΚ αποσκοπεί στο να σταθμίζεται από το αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο (δικαστικό συμβούλιο) που αποφασίζει σχετικά με τη χορήγηση ή μη υφ' όρον απόλυσης, πέραν της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων, και το ουσιαστικό κριτήριο που συνίσταται στη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, ως προκύπτει από την εν γένει εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος, αλλά και της επικινδυνότητας του εγκλήματος για το κοινωνικό σύνολο. Σε κάθε περίπτωση το βούλευμα πρέπει να είναι εμπεριστατωμένα και ειδικά αιτιολογημένο σύμφωνα με το άρθρο 139 ΚΠΔ.

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

Διάγνωση πιθανότητας επανάληψης εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας

- Θυμίζει το «παρέχει προσδοκία εντίμου βίου» [που ίσχυε μέχρι το 1993].
- Ορθό το «κατά τον χρόνο της δοκιμασίας»

Όπως προκύπτει από: [i] τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος· [ii] σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος

- Χαρακτηριστικά του εγκλήματος [κριτική σε σχέση με «διπλή αξιολόγηση» / είναι συζητήσιμο αν πρόκειται για διπλή αξιολόγηση με τη στενή έννοια, σε κάθε περίπτωση όμως πρόκειται για μεταβολή της φυσιογνωμίας του θεσμού, για την εφαρμογή του οποίου πλέον κοιτάμε (και) πίσω].
- Ατομικές και κοινωνικές περιστάσεις του καταδικασθέντος [κατά ποιον χρόνο; Εκείνον της έκτισης της ποινής (άρα επάνοδος στη διαγωγή) ή εκείνον που προηγήθηκε αυτής (ενδεχομένως και της τέλεσης του εγκλήματος);] → Αν πάντως πιστεύουμε ότι ο χρόνος που διέδραμε εντός σωφρονιστικού καταστήματος – παρά τη διαγωγή του καταδικασθέντος – δεν μετέβαλε ουδόλως τον χαρακτήρα και, συνεκδοχικά, την «επικινδυνότητά» του, τότε μάλλον δεν πιστεύουμε στην ποινή ως μέσο σωφρονισμού αλλά απλώς ως μορφή ανταπόδοσης (ου μην και αχρήστευσης του δράστη). Χρειάζεται λοιπόν προσοχή κατά την εφαρμογή της διάταξης, και αποκτά σημασία και η δυνατότητα αυτοπρόσωπης εμφάνισης (ή έστω παράστασης διά συνηγόρου) βάσει του 110 παρ. 1 ΠΚ.

Διαχρονικό δίκαιο

[ως προς την εφαρμογή
του 106 ΠΚ]

- Ζήτημα αναμένεται να εγερθεί ως προς την αναδρομική (ή μη) εφαρμογή της νέας διάταξης [με το επιχείρημα ότι εισάγεται «δικονομικού» χαρακτήρα ρύθμιση, απότομη της αιτιολογίας της δικαστικής κρίσης].
- Μια τέτοια θέση δεν θα ήταν ορθή. Αντιπρβλ. αντίστοιχο ζήτημα σε σχέση με το 79 παρ. 7 νέου ΠΚ [όπως ίσχυσε από την 1.7.2019 μέχρι την «επαναφορά» της παλαιότερης ρύθμισης με τον Ν. 4637/2019], για το οποίο ο ΑΠ έχει δεχθεί εφαρμογή του 2 ΠΚ [βλ. ενδεικτικά ΑΠ 215/2020]. Κατά μείζονα λόγο, τούτο θα πρέπει να γίνει δεκτό ως προς το 106 ΠΚ.
- Η αιτιολογία μιας δικαστικής κρίσης καθεαυτή (πώς εκφέρεται κ.λπ.) είναι ζήτημα δικονομικό. Εδώ όμως δεν ρυθμίζεται η εκφορά της αιτιολόγησης (η «φόρμα») αλλά η ουσία του πράγματος. Τάσσεται δηλαδή η **προϋπόθεση για τη χορήγηση της απόλυσης**.
- Θα πει κανείς, βέβαια, ότι ήδη αξιολογείτο το κριτήριο αυτό, έστω εν τη απουσία ρητής αναφοράς του στον νόμο [βλ. ΣυμβΑΠ 843/2023]. Με βάση μια τέτοια συλλογιστική, θα μπορούσε να μιλήσει για «αυθεντική ερμηνεία», τυγχάνουσα (και) «αναδρομικής» εφαρμογής. Τούτο όμως θα ήταν προδήλως εσφαλμένο.

Άρθρο 108 ΠΚ

Άρση της απόλυσης

... και επί εγκλήματος από αμέλεια

26 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

Η απόλυση αίρεται αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το επόμενο άρθρο, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα ~~με-δόλο~~, για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από ένα (1) έτος. Στην περίπτωση αυτή, εκτίει αθροιστικά, από τότε που θα γίνει αμετάκλητη η νέα καταδίκη, και ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο όφειλε να εκτίσει κατά τον χρόνο της απόλυσης. Σε περίπτωση άρσης της απόλυσης για καταδίκη σε ισόβια κάθειρξη εκτίει δέκα (10) επιπλέον έτη και επί σωρευτικής συνδρομής ισοβίων καθειρξεων δεκαπέντε (15) επιπλέον έτη.

Αιτ'Εκθ

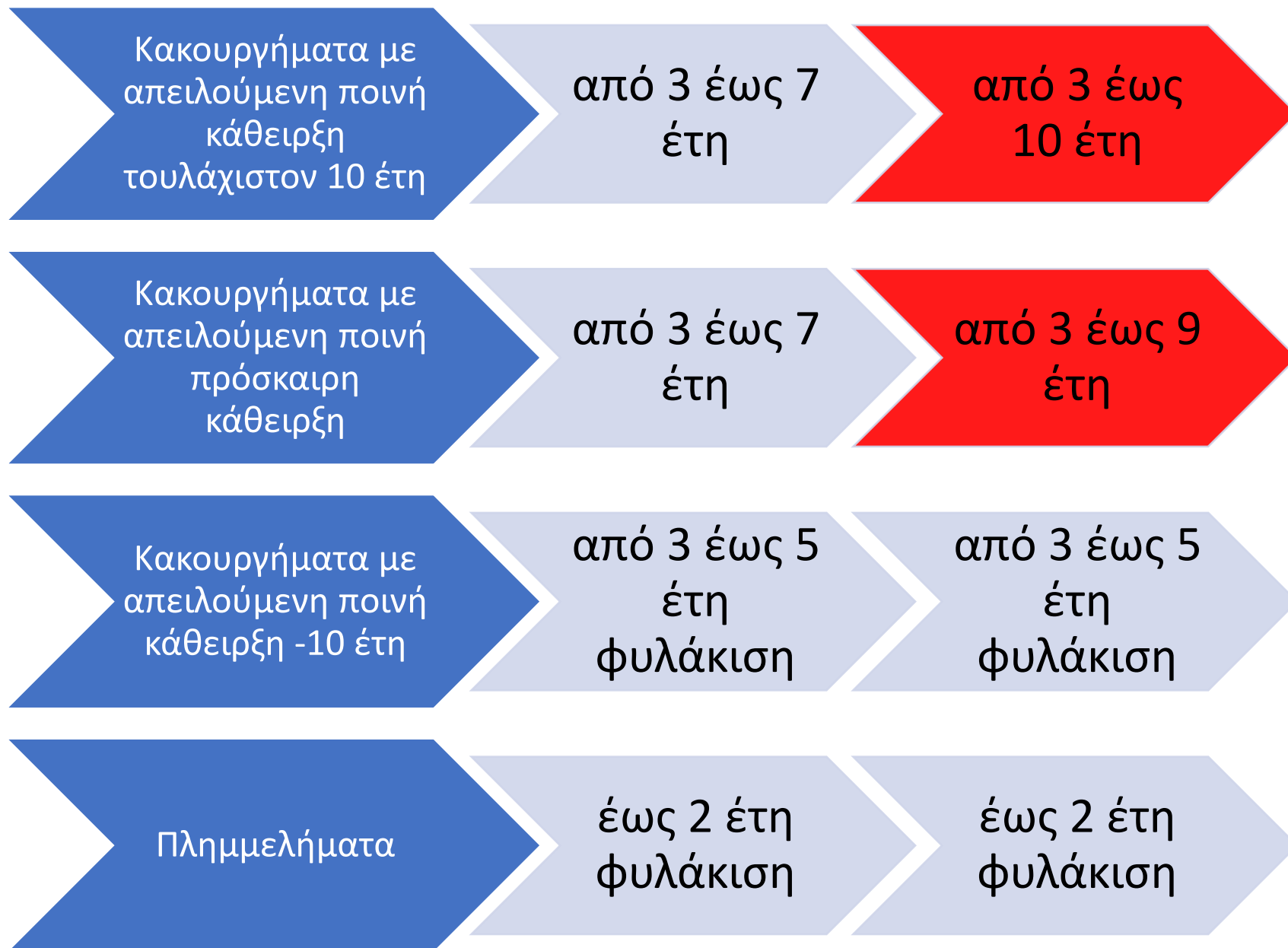
Τροποποίηση 108 ΠΚ

Η προτεινόμενη προσθήκη στην παρ. 1 του άρθρου 108 ΠΚ έγινε προκειμένου η διάταξη να είναι εναρμονισμένη με τις αντίστοιχες της παρ. 1 του άρθρου 99 ΠΚ και της παρ. 2 του άρθρου 101 ΠΚ, που προβλέπουν ως λόγο χορήγησης αναστολής ή ανάκλησης ήδη χορηγηθείσας αναστολής την αμετάκλητη καταδίκη σε ποινή στερητική της ελευθερίας άνω του ενός έτους, ανεξαρτήτως μορφής υπαιτιότητας.

Αναντιστοιχία [παρά τις προθέσεις περί του αντιθέτου]

- ❑ Ναι μεν στο πλαίσιο των άρθρων 99 παρ. 1 ΠΚ [προϋπόθεση για τη χορήγηση της αναστολής εκτέλεσης της ποινής] και 101 παρ. 2 ΠΚ [ανάκληση της αναστολής εκτέλεσης της ποινής] είναι αδιάφορη η μορφή υπαιτιότητας για το έτερο έγκλημα [δόλος ή αμέλεια], εντούτοις στο πλαίσιο του άρθρου 102 ΠΚ [άρση αναστολής] απαιτείται η τέλεση εγκλήματος δόλου [σε αντίθεση με το άρθρο 102 προϊσχύσαντος ΠΚ, που αρκείτο σε τέλεση οποιουδήποτε «κακουργήματος ή πλημμελήματος» κατά την περίοδο δοκιμασίας]. Έτσι, εντοπίζεται αντιστροφή σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από τη συστηματική αντιπαραβολή των δύο θεσμών.
- Υπενθυμίζεται, επιπλέον, ότι ήδη με το άρθρο 107 ΠΚ [μετά τον Ν. 4855/2021] προβλέπει ανάκληση της απόλυσης επί κίνησης ποινικής δίωξης κατά την περίοδο δοκιμασίας όχι απλά για έγκλημα δόλου αλλά για κακούργημα.

Ειδικά θέματα - Υφ' όρον απόλυση και ποινική διαπραγμάτευση

Συμφωνία ως προς απόλυση υπό όρο [βλ. και πρακτική στις ΗΠΑ]
Στις περιπτώσεις που το αίτημα του κατηγορουμένου υποβάλλεται αμέσως μετά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, κατά το προδικαστικό δικονομικό στάδιο, στον τρόπο έκτισης της συμφωνηθείσας ποινής μπορεί να περιλαμβάνεται και η δυνατότητα υπό όρους απόλυσης του κατηγορουμένου μετά από τη συμπλήρωση δύο πέμπτων (2/5) πλασματικής έκτισης και ενός τρίτου (1/3) πραγματικής παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105B ΠΚ αντίστοιχα, εξαιρουμένων των κακουργημάτων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 303 ΚΠΔ

Ποινική διαπραγμάτευση

94 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

4. [...] Η προτεινόμενη ποινή καθορίζεται με βάση την απαξία, τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, τον βαθμό της υπαιτιότητας, καθώς και την προσωπικότητα και τους οικονομικούς όρους του κατηγορουμένου και δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) έτη φυλάκισης στα κακουργήματα που τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη, **τα εννέα (9) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη, τα δέκα (10) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και τα δύο (2) έτη στα πλημμελήματα, ούτε μπορεί να είναι κατώτερη των τριών (3) ετών στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη. Για την αναστολή ή μετατροπή της προτεινόμενης ποινής ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 80Α, 99 και 104Α ΠΚ. Στις περιπτώσεις που το αίτημα του κατηγορουμένου υποβάλλεται αμέσως μετά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, κατά το προδικαστικό δικονομικό στάδιο, στον τρόπο έκτισης της συμφωνηθείσας ποινής μπορεί να περιλαμβάνεται και η δυνατότητα υπό όρους απόλυσης του κατηγορουμένου μετά από τη συμπλήρωση δύο πέμπτων (2/5) πλασματικής έκτισης και ενός τρίτου (1/3) πραγματικής παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105Β ΠΚ αντίστοιχα, εξαιρουμένων των κακουργημάτων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του ίδιου άρθρου.** Στο πρακτικό διαπραγμάτευσης ορίζεται υποχρεωτικά πληρεξούσιος δικηγόρος και αντίκλητος του κατηγορουμένου στον οποίο παρέχεται η εντολή να τον εκπροσωπήσει στο ακροατήριο.

Υφ' όρον απόλυση και χρηματική ποινή

- Είχε τεθεί ζήτημα ως προς την υφ' όρον απόλυση επί έκτισης φυλάκισης λόγω μη καταβολής χρηματικής ποινής που ορίστηκε σε ημερήσιες μονάδες κατά το άρθρο 80 παρ. 6 ΠΚ, όπως είχε τεθεί στο πλαίσιο του νέου ΠΚ από 1.7.2019. Κατά μία άποψη, εφόσον σε τέτοια περίπτωση εκτιόταν ως στερητική της ελευθερίας ποινή, για την οποία χωρεί ευεργετικός υπολογισμός (4/2021 ΓνμδΕισΑΠ), και είναι δεκτική συνεπιμέτρησης με άλλες ποινές, με τις οποίες συναντάται στην εκτέλεση (3/2021 ΓνμδΕισΑΠ), ήταν δυνατό να χορηγηθεί απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης. Κατά την αντίθετη άποψη, η ποινή αυτή εξακολουθούσε να διατηρεί το χαρακτήρα της ως χρηματική και δεν χωρούσε απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης, παρά μόνο αποφυλάκιση λόγω λήξης ποινής. Ήδη μετά την μεταβολή που επέφερε ο Ν. 4855/2021 [βλ. άρθρα 4, 167] στον τρόπο εκτέλεσης (και αυτού του είδους) της χρηματικής ποινής, το ζήτημα δεν υφίσταται πλέον.
- Κατά μείζονα λόγο, δεν τίθεται ζήτημα μετά τον Ν. 5090/2024, με τον οποίο καταργείται το σύστημα χρηματικής ποινής σε ημερήσιες μονάδες.

Υφ' όρον απόλυση και μερική έκτιση ποινής

- Με τον Ν. 4855/2021, είχε προβλεφθεί ρητά ότι δεν χωρεί υφ' όρον απόλυση σε καθεστώς μερικής αναστολής της ποινής κατ' άρθρο 100 ΠΚ [βλ. άρθρο 100 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ, όπως είχε προστεθεί δυνάμει του άρθρου 10 Ν. 4855/2021], επιλύοντας ένα ακόμη ζήτημα που είχε απασχολήσει μετά τη θέση σε ισχύ του νέου ΠΚ. Η διάταξη αυτή προξενεί ζήτημα όταν το εκτιτέο (μη ανασταλέν) τμήμα της όλης ποινής υπερβαίνει την αναλογία των δύο πέμπτων της τελευταίας (δηλαδή της συνολικά επιβληθείσας ποινής), οπότε και τίθεται σε δυσμενέστερη μοίρα ο καταδικασθείς για τον οποίο διατάχθηκε μερική αναστολή εκτέλεσης της ποινής σε σύγκριση με εκείνον για τον οποίο δεν διατάχθηκε (ούτε καν μερική) αναστολή εκτέλεσης της ποινής.
- Καταργείται το 100 ΠΚ, εντούτοις ο διάδοχος θεσμός του 99 παρ. 5 ΠΚ δεν συμβιβάζεται με την απόλυση υπό όρο [99 παρ. 5 εδ. β' ΠΚ].
- Στο πλαίσιο του νέου άρθρου 99 παρ. 6 ΠΚ [μερική – πραγματική – έκτιση ποινής, που επίσης δεν συμβιβάζεται με την απόλυση υπό όρο (βλ. 99 παρ. 6 εδ. τελ. ΠΚ, που παραπέμπει, μ.ά., στο 99 παρ. 5 εδ. β' ΠΚ), εντοπίζεται δυσαρμονία, αφού ενίοτε θα είναι προτιμότερη η πλήρης έκτιση της ποινής (με υφ' όρον απόλυση κατ' άρθρο 105B παρ. 1 ΠΚ) παρά η μερική έκτιση].

Υφ' όρον απόλυση και έκτιση ποινής στην κατοικία

- Είναι φυσικά δυνατό να χορηγηθεί υφ' όρον απόλυση σε καταδικασθέντα (π.χ. ανάπηρο) που εκτίει ποινή στην κατοικία (αφού πρόκειται απλά για εναλλακτικό τρόπο έκτισης) [βλ. και Αιτ'ΕκθΣχΠΚ, όπου η δυνατότητα αναφέρεται ρητά]. Πρακτική συνέπεια της υφ' όρον απόλυσης για τον ανάπηρο καταδικασθέντα θα είναι η παύση της υποχρέωσης περιορισμού στην κατοικία (και η περιέλευσή του σε καθεστώς δοκιμασίας, όπως ισχύει για όλους τους απολυθέντες υφ' όρον). Για την υφ' όρον απόλυση εκδίδεται βούλευμα του ΣυμβΠλημ, όπως γενικά στην υφ' όρον απόλυση. Σε μια τέτοια περίπτωση, όμως, δεν αναγνωρίζεται ευεργετικός υπολογισμός ημερών λόγω της αναπηρίας, αφού το εκτιθέν μέρος της ποινής δεν εκτίθηκε πάντως σε σωφρονιστικό κατάστημα αλλά στην κατοικία του κατάδικου (βλ. 105B παρ. 4 εδ. β' ΠΚ, που αναφέρεται σε κάθε ημέρα κράτησης «κρατουμένων») [ΣυμβΠλημΛαρ 97/2022]. Υποστηρίζεται ότι η (αρνητική) προϋπόθεση της διαγωγής τεκμαίρεται, εφόσον δεν ανακλήθηκε (κατ' άρθρο 105 παρ. 3 ΠΚ) η έκτιση στην κατοικία μέχρι τη συμπλήρωση του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου για τη χορήγηση υφ' όρον απόλυσης.
- Διατηρείται η δυνατότητα στο πλαίσιο των 105 παρ. 1, 2 ΠΚ [χωρίς ευεργετικό υπολογισμό].
- Ως προς την κατ' οίκον έκτιση της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση, βλ. 105 παρ. 5 εδ. προτελ. ΠΚ [απότιση ποινής μετά από έκτιση του κατ' άρθρο 105B παρ. 1 ΠΚ τμήματος]. → Συντονισμός με 110Α ΠΚ;

Ειδικά θέματα – Υφ' όρον απόλυση και ανήλικοι / νεαροί ενήλικοι

- Επί ανηλίκου παραβάτη:
 - Διατηρείται η δυνατότητα έκτισης ποινής [ΠΕΚΚΝ] στην κατοικία [127/105 ΠΚ αντί 128(1) ΠΚ].
 - Παρέχεται το πρώτον η δυνατότητα μετατροπής σε κοινωφελή εργασία [127/104Α ΠΚ] / πρβλ. πάντως 122 παρ. 1 περ. ι' ΠΚ.
 - Καταργείται η δυνατότητα μετατροπής του υπολοίπου της ποινής σε κοινωφελή εργασία [κατάργηση 105Α / 128(2) ΠΚ].

- Υφ' όρον απόλυση και ανήλικοι: βλ. 129 ΠΚ και 129Α ΠΚ σχετικά με απόλυση ανηλίκου υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης (όπως έχουν πρόσφατα τροποποιηθεί δυνάμει των άρθρων 28 και 29 Ν. 4855/2021, αντίστοιχα, και όπως το πρώτο από αυτά τροποποιήθηκε εκ νέου δυνάμει του άρθρου 59 Ν. 4871/2021).

- Απόλυση νεαρού ενήλικα που εκτίει ΠΕΚΚΝ.
 - Το ζήτημα έχει απασχολήσει ήδη τη νομολογία (βλ. ενδεικτικά ΣυμβΠλημΒολ 286/2020).

Υφ' όρον απόλυση και εξαρτημένοι από ναρκωτικά

Άρθρο 35 Ν. 4139/2013 [παραμένει αμετάβλητο]

1. Όποιος έχει καταδικαστεί για εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 σε στερητική της ελευθερίας ποινή και την εκτίει στη φυλακή, αν παρακολούθησε εκεί πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, όπως πιστοποιείται εγγράφως από τον υπεύθυνο του οικείου προγράμματος, μπορεί να απολυθεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, με τον όρο παρακολούθησης αντίστοιχου προγράμματος ολοκλήρωσης της απεξάρτησης και εφόσον έχει εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τουλάχιστον το ένα έκτο (1/6) της ποινής. Οι υπεύθυνοι του προγράμματος έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν την πρώτη ημέρα κάθε δεύτερου μήνα τη δικαστική αρχή και να συμπληρώνουν ειδικό δελτίο, στο οποίο αναφέρεται ρητά η συνεχής παρακολούθηση, η συναφής πρόοδος, η σταθεροποίηση και η επιτυχής ολοκλήρωσή του. Η αδικαιολόγητη διακοπή της παρακολούθησης του προγράμματος αναφέρεται άμεσα στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών και το συμβούλιο πλημμελειοδικών προχωρεί σε ανάκληση της απόλυσης.

2. Όποιος καταδικάσθηκε σε ποινή φυλάκισης για οποιοδήποτε έγκλημα και υποβάλλεται σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, κατά την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου της κράτησης, ύστερα από γνώμη της οικείας ειδικής επιτροπής του άρθρου 31 περίπτωση β', να απολυθεί υπό όρο και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Π.Κ., εφόσον το παρακολούθησε με επιτυχία. Το συμβούλιο μπορεί να επιβάλει στον απολυόμενο την υποχρέωση να εμφανίζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα απεξάρτησης και να υποβάλλεται σε εξετάσεις. Αν από αυτές αποδειχθεί ότι ξανάρχισε τη χρήση ναρκωτικών ή αν αρνείται ή παραλείπει να εξετάζεται, το ειδικό θεραπευτικό κατάστημα υποχρεούται να ειδοποιεί τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, οπότε ανακαλείται η απόλυση με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών.

3. Ο χρόνος παραμονής στο εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης σε κάθε περίπτωση θεωρείται ως χρόνος έκτισης ποινής.

[...]

Μορφές παρέμβασης στο Ειδικό
Μέρος του Ποινικού Κώδικα

Περιγραφή εγκλημάτων

Διεύρυνση αξιοποίνου

ΠΚ 186(2), 265 (πρβλ. 289), 168(4),(5),
169Α(1), 182(1),(2), 290Α, 348Α(3),
348Γ(1), 312(1)

Περιστολή αξιοποίνου

ΠΚ 361, 362, 363, 365

Ποινές

Επίταση απειλούμενης ποινής

ΠΚ 159, 159Α, 235, 236, 237, 264,
265, 302, 361, 186, 330(2), 333(2),
372(1), 378(1)

Έκτιση (ή μη έκτιση) ποινής

ΠΚ 182(2), 265(6)

ΠΚ 187(6)

Τρόπος δίωξης

Καθιέρωση αυτεπάγγελτης δίωξης

ΠΚ 114(3), 358, 375(2), 386(1),
386Α(1), 390(1 εδ. β' κατά τραπεζών),
394 ΠΚ επί βασικού αδικήματος που
διώκεται κατ' έγκληση, 404(2)

Καθιέρωση κατ' έγκληση δίωξης

ΠΚ 378 παρ. 1 εδ. α'

Εμπρησμός

Άρθρο 264

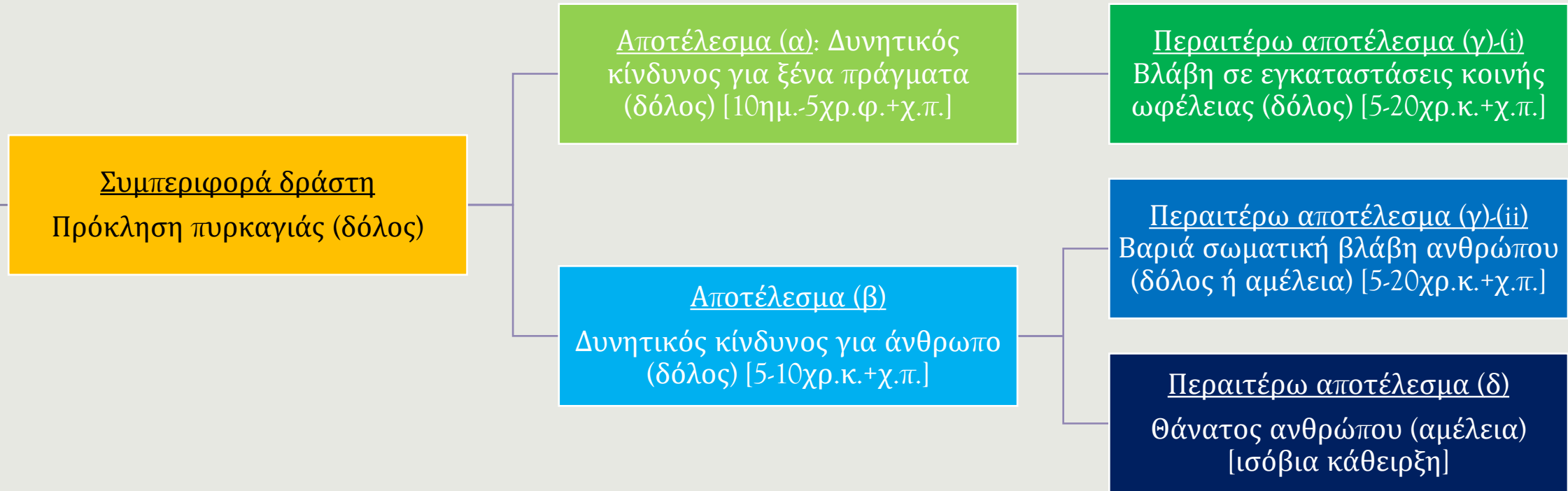
Εμπρησμός

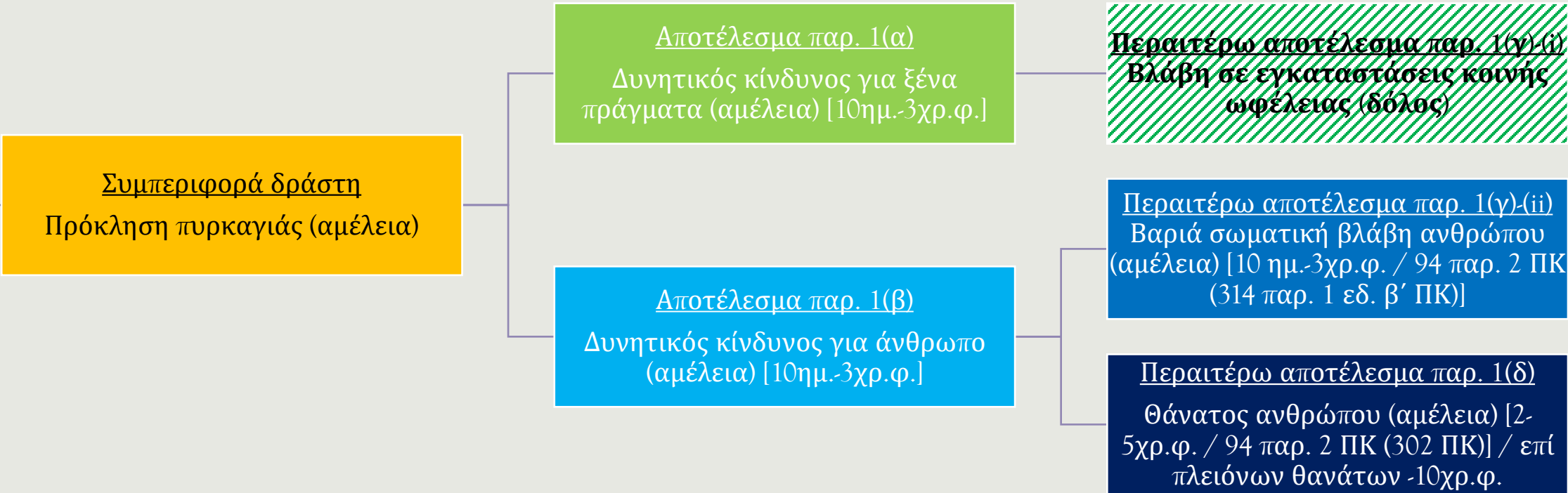
1. Όποιος προξενεί πυρκαγιά, τιμωρείται: α) με φυλάκιση **και χρηματική Ποινή**, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος για ξένα πράγματα, β) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη **και χρηματική Ποινή**, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, γ) με κάθειρξη **και χρηματική Ποινή**, αν στην περίπτωση των περ. α' ή β' η πράξη προκάλεσε σημαντική βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας ή είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου, δ) με ισόβια κάθειρξη, αν στην περίπτωση της περ. β' η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου.

2. Όποιος προκαλεί από αμέλεια την πυρκαγιά από την οποία μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος για ξένα πράγματα ή κίνδυνος για άνθρωπο, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη στις περ. α' και β' της παρ. 1 **και με Ποινή φυλάκισης και χρηματική Ποινή στις περ. γ' και δ' της ίδιας Παραγράφου.**

Απειλή χρηματικής ποινής (σωρευτικά με την στερητική της ελευθερίας ποινή) σε όλες τις περ. πλην της περ. δ'.

Απειλή χρηματικής ποινής (σωρευτικά με την ποινή φυλάκισης) επί εμπρησμού εξ αμελείας που «αντιστοιχεί» στις περ. γ' και δ' της παρ. 1. Παράδοση επιλογή [βλ. επόμενη διαφάνεια].

264 παρ. 2 ΠΚ

Συμπεριφορά δράστη
Πρόκληση πυρκαγιάς (αμέλεια)

Αποτέλεσμα παρ. 1(α)
Δυνητικός κίνδυνος για ξένα πράγματα
(αμέλεια) [10ημ.-3chr.φ.]

Περαιτέρω αποτέλεσμα παρ. 1(γ)-(i)
Βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας
(αμέλεια) [10ημ.-5chr.φ.+χ.π.]

Αποτέλεσμα παρ. 1(β)
Δυνητικός κίνδυνος για άνθρωπο (αμέλεια)
[10ημ.-3chr.φ.]

Περαιτέρω αποτέλεσμα παρ. 1(γ)-(ii) Βαριά
σωματική βλάβη ανθρώπου (αμέλεια) [10
ημ.-3chr.φ. / 94 παρ. 2 ΠΚ (314 παρ. 1 εδ. β'
ΠΚ)] + επιβάρυνση 264(2) ΠΚ

Περαιτέρω αποτέλεσμα παρ. 1(δ)
Θάνατος ανθρώπου (αμέλεια) [2-5chr.φ. / 94
παρ. 2 ΠΚ (302 ΠΚ)] / επί πλειόνων
θανάτων -10chr.φ. + επιβάρυνση 264(2) ΠΚ

Από 1.5.2024, το 264 παρ. 2 θα τιμωρείται βαρύτερα όταν ο εμπρησμός (εξ αμελείας) έχει προκαλέσει (προφανώς από αμέλεια) βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας ή βαριά σωματική βλάβη ή θάνατο ανθρώπου. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, ωστόσο, θα εξακολουθούν να συρρέουν (αληθώς κατ' ιδέαν) τα αδικήματα των άρθρων 314 παρ. 1 εδ. β' ζεύγμα i ΠΚ και 302 ΠΚ, αντίστοιχα, εγείροντας ζήτημα διπλής αξιολόγησης του ίδιου αποτελέσματος.

Εμπρησμός σε δάση

Άρθρο 265

Εμπρησμός σε δάση – Προπαρασκευαστικές πράξεις – Παραβίαση προληπτικών μέτρων

1. Όποιος προξενεί πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια του νόμου ή σε έκταση που έχει νόμιμα κηρυχθεί δασωτέα ή αναδασωτέα, τιμωρείται:

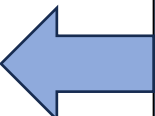
α) με κάθειρξη έως ~~οκτώ (8)~~ **δέκα (10) έτη** και χρηματική ποινή, **αν δε ο δράστης σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος συνιστά επιβαρυντική περίπτωση,**

β) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη **και χρηματική ποινή** αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο,

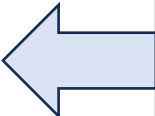
γ) με κάθειρξη **τουλάχιστον δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή** αν στην περίπτωση των περ. α' ή β' η πράξη προκάλεσε σημαντική βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας ή είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου ή η φωτιά εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση ή είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή,

δ) με ισόβια κάθειρξη αν στην περ. β' η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου.

2. Όποιος στις περιπτώσεις της παρ. 1 προκαλεί από αμέλεια την πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια του νόμου ή σε έκταση που έχει κηρυχθεί δασωτέα ή αναδασωτέα τιμωρείται με φυλάκιση **τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή,** και αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, ή η φωτιά εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση ή είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή, τιμωρείται με φυλάκιση **τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή.**

- Επίταση απειλούμενης ποινής κάθειρξης [περ. α' και γ'].
- Οι περ. α' και β' απειλούνται πλέον με την ίδια ποινή, μόνο η περ. α' συνοδεύεται από επιβαρυντική περίπτωση!
- Απειλή χρηματικής ποινής (σωρευτικά με την στερητική της ελευθερίας ποινή) [περ. β' και γ' / βλ. και παρ. 7 ως προς ύψος].

- Επίταση απειλούμενης ποινής στη βασική μορφή.
- Επίταση απειλούμενης ποινής στη διακεκριμένη παραλλαγή.
- Προσθήκη νέων διακεκριμένων παραλλαγών.

Εμπρησμός σε δάση

3. Όποιος ανάβει ή διατηρεί φωτιά για οποιοδήποτε σκοπό ή εκτελεί θερμές εργασίες ή κάνει χρήση συσκευών που προκαλούν σπινθήρα ή ειδών πυροτεχνίας ή βεγγαλικών σε δάση, δασικές εκτάσεις, κηρυγμένες δασωτές ή αναδασωτές εκτάσεις, ιδιωτικά δάση, περιοχές «Natura», εκτάσεις περιαστικού πρασίνου εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών, όπως πάρκα και άλση, χορτολιβαδικές και αγροτικές εκτάσεις ή σε οποιονδήποτε χώρο σε ακτίνα έως τριακοσίων (300) μέτρων από αυτές, σε ημέρες που ο δείκτης επικινδυνότητας, σύμφωνα με τον Ημερήσιο Χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς που εκδίδεται από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας είναι 4 (πολύ υψηλή) ή 5 (κατάσταση συναγερμού), τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή αν η πράξη του δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη. Αν η ανωτέρω πράξη είχε ως επακόλουθο την πρόκληση πυρκαγιάς, η οποία επέφερε σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή ή είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή και αν επήλθε θάνατος με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή.

4. Όποιος, προετοιμάζοντας τη διάπραξη του εγκλήματος της παρ. 1, κατασκευάζει, προμηθεύεται ή κατέχει εμπρηστικές ύλες ή άλλα αντικείμενα, πρόσφορα για την πρόκληση και την εξάπλωση δασικής πυρκαγιάς τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή, αν δε τελεί την ανωτέρω πράξη εντός δάσους ή δασικής έκτασης και σε ακτίνα έως τριακοσίων (300) μέτρων από αυτά, σε ημέρες που ο δείκτης επικινδυνότητας, σύμφωνα με τον Ημερήσιο Χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς που εκδίδεται από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας είναι 4 (πολύ υψηλή) ή 5 (κατάσταση συναγερμού) σε ποινή κάθειρξης έως οκτώ (8) ετών και χρηματική ποινή.

5. Όποιος αποθηκεύει, τοποθετεί ή εγκαταλείπει εύφλεκτες ύλες εντός δασών ή δασικών εκτάσεων, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή, αν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη. Αν η πράξη του συνέβαλε στην εξάπλωση δασικής πυρκαγιάς, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή.

- Γενική απαγόρευση ανάμματος (ή διατήρησης) φωτιάς, εκτέλεσης θερμών εργασιών ή χρήσης συσκευών που προκαλούν σπινθήρα κ.λπ. σε ημέρες με αυξημένο κίνδυνο πυρκαγιάς.
- Εκ του αποτελέσματος διακεκριμένη παραλλαγή στο εδ. β' της παρ. 3 [ακόμη και σε βαθμό κακουργήματος].

Τιμώρηση
προπαρασκευαστικών
πράξεων εμπρησμού δασών
του 265 παρ. 1 ΠΚ [ακόμη και
σε βαθμό κακουργήματος (βλ.
παρ. 4 ii)].

Τυποποίηση εγκλήματος
αφηρημένης διακινδύνευσης

Εμπρησμός σε δάση

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, και η έφεση που ασκείται δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν, στην περίπτωση της παρ. 2, του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 και της παρ. 5, το δικαστήριο με ειδική αιτιολογία κρίνει εξαιρετικώς υπέρ της μετατροπής της ποινής.

7. Το ύψος της χρηματικής ποινής για τα αδικήματα του παρόντος δεν μπορεί να είναι κατώτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) ούτε ανώτερο από διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

- Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης.
- Εξαίρεση ειδικά ως προς την παρ. 2 [εμπρησμός από αμέλεια] την παρ. 3 εδ. α' [μόνο η βασική μορφή] και την παρ. 5 [σε όλες τις μορφές, βάσει της διατύπωσης], όπου επιτρέπεται μόνο η μετατροπή [είτε σε κοινωφελή εργασία είτε σε χρήμα] με ειδική αιτιολογία. Αντιπρβλ. πάντως 187 παρ. 6 ΠΚ [όπου επιτρέπεται μόνο το ανασταλτικό αποτέλεσμα].

Απόκλιση από το γενικό ύψος χρηματικής ποινής του 57 παρ. 2 ΠΚ [αφορά όλα τα αδικήματα του άρθρου 265 ΠΚ].

Εμπρησμός σε δάση

Άρθρο 265Α

Δήμευση σε περίπτωση εμπρησμού σε δάση

1. Στο έγκλημα εμπρησμού σε δάση από πρόθεση, τετελεσμένο και σε απόπειρα (παρ. 1 άρθρου 265), καθώς και στις περιπτώσεις εμπρησμού σε δάση από αμέλεια από τις οποίες προκλήθηκε πυρκαγιά που είχε ως αποτέλεσμα θάνατο ή βαριά σωματική βλάβη ή εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση ή είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή (παρ. 2 άρθρου 265), μπορεί να δημευτεί κατά την κρίση του δικαστηρίου με την καταδικαστική απόφαση τμήμα περιουσίας, του αυτουργού και των συμμετόχων στο έγκλημα, μη συμπεριλαμβανομένων πάντως στη δήμευση των περιουσιακών στοιχείων που εξυπηρετούν τις βασικές ανάγκες διαβίωσης του καταδικασθέντος και της οικογένειάς του. Για τον υπολογισμό του ύψους της ζημίας, διατάσσεται πραγματογνωμοσύνη σύμφωνα με τα άρθρα 183 έως 208 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
2. Η έκταση της δήμευσης αποφασίζεται από το δικαστήριο, το οποίο την προσδιορίζει με βάση τη βλάβη που προκλήθηκε αφού σταθμίσει για τον υπολογισμό της και τα στοιχεία του άρθρου 79.
3. Το άρθρο 261 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας περί δυνατότητας δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων αντίστοιχης αξίας με τη βλάβη που επήλθε, εφαρμόζεται αναλόγως.

Εμπρησμός σε δάση

Άρθρο 289

Έμπρακτη μετάνοια και δικαστική άφεση της ποινής

1. Στις περιπτώσεις της παρ. 2 των άρθρων 264, ~~265~~, 268, 270, 273, 275, 277 και 286, της παρ. 3 του άρθρου 279, και της παρ. 4 του άρθρου 285 ο υπαίτιος δεν τιμωρείται, αν με τη θέλησή του αποτρέψει τον κίνδυνο ή με τη γρήγορη αναγγελία του προς τις αρχές δώσει αφορμή για την αποτροπή του.

Απαλείφεται η αναφορά στο άρθρο 265 παρ. 2 ΠΚ από την παρ. 1 του άρθρου 289 ΠΚ.

2. Στις περιπτώσεις των εγκλημάτων του παρόντος Κεφαλαίου το δικαστήριο μπορεί να κρίνει την πράξη ατιμώρητη αν ο υπαίτιος με τη θέλησή του αποτρέψει την εξέλιξη του κινδύνου ή με τη γρήγορη αναγγελία του προς τις αρχές δώσει αφορμή για την αποτροπή της.

Παραμένει, πάντως, η δυνατότητα δικαστικής άφεσης της ποινής με βάση την παρ. 2 του άρθρου 289 ΠΚ.

Προσβολές τιμής

Άρθρο 361

Εξύβριση

1. Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις της συκοφαντικής δυσφήμισης (άρθρο 363) προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή με έργο ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο, **έχοντας τέτοιο σκοπό**, τιμωρείται με φυλάκιση έως έξι (6) μήνες ή χρηματική ποινή. Αν τελεί την ανωτέρω πράξη δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω διαδικτύου, επιβάλλεται φυλάκιση έως ένα (1) έτος ή χρηματική ποινή **και αν η προσβολή ανάγεται σε σχέσεις του ιδιωτικού ή του οικογενειακού βίου, επιβάλλεται φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή.**

2. Η παρ. 4 του άρθρου 308 εφαρμόζεται και στην περίπτωση **του πρώτου εδαφίου της παρ. 1.**

Απαιτείται πλέον άμεσος δόλος α' βαθμού για τη στοιχειοθέτηση εξύβρισης.

Εισάγεται νέα διακεκριμένη παραλλαγή του αδικήματος.

Η εφαρμογή του λόγου δικαστικής άφεσης της ποινής περιορίζεται σε μόνη τη βασική μορφή εξύβρισης.

Προσβολές τιμής / υπόληψης

Άρθρο 363

Συκοφαντική δυσφήμιση

Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον εν γνώσει του ψευδές γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψη του άλλου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή και αν τελεί την πράξη δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω του διαδικτύου, με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή. Στην έννοια του τρίτου δεν περιλαμβάνονται δημόσιοι λειτουργοί ή υπάλληλοι που λαμβάνουν γνώση των ισχυρισμών για τα δυαδικά μέρη, κατά την ενάσκηση καθήκοντος στο πλαίσιο πολιτικής, ποινικής ή διοικητικής δίκης.

Εκ παραδρομής αναγράφεται «δυαδικά» αντί για «διάδικα» μέρη.

Μετά την κατάργηση του άρθρου 362 ΠΚ, το άρθρο 363 ΠΚ τυποποιεί τη μόνη αξιόποινη δυσφήμιση στον Ποινικό Κώδικα.

- Αποκλείεται η εφαρμογή της διάταξης επί ισχυρισμού ή διάδοσης γεγονότος ενώπιον, μ.ά., δικαστικών λειτουργών.
- Πρόκειται, κατ' ουσίαν, για νομοθετική «απάντηση» στην ΑΠ ΟΛ (πολ) 3/2021.
- Αιτίεκθ: «Στην ανωτέρω εξαίρεση δεν περιλαμβάνονται ισχυρισμοί που στρέφονται κατά άλλων (πλην των διαδίκων) μερών ή περιπτώσεις που οι αποδέκτες των διαδόσεων (δημόσιοι λειτουργοί ή υπάλληλοι), συνδέονται προσωπικά με τα διάδικα μέρη έτσι ώστε η γνωριμία αυτή να αίρει την απροσφορότητα [sic] του γεγονότος να βλάψει την τιμή λόγω μη αποστασιοποίησης των λειτουργών ή υπαλλήλων από τα διάδικα πρόσωπα».

Προσβολή μνήμης νεκρού

Άρθρο 365

Προσβολή μνήμης νεκρού

Όποιος με τις πράξεις των άρθρων 361, ~~362~~ και 363 προσβάλλει τη μνήμη νεκρού ή την τιμή προσώπου που έχει κηρυχθεί άφαντο, τιμωρείται, με χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας.

Απαλείφεται η αναφορά στο άρθρο 362 ΠΚ, το οποίο καταργείται.

Προσβολές τιμής / υπόληψης

Άρθρο 366

Γενική διάταξη

1. [Καταργείται].

2. Αν στις περιπτώσεις των άρθρων ~~362~~, 363 και 365 το γεγονός που ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος είναι πράξη αξιόποινη για την οποία ασκήθηκε ποινική δίωξη, αναστέλλεται η δίκη για τη δυσφήμιση έως το τέλος της ποινικής δίωξης. Θεωρείται αποδεδειγμένο ότι το γεγονός είναι αληθινό αν η απόφαση είναι καταδικαστική.

3. [Καταργείται].

Η παρ. 1 καταργείται, αλλά ασφαλώς η απόδειξη της αλήθειας του γεγονότος θα συνεπάγεται μη στοιχειοθέτηση της αντικειμενικής υπόστασης του 363 ΠΚ.

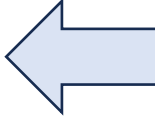
Απαλείφεται η αναφορά στο άρθρο 362 ΠΚ, το οποίο καταργείται.

Παρά την κατάργηση της παρ. 3, δεν αποκλείεται η τιμώρηση με βάση το 361 ΠΚ επί διάδοσης ή ισχυρισμού με γεγονотικό υπόβαθρο (ακόμη και αληθές), εφόσον πάντως διαγιγνώσκεται εξυβριστικός σκοπός.

Προσβολές τιμής / υπόληψης

Άρθρο 367

[Καταργείται δυνάμει του άρθρου 136(α) Ν. 5090/2024].

-
- Η ιδέα είναι ότι, εφόσον πλέον τιμωρείται μόνο η συκοφαντική δυσφήμιση και η εξύβριση με άμεσο δόλο α' βαθμού, η κατ' άρθρο 367 ΠΚ άρση του αδικού παρέλκει, αφού δεν εφαρμοζόταν σε αυτές τις περιπτώσεις.
 - Παρατηρείται, πάντως, ότι η ερμηνεία του άρθρου 367 ΠΚ επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής της διάταξης και σε ορισμένες περιπτώσεις που εξακολουθούν να τιμωρούνται.

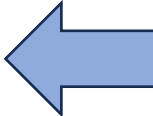
Προσβολές τιμής / υπόληψης

Άρθρο 368

Έγκληση

1. Για την ποινική δίωξη των πράξεων των άρθρων 361, ~~362~~, 363 και 365 απαιτείται έγκληση.

2. Στην περίπτωση του άρθρου 365 δικαίωμα να υποβάλλουν έγκληση έχουν ο σύζυγος που επέζησε και τα παιδιά του νεκρού ή του άφαντου, και αν αυτοί δεν υπάρχουν, οι γονείς και οι αδελφοί του.

Απαλείφεται η αναφορά στο άρθρο 362 ΠΚ, το οποίο καταργείται.

Διατάραξη της λειτουργίας υπηρεσίας νοσηλευτικών ιδρυμάτων και χώρων πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρθρο 168

Διατάραξη της λειτουργίας υπηρεσίας

[...]

4. Όποιος εισέρχεται σε δομές παροχής υπηρεσιών υγείας, συμπεριλαμβανομένων των κινητών μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας ή προσεγγίζει κινητές μονάδες παροχής υγειονομικών υπηρεσιών άμεσης βοήθειας και με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως με φωνασκίες, θόρυβο, ύβρεις ή απειλές κατά του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, εργαζομένων, υπαλλήλων ή ασθενών διαταράσσει τη λειτουργία τους, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή και αν η πράξη συνδέεται με πρόκληση βιαιοπραγίας, με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή.

5. Με τις ποινές της παρ. 4 τιμωρείται όποιος εισέρχεται σε χώρο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως με φωνασκίες, θόρυβο, ύβρεις ή απειλές κατά του εκπαιδευτικού προσωπικού, εργαζομένων, υπαλλήλων ή μαθητών διαταράσσει τη λειτουργία του.

Αιτίεκθ: τυποποιείται «κάθε μορφή διατάραξης της λειτουργίας χώρου υγειονομικής περίθαλψης (δομές παροχής υπηρεσιών υγείας πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων των πάσης φύσεως μονάδων προνοσοκομειακής φροντίδας ή κινητών μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας)»

Αιτίεκθ: «Ενδεικτικώς αναφέρεται ότι στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 5 εμπίπτει και η περίπτωση της παρακώλυσης ή της παρεμπόδισης της εισόδου στο εκπαιδευτικό προσωπικό, στους εργαζόμενους, στους υπαλλήλους ή στους μαθητές».

Παραβίαση δικαστικών αποφάσεων, συμφωνιών που επικυρώθηκαν από συμβολαιογράφο και πρακτικού διαμεσολάβησης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρθρο 169Α

Παραβίαση δικαστικών αποφάσεων, συμφωνιών που επικυρώθηκαν από συμβολαιογράφο **και πρακτικού διαμεσολάβησης**

1. Όποιος δεν συμμορφώθηκε σε προσωρινή διαταγή ή διάταξη δικαστικής απόφασης πολιτικού δικαστηρίου ή σε εισαγγελική διάταξη, που αφορούν τη ρύθμιση της νομής ή της κατοχής, την άσκηση της γονικής μέριμνας, την επικοινωνία με το τέκνο και τη ρύθμιση της χρήσης της οικογενειακής στέγης και της κατανομής των κινητών μεταξύ συζύγων ή την απαγόρευση προσέγγισης και επικοινωνίας μεταξύ προσώπων, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος δεν συμμορφώθηκε σε συμφωνία που επικυρώθηκε από συμβολαιογράφο κατά το άρθρο 1441 του Αστικού Κώδικα **ή παραβιάζει πρακτικό διαμεσολάβησης** που αφορούν στην επικοινωνία των ανήλικων τέκνων.

Προσθήκη πρακτικού διαμεσολάβησης [που αφορά στην επικοινωνία των ανήλικων τέκνων]

2. [Καταργείται / κατ' ουσίαν μεταφέρεται (διευρυμένη) στο νέο άρθρο 182 ΠΚ].

3. Όποιος εν γνώσει ματαιώνει την εκτέλεση της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε σε άλλον τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή. Η πράξη μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος την τέλεσε υπέρ κάποιου οικείου του.

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

Επαναφορά άρθρου 182
παρ. 1, 2 προΐσχΠΚ

Άρθρο 182

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

1. Με φυλάκιση έως τριών (3) ετών τιμωρείται όποιος παραβιάζει τους περιορισμούς που του έχουν επιβληθεί νόμιμα στην ελευθερία της διαμονής και τις σχετικές υποχρεώσεις του.
2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 72, αν παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία εκτελείται αμέσως, δεν αναστέλλεται, ούτε μετατρέπεται σε καμία περίπτωση, τυχόν δε ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα δύναμη.

Μεταφορά / διεύρυνση από 169Α παρ. 2 ΠΚ [το οποίο αναφέρεται (μέχρι 30.4.2024) μόνο σε παραβίαση περιοριστικών όρων σχετικά με την ελευθερία κίνησης και διαμονής που έχουν επιβληθεί με δικαστική απόφαση ή βούλευμα, μετά τη συμπλήρωση του εκάστοτε ανώτατου ορίου διάρκειας της προσωρινής κράτησης]

- Ιδιαίτερο έγκλημα, τελούμενο μόνο από αλλοδαπό που απελάθηκε βάσει του 72 ΠΚ [με θέση σε ισχύ από 1.7.2024].
- Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης.
- Ζήτημα συρροής [άρθρο 82 παρ. 4 Ν. 3386/2005]

Πρόκληση και προσφορά για τέλεση εγκλήματος

Άρθρο 186

Πρόκληση και προσφορά για την τέλεση εγκλήματος

1. Όποιος δίνει ή υπόσχεται αμοιβή σε άλλον για να τελέσει ορισμένο κακούργημα, καθώς και όποιος αποδέχεται αυτήν την προσφορά και αναλαμβάνει την τέλεσή του, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη **και χρηματική ποινή**, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Απειλή χρηματικής ποινής [ενν. από 300-40.000 €] σωρευτικά με την ποινή φυλάκισης

2. Όποιος δίνει ή υπόσχεται αμοιβή σε άλλον για να τελέσει ορισμένο πλημμέλημα, ~~το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών~~, καθώς και όποιος αποδέχεται αυτήν την προσφορά και αναλαμβάνει την τέλεσή του, τιμωρείται με **φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή**, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

- Πρόκληση / Προσφορά για τέλεση οποιουδήποτε πλημμελήματος [όπως στον προίσχΠΚ]
- Απειλή φυλάκισης ή χρηματικής ποινής (διαζευκτικά)

3. Οι πράξεις των παρ. 1 και 2 μπορεί να μείνουν ατιμώρητες αν ο υπαίτιος ανακάλεσε με δική του θέληση την προσφορά ή την αποδοχή της πριν από την έναρξη τέλεσης του εγκλήματος.

4. Όταν οι πράξεις των παρ. 1 και 2 έχουν ως αποδέκτη ανήλικο, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή στην περίπτωση κακούργηματος και με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή στην περίπτωση πλημμελήματος, ανεξαρτήτως της παροχής ή υπόσχεσης αμοιβής.

Ειδική υπόσταση εν μέρει στενότερη [ανήλικος αποδέκτης, ενν. ως προς τον δράστη της προσφοράς] και εν μέρει ευρύτερη [αποσύνδεση από αμοιβή] εκείνης των παρ. 1, 2.

Ανασταλτικό αποτέλεσμα έφεσης για το αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης

Σε ισχύ: από 23.2.2024

Άρθρο 187

Εγκληματική οργάνωση

[...]

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του Παρόντος άρθρου, καθώς και για τα συναφή αδικήματα που συνεκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, τυχόν ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν το δικαστήριο, σε περίπτωση καταδίκης για το πλημμέλημα της παρ. 3 και τα συναφή πλημμελήματα ή κακουργήματα τα οποία επισύρουν πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι πρέπει να χορηγηθεί η ανασταλτική δύναμη της έφεσης. Στην τελευταία περίπτωση επιβάλλονται υποχρεωτικά οι κατάλληλοι περιοριστικοί όροι.

- Παραμένει η απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος επί καταδίκης για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση [και για συναφή αδικήματα].
- Παραμένει η απαγόρευση αναστολής, μετατροπής επί καταδίκης για συμμορία [και για συναφή αδικήματα].
- Επιτρέπεται η χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης για συμμορία [με ειδική αιτιολογία και υποχρεωτική επιβολή περιοριστικών όρων].

1. Όποιος κατά τη συγκοινωνία στους δρόμους ή στις πλατείες: α) οδηγεί όχημα, μολονότι δεν είναι σε θέση να το πράξει με ασφάλεια εξαιτίας της κατανάλωσης οινοπνεύματος ή χρήσης ναρκωτικών ουσιών ή λόγω σωματικής ή πνευματικής εξάντλησης ή β) οδηγεί όχημα σε εθνικές ή περιφερειακές οδούς αντίστροφα στο ρεύμα της εκάστοτε κατεύθυνσης ή σε πεζοδρόμους, πεζοδρόμια ή πλατείες, ή οδηγεί όχημα που είναι τεχνικά ανασφαλές ή με ανασφαλή τρόπο φορτωμένο ή προβαίνει κατά την οδήγηση σε επικίνδυνους ελιγμούς ή μετέχει σε αυτοσχέδιους αγώνες, ή γ) οδηγεί όχημα i) σε αυτοκινητόδρομο ή σε οδό ταχείας κυκλοφορίας με ταχύτητα που υπερβαίνει το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας κατά τουλάχιστον εξήντα (60) χλμ. ανά ώρα και αν πρόκειται για λεωφορείο ή φορτηγό αυτοκίνητο, κατά τουλάχιστον τριάντα (30) χλμ. ανά ώρα, ii) εντός κατοικημένης περιοχής ή σε άλλο οδικό δίκτυο με ταχύτητα που υπερβαίνει το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας κατά τουλάχιστον σαράντα (40) χλμ. ανά ώρα και αν πρόκειται για λεωφορείο ή φορτηγό αυτοκίνητο, κατά τουλάχιστον είκοσι (20) χλμ. ανά ώρα, ή δ) οδηγεί όχημα στη λωρίδα έκτακτης ανάγκης (Λ.Ε.Α.) εκτός των περιπτώσεων αποκλειστικού προορισμού της, ή ε) παραβιάζει ερυθρό σηματοδότη, τιμωρείται, αν δεν προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις σε άλλες διατάξεις:

αα) με φυλάκιση έως τρία (3) έτη, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα,

ββ) με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο,

γγ) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη, αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ή προκάλεσε σημαντική βλάβη σε κοινωφελείς εγκαταστάσεις,

δδ) με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών, αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου. Αν προκλήθηκε ο θάνατος μεγάλου αριθμού ανθρώπων, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει ισόβια κάθειρξη.

2. Όποιος στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου οδηγεί επικίνδυνα από αμέλεια και από την πράξη του αυτή μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος για ξένα πράγματα ή κίνδυνος για άνθρωπο, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή.

N. 5039/2023
σε ισχύ: από 3.4.2023

N. 5090/2024
σε ισχύ: από 1.5.2024

Ανθρωποκτονία από αμέλεια

Άρθρο 302

Ανθρωποκτονία από αμέλεια

1. Όποιος από αμέλεια σκότωσε άλλον, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών.

Επίταση απειλούμενης ποινής φυλάκισης [2-5 έτη αντί για 3 μήνες-5 έτη]

2. Αν το θύμα της πράξης της παρ. 1 είναι οικείος του υπαιτίου, το δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει τον υπαίτιο από κάθε ποινή, αν πεισθεί ότι λόγω της ψυχικής οδύνης που υπέστη από τις συνέπειες της πράξης του δεν χρειάζεται να υποβληθεί σε ποινή.

Ο λόγος δικαστικής άφεσης της ποινής της παρ. 2 [που προβλεπόταν και υπό τον προϊσχΠΚ] ούτως ή άλλως καλυπτόταν από το άρθρο 104B παρ. 1 περ. γ' νέου ΠΚ.

Σωματική βλάβη αδύναμων ατόμων

Άρθρο 312

Σωματική βλάβη αδυνάμων ατόμων

Η επιφύλαξη αναφέρεται κατά βάση στον Ν. 3500/2006. Πλέον οι διατάξεις του Ν. 3500/2006 θα εφαρμόζονται ως «ειδικότερες» [κατά την Αιτέκθ] σε περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας, η δε παρούσα διάταξη θα εφαρμόζεται εφόσον ο παθών δεν εμπίπτει σε εκείνες.

Αρκεί πλέον ο παθών να είναι ανήλικος ή πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, και δεν απαιτείται σχέση επιμέλειας κ.λπ., ούτε τιμωρείται η πράξη όταν στρέφεται κατά συζύγου ή συντρόφου [ενν. εφόσον ο παθών δεν εμπίπτει σε κάποια από τις δύο παραπάνω κατηγορίες].

- Οι περ. γ' (ii) και δ' της παρ. 1 εξακολουθούν να στερούνται νοήματος [αφού δεν εισάγουν επαύξηση της απειλούμενης ποινής].
- Η αναφορά σε 310 παρ. 1 εδ. α' ΠΚ αναφέρεται στη διάταξη πριν τον Ν. 4855/2021.

Καταργούνται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 312 ΠΚ, και η παρ. 4 αναριθμείται σε παρ. 2.

1. Με την επιφύλαξη διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων, όποιος προκαλεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας σε ανήλικο ή σε πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, ~~εφόσον τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με τον δράστη ή έχουν μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας~~ τιμωρείται: α) για την πράξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 308, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, β) για την πράξη του άρθρου 309, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, γ) για την πράξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 310, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και αν επεδίωκε την πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης, με κάθειρξη και δ) για την πράξη του άρθρου 311, με κάθειρξη.

2. Με την πρόκληση σωματικής βλάβης κατά την περ. γ' της παρ. 1 εξομοιώνεται και η μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση σε βάρος των προσώπων της παρ. 1.

Παράνομη βία

Άρθρο 330 Παράνομη βία

Η επιφύλαξη αναφέρεται κατά βάση στον Ν. 3500/2006. Πλέον οι διατάξεις του Ν. 3500/2006 θα εφαρμόζονται ως ειδικότερες σε περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας, η δε παρούσα παράγραφος θα εφαρμόζεται εφόσον ο παθών δεν εμπίπτει σε εκείνες.

Αρκεί πλέον ο παθών να είναι ανήλικος ή πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, και δεν απαιτείται σχέση επιμέλειας κ.λπ., ούτε τιμωρείται η πράξη όταν στρέφεται κατά συζύγου ή συντρόφου [ενν. εφόσον ο παθών δεν εμπίπτει σε κάποια από τις δύο παραπάνω κατηγορίες].

Δεν αυξάνεται το κατώτατο όριο της απειλούμενης ποινής (παρά την περί του αντιθέτου εξαγγελία της Αιτέκθ).

[...]

2. Με την επιφύλαξη διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων, αν η πράξη της παρ. 1 τελείται σε βάρος ανηλίκου ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, ~~εφόσον τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με τον δράστη ή έχουν μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών. Η ίδια ποινή επιβάλλεται όταν η πράξη τελείται σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης.~~

Απειλή

Άρθρο 333 Απειλή

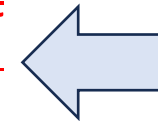
Η επιφύλαξη αναφέρεται κατά βάση στον Ν. 3500/2006. Πλέον οι διατάξεις του Ν. 3500/2006 θα εφαρμόζονται ως ειδικότερες σε περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας, η δε παρούσα παράγραφος θα εφαρμόζεται εφόσον ο παθών δεν εμπίπτει σε εκείνες.

[...]

2. Με την επιφύλαξη διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων, αν η πράξη της παρ. 1 τελείται σε βάρος ανηλίκου ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του ~~εφόσον τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με τον δράστη ή έχουν μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας~~, επιβάλλεται φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή. ~~Η ίδια ποινή επιβάλλεται όταν η πράξη τελείται σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης.~~

Αρκεί πλέον ο παθών να είναι ανήλικος ή πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, και δεν απαιτείται σχέση επιμέλειας κ.λπ., ούτε τιμωρείται η πράξη όταν στρέφεται κατά συζύγου ή συντρόφου [ενν. εφόσον ο παθών δεν εμπίπτει σε κάποια από τις δύο παραπάνω κατηγορίες].

Πορνογραφία ανηλίκων

Άρθρο 348Α

Πορνογραφία ανηλίκων

[...]

3. Υλικό παιδικής πορνογραφίας, κατά την έννοια των παρ. 1 και 2 συνιστά η αναπαράσταση ή η πραγματική ή η εικονική αποτύπωση σε ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό φορέα των γεννητικών οργάνων ή του σώματος εν γένει του ανηλίκου **ή προσώπου που εμφανίζεται ως ανήλικο**, κατά τρόπο που προδήλως προκαλεί γενετήσια διέγερση, καθώς και της πραγματικής ή εικονικής γενετήσιας πράξης που διενεργείται από ή με ανήλικο **ή πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο**.

- Προστίθεται και η περίπτωση προσώπου που εμφανίζεται ως ανήλικο [έστω κι αν είναι ενήλικο].
- Σύμφωνα με την Αιτέκθ, πρόκειται για εναρμόνιση με το άρθρο 5 παρ. 7 της Οδηγίας 2011/93/ΕΕ, και αποβλέπει σε τιμώρηση των περιγραφόμενων πράξεων ακόμη κι αν η ηλικία του παθόντος κατά τη στιγμή της απεικόνισης παραμένει άγνωστη [δεν απαιτείται δηλαδή απόδειξη της ηλικίας του παθόντος].

Πορνογραφικές Παραστάσεις ανηλίκων

Άρθρο 348Γ

Πορνογραφικές Παραστάσεις ανηλίκων

1. Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο προκειμένου να συμμετάσχει σε πορνογραφικές παραστάσεις ή διοργανώνει αυτές, τιμωρείται ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα (12) έτη, με κάθειρξη, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα (12) αλλά όχι τα δεκατέσσερα (14) έτη, με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη, γ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα (14) έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών. Όποιος εν γνώσει του, ~~έχοντας καταβάλει σχετικό αντίτιμο~~, παρακολουθεί πορνογραφική παράσταση στην οποία συμμετέχουν ανήλικοι τιμωρείται στις περ. α' και β' του πρώτου εδαφίου με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και στην περ. γ' με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.

- Απαλείφεται η προϋπόθεση να έχει καταβάλει ο δράστης σχετικό αντίτιμο.
- Σύμφωνα με την Αιτ'Εκθ, η τροποποίηση κρίθηκε επιβεβλημένη προκειμένου, σε συμφωνία με το άρθρο 4 παρ. 4 της Οδηγίας 2011/93/ΕΕ, να μην εξαρτάται από την καταβολή αντιτίμου η παρακολούθηση πορνογραφικής παράστασης στην οποία συμμετέχουν παιδιά.

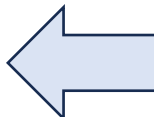
Κλοπή

Άρθρο 372

Κλοπή

1. Όποιος αφαιρεί ξένο (ολικά ή εν μέρει) κινητό πράγμα από την κατοχή άλλου με σκοπό να το ιδιοποιηθεί παράνομα, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή και αν το αντικείμενο της κλοπής είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή.

2. Κινητό πράγμα θεωρείται κατά τον Κώδικα και η ηλεκτρική και κάθε άλλης μορφής ενέργεια.

Απειλή χρηματικής ποινής [ενν. από 300-40.000 €] σωρευτικά με την ποινή φυλάκισης για κλοπή βασικής μορφής.

Επαναφορά απρόκλητης φθοράς ξένης ιδιοκτησίας

Άρθρο 378

Φθορά ξένης ιδιοκτησίας

1. Όποιος καταστρέφει ή βλάπτει ξένο (ολικά ή εν μέρει) πράγμα ή με άλλον τρόπο καθιστά ανέφικτη τη χρήση του τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή. Αν το πράγμα είναι μικρής αξίας ή η ζημία που προκλήθηκε είναι ελαφρά, ο υπαίτιος τιμωρείται με χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας. Αν το πράγμα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή τοποθετημένο σε δημόσιο χώρο **ή η πράξη έγινε χωρίς πρόκληση από τον παθόντα**, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή.

- Επαναφορά «απρόκλητης» φθοράς ξένης ιδιοκτησίας.
- Ως προς την ερμηνεία βλ. ΑΠ Ολ 1/1999 [με αφορμή – τότε – την απρόκλητη έργω εξύβριση].
- Δεν επανέρχεται πάντως η απρόκλητη έργω εξύβριση ούτε η απρόκλητη σωματική βλάβη.

Τρόπος δίωξης περιουσιακών εγκλημάτων

Άρθρο 381

Γενική διάταξη

1. Για την ποινική δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 374Α, στην παρ. 1 του άρθρου 375, στο άρθρο 377, στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 378 και στην παρ. 1 του άρθρου 379 απαιτείται έγκληση.

Καθιερώνεται η κατ' έγκληση δίωξη της φθοράς βασικής μορφής [378 παρ. 1 εδ. α' ΠΚ].

Άρθρο 405

Γενική διάταξη

1. Για την ποινική δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 387 και 389, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 390, στο άρθρο 397 και στην παρ. 1 του άρθρου 404 απαιτείται έγκληση.

Καθιερώνεται (εξ αντιδιαστολής) η αυτεπάγγελτη δίωξη των αδικημάτων των άρθρων 375 παρ. 2 ΠΚ, 386 παρ. 1 ΠΚ, 386Α παρ. 1 ΠΚ, 390 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ κατά τραπεζών, 394 ΠΚ επί βασικού αδικήματος που διώκεται κατ' έγκληση, 404 παρ. 2 ΠΚ.

Αυτεπάγγελτη δίωξη εγκλημάτων σε βάρος του Δημοσίου

Άρθρο 114

Μη υποβολή έγκλησης ή δήλωση παραίτησης από το δικαίωμα της έγκλησης – Εγκλήματα σε βάρος του Δημοσίου

[...]

3. Τα εγκλήματα σε βάρος του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης διώκονται πάντοτε αυτεπαγγέλτως.

Καθιερώνεται η αυτεπάγγελτη δίωξη όλων των εγκλημάτων σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου.

Ο ίδιος κανόνας [αυτεπάγγελτη δίωξη «από το πρώτο ευρώ»] ισχύει και ως προς τα εγκλήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [βάσει του άρθρου 26 παρ. 1 Ν. 4689/2020].

Τρόπος δίωξης παραβίασης υποχρέωσης διατροφής

Άρθρο 358

Παραβίαση της υποχρέωσης διατροφής

Όποιος κακόβουλα παραβιάζει την υποχρέωση διατροφής που την επιβάλλει σε αυτόν ο νόμος και έχει αναγνωριστεί, έστω προσωρινά, με εκτελεστό τίτλο, με τρόπο τέτοιο ώστε ο δικαιούχος να υποστεί στερήσεις ή να αναγκαστεί να δεχτεί την βοήθεια άλλων, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα (1) έτος ή χρηματική ποινή. ~~Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.~~

Καθιερώνεται η αυτεπάγγελτη δίωξη του αδικήματος της παραβίασης υποχρέωσης διατροφής.

Έγκληση

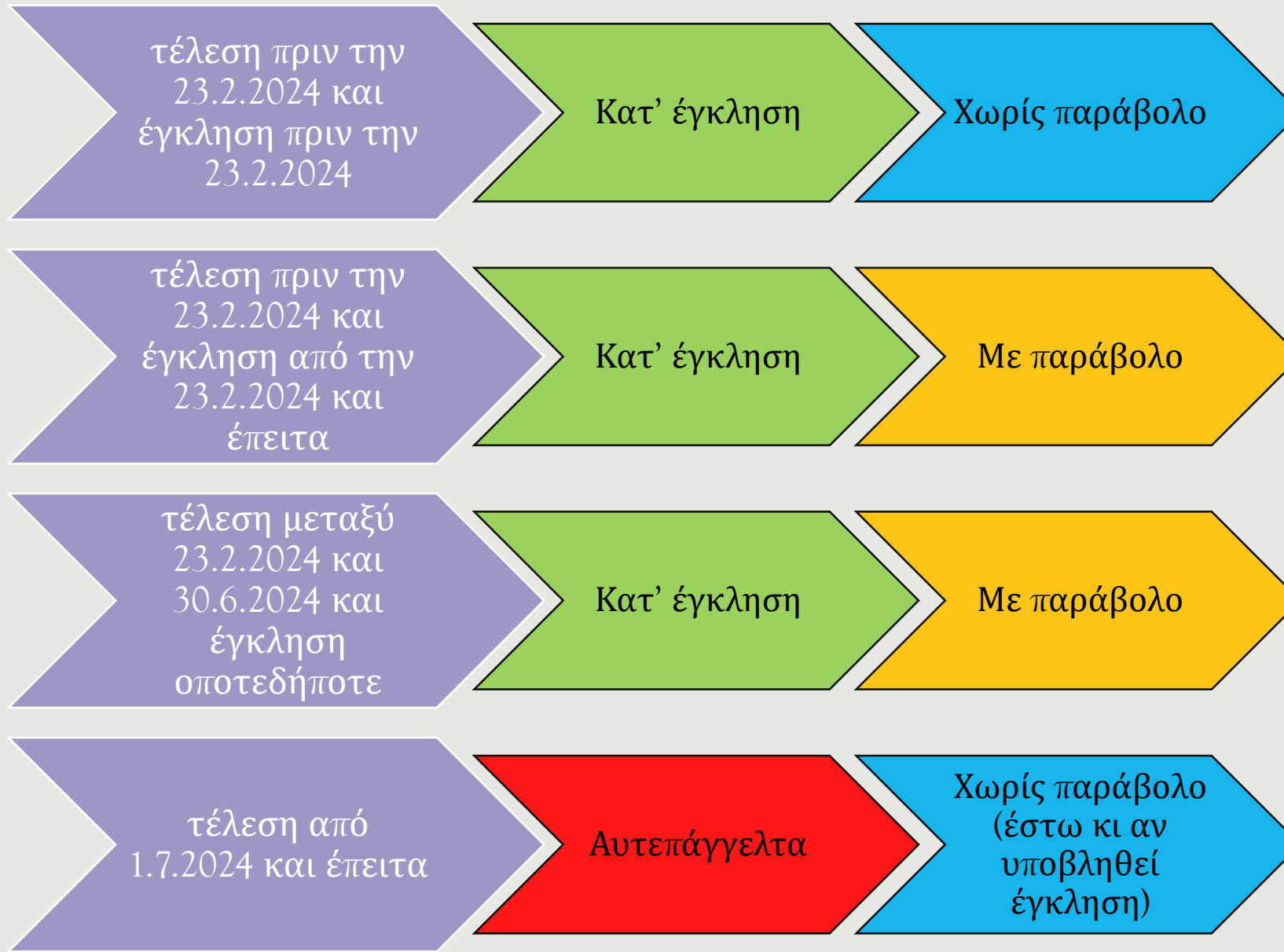
Ουσιαστικό δίκαιο

- Αυτεπάγγελτη δίωξη [για πράξεις με χρόνο τέλεσης από 1.7.2024 και εφεξής που υπάγονται σε κάποια από τις διατάξεις των άρθρων 358, 375 παρ. 2 ΠΚ, 386 παρ. 1 ΠΚ, 386Α παρ. 1 ΠΚ, 390 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ κατά τραπεζών, 394 ΠΚ επί βασικού αδικήματος που διώκεται κατ' έγκληση, 404 παρ. 2 ΠΚ] / απαγορευμένη αναδρομική εφαρμογή
- Κατ' έγκληση δίωξη [για πράξεις – ανεξαρτήτως χρόνου τέλεσης – που εμπίπτουν στη διάταξη του άρθρου 378 παρ. 1 εδ. α' ΠΚ] / επιβαλλόμενη αναδρομική εφαρμογή

Δικονομικό δίκαιο

- Παράβολο 100 € [για υποβολή έγκλησης από 23.2.2024 και εφεξής]
- Η αξίωση καταβολής παραβόλου ως προϋπόθεσης του παραδεκτού της έγκλησης φέρει δικονομικό χαρακτήρα και, επομένως τυγχάνει άμεσης εφαρμογής, με κριτήριο τον χρόνο υποβολής της έγκλησης και ανεξάρτητα από τον χρόνο τέλεσης της πράξης

Παράδειγμα: Απάτη [386 παρ. 1 ΠΚ]

Αρμοδιότητα / Σύνθεση δικαστηρίων

- Άρθρα 62, 63, 64, 74, 75, 76, 102, 103, 107, 111, 136(β), 137(1), 137(5) Ν. 5090/2024
- 7 κπΔ, 8 κπΔ, 9 κπΔ, 110 κπΔ, 111 κπΔ, 115 κπΔ, 369(4) κπΔ, 404 κπΔ, ~~405 κπΔ~~, 486(1) κπΔ, 499 κπΔ

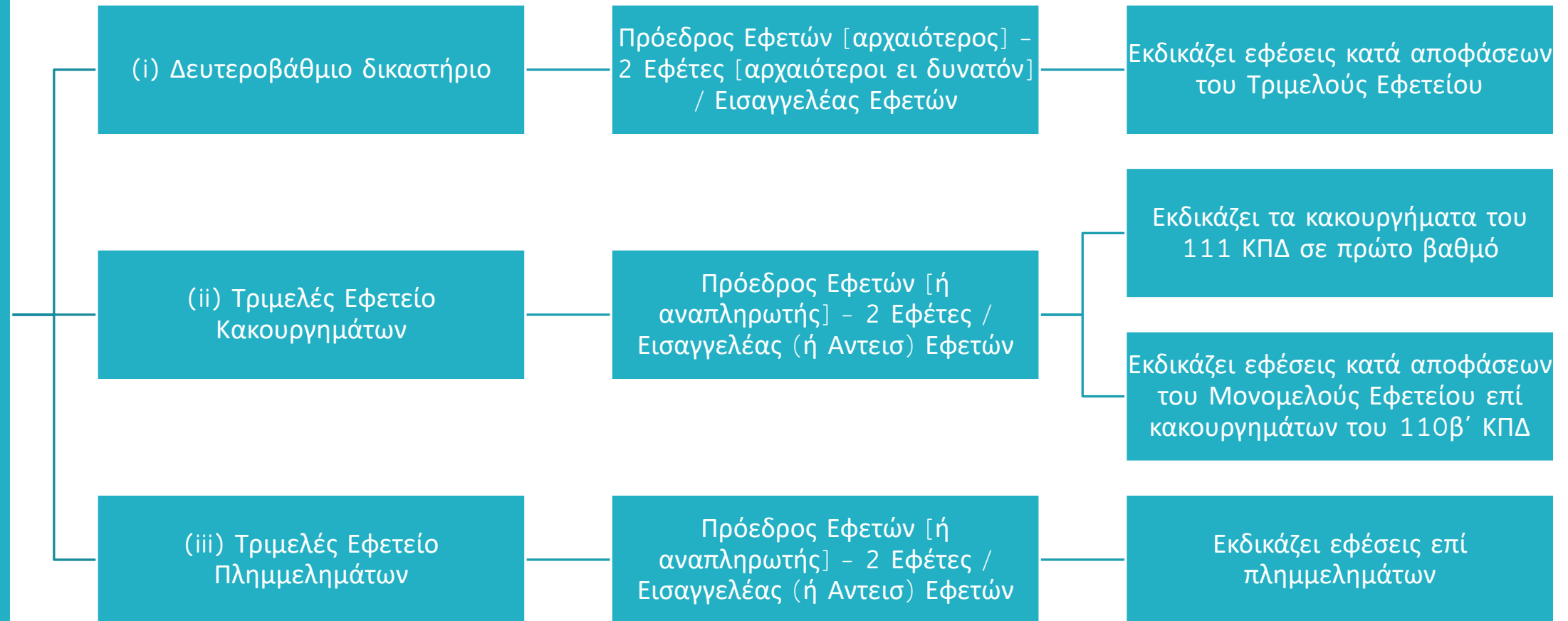
Άρθρο 7 ΚΠΔ

Δικαστήρια που δικάζουν τα κακούργηματα

1. Τα δικαστήρια που δικάζουν τα κακούργηματα, συγκροτούνται ως εξής: α) Το μικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτείται από τον πρόεδρο πρωτοδικών ή τον αναπληρωτή του, δύο (2) πρωτοδίκες και τέσσερις (4) ενόρκους, β) Το μικτό ορκωτό εφετείο συγκροτείται από τον πρόεδρο εφετών, δύο (2) εφέτες και τέσσερις (4) ενόρκους, γ) Το μονομελές εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών ή εφέτη, δ) Το τριμελές εφετείο που διακρίνεται ιεραρχικά i) σε τριμελές εφετείο που δικάζει εφέσεις κατά αποφάσεων τριμελούς εφετείου, ii) **σε τριμελές εφετείο που δικάζει κακούργηματα σε πρώτο βαθμό και εφέσεις κατά αποφάσεων μονομελούς εφετείου επί κακούργημάτων, iii) σε τριμελές εφετείο που δικάζει εφέσεις κατά πλημμελημάτων, ~~ε) [Καταργείται]. Στην υποπερ. i) το τριμελές εφετείο συντίθεται σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 111. Στις υποπερ. ii) και iii) το τριμελές εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών ή τον αναπληρωτή του και από δύο (2) εφέτες.~~**
2. Το μικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτείται στην έδρα κάθε πρωτοδικείου και το μικτό ορκωτό εφετείο στην έδρα κάθε εφετείου.
3. Το μονομελές και το τριμελές εφετείο λειτουργούν στην έδρα κάθε εφετείου.
4. Ο εισαγγελέας των εφετών ή άλλος εισαγγελέας ή αντεισαγγελέας του ίδιου εφετείου ασκεί καθήκοντα εισαγγελέα στο μικτό ορκωτό εφετείο της έδρας του και στα μικτά ορκωτά δικαστήρια της έδρας και της περιφέρειάς του στα οποία και προσδιορίζει τις υποθέσεις. Μπορεί επίσης να αναθέτει σε εισαγγελέα πρωτοδικών να εκτελεί καθήκοντα εισαγγελέα στα μικτά ορκωτά δικαστήρια της έδρας και της περιφέρειάς του. Ο εισαγγελέας πρωτοδικών ο οποίος εκτέλεσε τα ως άνω καθήκοντα μπορεί, αφού προηγουμένως ενημερώσει τον εισαγγελέα εφετών και λάβει από αυτόν γραπτή σύμφωνη γνώμη, να ασκεί έφεση κατά της απόφασης κατά το άρθρο 489.
5. Καθήκοντα γραμματέα στο μικτό ορκωτό δικαστήριο εκτελεί υπάλληλος της γραμματείας του πρωτοδικείου, ενώ στο μικτό ορκωτό εφετείο υπάλληλος της γραμματείας του εφετείου.

«Ιεραρχική κατάταξη» Τριμελούς Εφετείου

Τριμελές Εφετείο

Άρθρο 8 ΚΠΔ

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Ορισμός συμπαρεδρευόντων δικαστών στα Δικαστήρια που δικάζουν τα κακούργηματα

Αν ο πρόεδρος ή ο πρόεδρος του συμβουλίου που διευθύνει το εφετείο προβλέπει ότι κάποια δίκη θα διαρκέσει πολύ, ορίζει με πράξη του έως δύο συμπαρεδρεύοντες δικαστές, όταν το εφετείο αποτελείται από τρεις δικαστές, ~~και έως τρεις, όταν αποτελείται από πέντε δικαστές~~, για να αναπληρώσουν αυτούς που θα έχουν τυχόν κώλυμα κατά τη διάρκεια της δίκης. Όπου διενεργείται κλήρωση των συνθέσεων, ο ορισμός γίνεται αμέσως μετά την κλήρωση του μεν προέδρου από τον πίνακα των κληρωθέντων αναπληρωματικών προέδρων των δε μελών της σύνθεσης από τον πίνακα των κληρωθέντων αναπληρωματικών δικαστών, κατά τη σειρά της κλήρωσής τους. Σε περίπτωση κωλύματος του προέδρου την προεδρία αναλαμβάνει ο αρχαιότερος μεταξύ αυτών που απομένουν, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι συμπαρεδρεύοντες.

Άρθρο 9 ΚΠΔ

Εφετείο

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Το συμβούλιο των εφετών και το τριμελές εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών ή τον αναπληρωτή του και από δύο εφέτες. ~~Όταν το δικαστήριο των εφετών δικάζει εφέσεις κατά αποφάσεων του τριμελούς εφετείου, συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών και από τέσσερις εφέτες.~~

Σημ.: Δεν έχει ενημερωθεί η διάταξη σύστοιχα προς τους ορισμούς του άρθρου 7 ΚΠΔ, χωρίς πάντως τούτο να προξενεί πρόβλημα.

Άρθρο 110 ΚΠΔ

Μονομελές εφετείο

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου ανήκουν:

α) Η εκδίκαση των κακουργημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 301 και 303, εφόσον για αυτά έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής ή διαπραγμάτευσης.

β) Η εκδίκαση των περιοριστικά απαριθμούμενων κακουργημάτων της διακεκριμένης κλοπής (άρθρο 374 ΠΚ), της ληστείας (άρθρο 380 ΠΚ), της παράτυπης μετανάστευσης [Κώδικας Μετανάστευσης, ν. 4251/2014 (Α' 80)] [σ.σ. [Ν. 5038/2023 από 31.3.2024](#)], του κώδικα νόμων για τα ναρκωτικά [ν. 4139/2013 (Α' 74)], των περ. β' έως και ε' της παρ. 1 και της παρ. 3 του άρθρου 268 του ν.δ. 86/1969 «Δασικός Κώδικας» (Α' 7), και της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 998/1979 «περί προστασίας δασών» (Α' 289), [πνευματικής ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και πολιτιστικών θεμάτων \[ν. 2121/1993 \(Α' 25\)\]](#), [του άρθρου 52 του ν. 4002/2011 \(Α' 180\)](#), [του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας \[ν. 4987/2022 \(Α' 206\)\]](#), [του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα \[ν. 2960/2001, \(Α' 265\)\]](#), [του ν. 4830/2021 \(Α' 169\)](#), εκτός αν στον νόμο απειλείται κατά αυτών η ποινή της ισόβιας κάθειρξης, οπότε αυτά υπάγονται στη δικαιοδοσία του τριμελούς εφετείου.

γ) Η εκδίκαση των υποθέσεων συγχώνευσης των ποινών με τον καθορισμό συνολικής ποινής στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 551.

δ) Η εκδίκαση των πλημμελημάτων των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, των δικηγόρων και των μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και των πλημμελημάτων που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι δήμαρχοι και οι περιφερειάρχες.

Άρθρο 111 ΚΠΔ

Τριμελές ~~και πενταμελές~~ εφετείο

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Ως προς προσβολές ατομικού
απορρήτου / επικοινωνίας
Σε ισχύ: από 2.5.2024

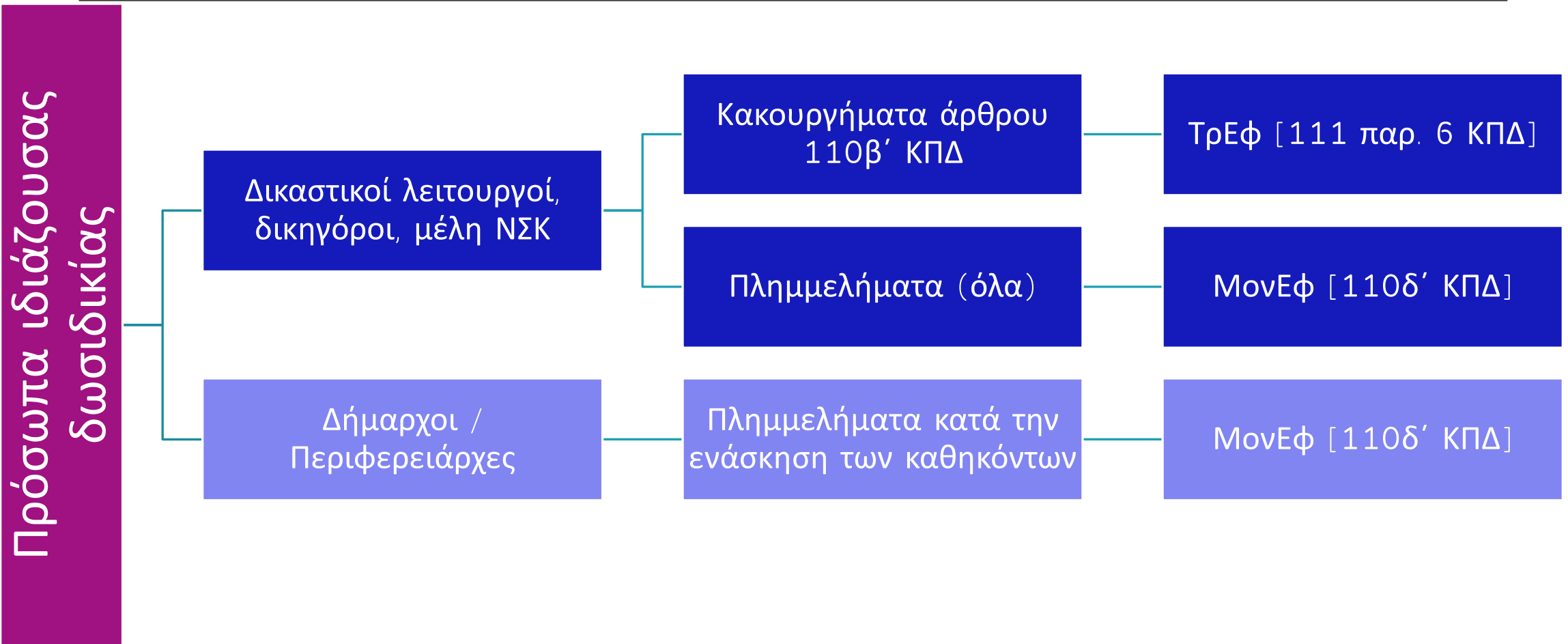
Το τριμελές εφετείο δικάζει:

1. Τα κακουργήματα που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα σχετικά με το νόμισμα, άλλα μέσα πληρωμής και ένσημα, τα υπομνήματα, την ιδιοκτησία, την περιουσία, τα κακουργήματα της ψευδούς βεβαίωσης - νόθευσης από υπάλληλο και της νόθευσης δικαστικού εγγράφου, αν τελέστηκαν από πολίτες, άσχετα με το πρόσωπο του παθόντα και το ποσό του οφέλους ή της ζημίας ή αν τελέστηκαν από στρατιωτικούς και στρέφονται οπωσδήποτε κατά του δημοσίου ή νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον η ζημία που προξενήθηκε στο δημόσιο ή στα πιο πάνω νομικά πρόσωπα υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.
2. Τα κακουργήματα της δωροδοκίας και δωροληψίας που αναφέρονται στα άρθρα 159, 235, 236 και 237 ΠΚ, καθώς και της κατάχρησης εξουσίας του άρθρου 239 ΠΚ.
3. Τα κακουργήματα της πειρατείας, **τα κοινώς επικίνδυνα κακουργήματα** και τα κακουργήματα κατά συγκοινωνιών, τηλεπικοινωνιών και άλλων κοινωφελών εγκαταστάσεων, **καθώς και προσβολών ατομικού απορρήτου και επικοινωνίας**, που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα ή σε ειδικούς ποινικούς νόμους.
4. Τα κακουργήματα τα οποία τελούμενα υπό τις συνθήκες του άρθρου 187Α ΠΚ χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικές πράξεις και τα κακουργήματα που προβλέπονται στα άρθρα 187 και 187Β ΠΚ, καθώς και τα συναφή με αυτά πλημμελήματα και κακουργήματα, ανεξαρτήτως της βαρύτητάς τους.
5. Τα κακουργήματα των άρθρων 322 και 324 ΠΚ, καθώς και τα κακουργήματα των νόμων **1599/1986 (Α' 75)**, 2168/1993 (Α' 147), 2725/1999 (Α' 121), **3054/2002 (Α' 230)**, **3784/2009 (Α' 137)**, 4139/2013 (Α' 74), 4251/2014 (Α' 80) **[σ.σ. Ν. 5038/2023 από 31.3.2024]**, του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220), και όσα άλλα έχουν υπαχθεί στην αρμοδιότητα των εφετείων, δυνάμει ειδικών διατάξεων νόμων.
6. Τα κακουργήματα αρμοδιότητας του μονομελούς εφετείου ~~και τα πλημμελήματα~~ των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, των δικηγόρων και των μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ~~καθώς και τα πλημμελήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι δήμαρχοι και οι περιφερειάρχες.~~
7. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μονομελούς εφετείου και του τριμελούς πλημμελειοδικείου.
8. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του τριμελούς εφετείου, το οποίο συγκροτείται από πρόεδρο εφετών, αρχαιότερο από εκείνον που συμμετείχε στη σύνθεση που εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση κατά τον χρόνο έναρξης εκδίκασής της και δύο (2) εφέτες, αρχαιότερους αν είναι εφικτή η συγκρότηση, από εκείνους που συμμετείχαν στη σύνθεση που εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση κατά τον χρόνο έναρξης της εκδίκασής της, παρισταμένου εισαγγελέα εφετών.

Διαγράφεται η παρ. Β (σχετικά με την εκδίκαση εφέσεων ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου).

Γιάννης Ναζίρης

Ιδιάζουσα δωσιδικία μετά τον Ν. 5090/2024

Άρθρο 115 ΚΠΔ

Μονομελές Πλημμελειοδικείο

Σε ισχύ: από 1.5.2024

1. Το μονομελές πλημμελειοδικείο δικάζει όλα τα πλημμελήματα των ειδικών ποινικών νόμων και του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα εκτός από: α) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και εφετείων, καθώς και τα συναφή με αυτά (άρθρα 109, **110**, 111 και 128), β) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου ανηλίκων, **γ) εκείνα του Δωδεκάτου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα και του άρθρου 302 ΠΚ, δ) εκείνα του Δέκατου και του Εικοστού Τρίτου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα που επισύρουν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών, εκτός του άρθρου 372, του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 375 και των άρθρων 378, 394, 397, 404 του Ποινικού Κώδικα, ε) τα αδικήματα του Ποινικού Κώδικα που επισύρουν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών.**

~~2. [Καταργείται].~~

Κατανομή υλικής αρμοδιότητας για πλημμελήματα

Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο [ΜΟΔ]

- Πολιτικά πλημμελήματα
- 97(1) Σ. / 109β', 115(1)(α) ΚΠΔ

Μονομελές Εφετείο [ΜονΕφ]

- Πλημμελήματα προσώπων ιδιάζουσας δωσιδικίας
- 110δ', 115(1)(α) ΚΠΔ

Μονομελές Δικαστήριο Ανηλίκων [ΜονΔικΑνηλ]

- Πλημμελήματα [in abstracto] ανηλίκων
- 113(Α), 115(1)(β) ΚΠΔ

Τριμελές Πλημμελειοδικείο [ΤρΠλημ]

- Πλημμελήματα που αναφέρονται στο 115(1)(γ), (δ), (ε) ΚΠΔ

Μονομελές Πλημμελειοδικείο [ΜονΠλημ]

- Όλα τα υπόλοιπα πλημμελήματα

ΤρΠλημ

115 παρ. 1ε΄ ΚΠΔ

Αρμοδιότητα για αδικήματα του Ποινικού Κώδικα βάσει της απειλούμενης ποινής: πλημμελήματα με απειλούμενη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών [με ή χωρίς παράλληλη απειλή άλλης ποινής]

115 παρ. 1δ΄ ΚΠΔ

Πλημμελήματα του Ι΄ και του ΚΓ΄ Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα που επισύρουν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών, εκτός του άρθρου 372, του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 375 και των άρθρων 378, 394, 397, 404 του Ποινικού Κώδικα

115 παρ. 1γ΄ ΚΠΔ

Ανεξαρτήτως ποινής:

- Πλημμελήματα του ΙΒ΄ Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα («υπηρεσιακά πλημμελήματα»)
- Ανθρωποκτονία από αμέλεια [302 ΠΚ]

**Εκδίκαση
πλημμελημάτων σε
α΄ βαθμό /
Πλημμελειοδικεία
με την εξαίρεση,
εννοείται, όσων
πλημμελημάτων
υπάγονται στο ΜΟΔ
[109 παρ. 1β΄ ΚΠΔ],
στο ΜονΕφ [110δ΄
ΚΠΔ], στα
δικαστήρια ανηλίκων
[113 ΚΠΔ]**

ΜονΠλημ

115 παρ. 1ε΄ ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής

«Συνήθης» αρμοδιότητα [βάσει της απειλούμενης ποινής: πλημμελήματα του Ποινικού Κώδικα με απειλούμενη ποινή φυλάκισης κάτω από τρία (3) έτη (κατ΄ ελάχιστο όριο) ή (μόνες) χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας
[εξαιρουμένων των υπηρεσιακών πλημμελημάτων και του 302 ΠΚ]

115 παρ. 1δ΄ ΚΠΔ εξ αντιδιαστολής

Πλημμελήματα του Ι΄ και του ΚΓ΄ Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα που επισύρουν ποινή φυλάκισης κάτω από τρεις (3) μήνες (κατ΄ ελάχιστο όριο) ή (μόνες) χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας

115 παρ. 1δ΄ ΚΠΔ

Ανεξαρτήτως ποινής:

- Πλημμελήματα άρθρων 372, 375 παρ. 1 εδ. α΄, 378, 394, 397, 404 ΠΚ
- Πλημμελήματα ειδικών ποινικών νόμων

Τριμελές Πλημμελειοδικείο

Ανεξαρτήτως απειλούμενης ποινής
[115 παρ. 1γ' ΚΠΔ]

Υπηρεσιακά πλημμελήματα [ΙΒ' κεφ. ΕιδΜΠΚ]
235 [παρ. 1, 3, 4], 236 [παρ. 1, 3], 237 [παρ. 3], 237Α, 239 [περ. α'], 240, 241, 242 [παρ. 1, 2, 4 εδ. α'], 243 [παρ. 1, 3], 244, 251, 252, 254, 255, 259, 260 ΠΚ

Ανθρωποκτονία από αμέλεια
302 ΠΚ

Απειλούμενη ποινή φυλάκισης
τουλάχιστον τριών μηνών
[115 παρ. 1δ' ΚΠΔ]

Πλημμελήματα περί το υπόμνημα [Ι' κεφ. ΕιδΜΠΚ]
216 [παρ. 3 περ. α'] και 221 [παρ. 1 εδ. β']

Πλημμελήματα κατά περιουσιακών αγαθών [ΚΓ' κεφ. ΕιδΜΠΚ]
375 [παρ. 1 εδ. β'], 379 [παρ. 2 περ. β'], 379Α, 385 [παρ. 1, 3 εδ. α'], 386 [παρ. 1 εδ. α' ζεύγμα ii], 386Α [παρ. 1 εδ. α' ζεύγμα ii], 386Β [παρ. 1 ζεύγμα i, 2], 390 [παρ. 1 εδ. α' ζεύγμα ii], 394Α [παρ. 1], 395, 396 ΠΚ

Απειλούμενη ποινή φυλάκισης
τουλάχιστον τριών ετών
[115 παρ. 1ε' ΚΠΔ]

137Α [παρ. 4 εδ. α'], 147 [ζεύγμα ii], 157 [παρ. 3 ζεύγμα ii], 161 [παρ. 2], 167 [παρ. 3], 173 [παρ. 2 εδ. β'], 187 [παρ. 4], 187Α [παρ. 1 περ. δ'], 265 [παρ. 2 ζεύγμα ii, 4 ζεύγμα i, 5 εδ. β'], 272 [παρ. 1], 285 [παρ. 2 ζεύγμα i], 292Α [παρ. 4 εδ. α'], 292Β [παρ. 2 εδ. α' περ. γ'], 292Δ [παρ. 2], 292Ε [παρ. 2 σε συνδυασμό με 292Δ παρ. 2], 293 [παρ. 2 σε συνδυασμό με 292Β παρ. 2 εδ. α' περ. γ'], 306 [παρ. 2 περ. α'], 312 [παρ. 1 περ. γ' ζεύγμα i], 322 [παρ. 4], 323Α [παρ. 6], 337 [παρ. 3 εδ. β'], 346 [παρ. 1], 348 [παρ. 1], 351Α [παρ. 1 περ. γ'] ΠΚ

ΜΟΔ

Εκδικάζει πολιτικά
πλημμελήματα

97 παρ. 1 Σ. / 109 παρ.
1β' ΚΠΔ

ΜονΕφ

Εκδικάζει πλημμελήματα
προσώπων ιδιάζουσας
δωσιδικίας

110δ' ΚΠΔ

ΜονΔικΑνηλ

Εκδικάζει πράξεις
ανηλίκων για τις οποίες
δεν απειλείται ΠΕΚΚΝ
[που εκφεύγουν δηλαδή
του 127 παρ. 1 ΠΚ]

113 παρ. 1Α' [και εξ
αντιδιαστολής Β'] ΚΠΔ

Άρθρο 369 ΚΠΔ

Κατάρτιση και δημοσίευση των αποφάσεων

[...]

4. Το δικαστήριο αφαιρεί από την ποινή που επιβλήθηκε τον χρόνο της προσωρινής κράτησης του καταδικασμένου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να τον αφαιρέσει στην καταδικαστική απόφαση, μπορεί να το πράξει και με μεταγενέστερη απόφασή του, με αίτηση του καταδίκου ή του εισαγγελέα. Μπορεί, επίσης, να διορθώσει τα σφάλματα που έγιναν στον υπολογισμό. Όταν το δικαστήριο που επέβαλε την ποινή είναι το μικτό ορκωτό δικαστήριο ή το μικτό ορκωτό εφετείο και η σύνοδος έχει λήξει, αρμόδιο για την αφαίρεση της προσωρινής κράτησης είναι το τριμελές εφετείο [~~αν η απόφαση είναι του μικτού ορκωτού εφετείου, αρμόδιο είναι το πενταμελές εφετείο~~]. Εναντίον της απόφασης για τον υπολογισμό του χρόνου της προσωρινής κράτησης επιτρέπεται το ένδικο μέσο της αναίρεσης.

Άρθρο 404 ΚΠΔ

Αρμοδιότητα του μικτού ορκωτού δικαστηρίου

1. Το μικτό ορκωτό δικαστήριο αποφασίζει **μόνο** για την κατηγορία, την **κύρια** ποινή και τις περιστάσεις από τις οποίες εξαρτώνται το είδος και το μέτρο της, καθώς και για τους λόγους αύξησης ή μείωσής της. **Κάθε άλλο ζήτημα ανήκει στην αρμοδιότητα των τακτικών δικαστών που αποφασίζουν χωρίς τη σύμπραξη των ενόρκων.**

~~2. [Καταργείται].~~

3. Σε κάθε περίπτωση που αναβάλλεται η εκδίκαση υπόθεσης σε άλλη δικάσιμο της ίδιας ή άλλης συνόδου του μικτού ορκωτού δικαστηρίου, γίνεται νέα συγκρότησή του.

Άρθρο 405 ΚΠΔ

Αρμοδιότητα των τακτικών δικαστών

Σε ισχύ: από 1.5.2024

~~1. Οι τακτικοί δικαστές του μικτού ορκωτού δικαστηρίου αποφασίζουν χωρίς τη σύμπραξη των ενόρκων: α) για την ταυτότητα του κατηγορουμένου, β) για το θέμα της αρμοδιότητας του δικαστηρίου, που ανακύπτει προτού αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία, γ) για τη νομιμοποίηση της παράστασης για την υποστήριξη της κατηγορίας, δ) για τις προϋποθέσεις της έγκυρης εισαγωγής στο ακροατήριο, καθώς και για τα διαδικαστικά ζητήματα που αφορούν τη διεξαγωγή της διαδικασίας στο ακροατήριο, ε) για τα παρεμπόπτοντα νομικά ζητήματα που εμφανίζονται και εξετάζονται στη διάρκεια της συζήτησης, στ) για την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης σύμφωνα με τα άρθρα 471 παρ. 2 και 497 παρ. 7 και 8, καθώς και για την αμφισβήτηση της ανασταλτικής δύναμης του ενδίκου μέσου κατά το άρθρο 472 και ζ) για τη σύμφωνα με το άρθρο 102 ΠΚ άρση της αναστολής που χορηγήθηκε.~~

Σημ.: Δεν καταργούνται πάντως τα άρθρα 406, 407 ΚΠΔ σχετικά με την αρμοδιότητα των τακτικών δικαστών.

Αρμοδιότητα μικτού ορκωτού δικαστηρίου

404 ΚΠΔ

Μικτό ορκωτό δικαστήριο

Κατηγορία

Επί κήρυξης ενοχής: Κύρια ποινή
[σμπρλμβ. λόγων μείωσης]

Τακτικοί δικαστές

Κάθε άλλο ζήτημα [σμπρλμβ. σχηματισμού
συνολικής ποινής, αναστολής,
παρεπόμενων ποινών, μέτρων ασφαλείας,
και όλων των δικονομικών ζητημάτων]

Αντιστροφή τεκμηρίου
αρμοδιότητας [και κατάργηση
άρθρου 405 ΚΠΔ]

Άρθρο 486 ΚΠΔ

Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

1. Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του μονομελούς και του τριμελούς πλημμελειοδικείου και του εφετείου για πλημμέλημα (**περ. δ' άρθρου 110**) μπορούν να ασκήσουν: α) ο κατηγορούμενος, μόνο αν αθωώθηκε για έμπρακτη μετάνοια ή με αιτιολογία που, χωρίς να είναι αναγκαίο, θίγει την υπόληψή του, β) ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κατά των αποφάσεων των πλημμελειοδικείων (τριμελών και μονομελών) και του δικαστηρίου των ανηλίκων όπου ασκεί τα καθήκοντά του, και ο εισαγγελέας εφετών κατά των αποφάσεων του εφετείου όπου ασκεί τα καθήκοντά του (**περ. δ' άρθρου 110**), καθώς και κατά των αποφάσεων των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και των πλημμελειοδικείων που υπάγονται γενικά στην περιφέρειά του.

Άρθρο 499 ΚΠΔ

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης

Στην παρ. 7 του άρθρου 111 ~~[στ. Α' και στ. Β']~~ και στην παρ. 2 του άρθρου 112, καθώς και στο άρθρο 114 ορίζεται το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να κρίνει την έφεση.

Άρθρο 471 ΚΠΔ

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης

2. Κατ' εξαίρεση η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που προσβάλλεται με αυτή. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση μπορεί, μόλις ασκηθεί αναίρεση και εφόσον το ζητήσει ο εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, να αναστείλει την εκτέλεσή της ή, αν η αναίρεση ασκείται κατά απόφασης που απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη ή ανυποστήρικτη, να αναστείλει την εκτέλεση της πρωτόδικης απόφασης. Αν το εκδόν δικαστήριο είναι το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο ή το Μικτό Ορκωτό Εφετείο, και εφόσον αυτό δεν συνεδριάζει κατά το άρθρο 377 ΚΠΔ, **την αναστολή χορηγεί το τριμελές εφετείο**. Η αναστολή διατάσσεται εφόσον προβλέπεται ότι η έκτιση της ποινής ωστόσο εκδοθεί η απόφαση επί της αναίρεσης θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον κατηγορούμενο ή την οικογένειά του. Νέα αίτηση αναστολής εκτέλεσης από τον κατηγορούμενο είναι απαράδεκτη, αν δεν παρέλθουν δύο (2) μήνες από την απόρριψη της προηγούμενης.

Άρθρο 137 ΚΠΔ

Μεταβατικές διατάξεις

Σε ισχύ: από 1.5.2024

5. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας γίνεται αναφορά στο Πενταμελές Εφετείο νοείται το Τριμελές Εφετείο της παρ. 8 του άρθρου 111.

Άρθρο 137 ΚΠΔ

Μεταβατικές διατάξεις

Σε ισχύ: από 1.5.2024

1. Υποθέσεις, για τις οποίες μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος έχει γίνει επίδοση κλητηρίου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο και έχουν προσδιοριστεί προς εκδίκαση μέχρι τις 31.7.2024, εκδικάζονται από το δικαστήριο στο οποίο έχουν εισαχθεί. Οι υπόλοιπες υποθέσεις αποσύρονται και με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα, η οποία επιδίδεται στον κατηγορούμενο, προσδιορίζονται προς εκδίκαση στο αρμόδιο δικαστήριο.

Σημ.: Εντοπίζεται απόκλιση από τον γενικό κανόνα επί νομοθετικής μεταβολής ως προς την υλική αρμοδιότητα, που συναρτάται με την επίδοση κλήσης προς εμφάνιση ή κλητηρίου θεσπίσματος. Ζήτημα γεννάται ως προς την έννοια της - σωρευτικής με την επίδοση κλήσης ή κλητηρίου θεσπίσματος - αξίωσης για προσδιορισμό προς εκδίκαση [βλ. περίπτωση αναβολής].

137(1) N. 5090/2024

Προβληματισμός ανακύπτει σε σχέση με τις υποθέσεις της πρώτης κατηγορίας, εφόσον χορηγηθεί αναβολή σε δικάσιμο που έπεται της 31.7.2024: με βάση το αρχικό γράμμα της διάταξης, ορθότερο θα ήταν να γίνει δεκτό ότι διατηρείται, ως προς αυτές τις υποθέσεις, η αρμοδιότητα του δικαστηρίου στο οποίο εισήχθησαν το πρώτον, χωρίς να επηρεαστεί από τις μεταβολές που επιφέρει ο Ν. 5090/2024· στην πράξη, ωστόσο, επικράτησε η λύση να αποσυρθούν οι εν λόγω υποθέσεις και να επαναπροσδιοριστούν στα δικαστήρια που καθίστανται αρμόδια με βάση τις νέες διατάξεις, προκειμένου να μη διαιωνίζεται η παράλληλη λειτουργία δύο συστημάτων αρμοδιότητας. Η λύση αυτή κατοχυρώθηκε και νομοθετικά, μετά την τροποποίηση

Συγκροτούνται οι ακόλουθες κατηγορίες υποθέσεων:

- i. υποθέσεις για τις οποίες θα έχει επιδοθεί κλητήριο θέσπισμα ή κλήση πριν την 1.5.2024 και θα έχουν προσδιοριστεί προς εκδίκαση μέχρι την 31.7.2024: εδώ η εκδίκαση θα λάβει χώρα από το δικαστήριο που είναι υλικά αρμόδιο με βάση τις νυν ισχύουσες διατάξεις (πριν τις επεμβάσεις του Ν. 5090/2024).
- ii. υποθέσεις για τις οποίες θα έχει μεν επιδοθεί κλητήριο θέσπισμα ή κλήση πριν την 1.5.2024, θα έχουν όμως προσδιοριστεί προς εκδίκαση μετά την 31.7.2024: εδώ η εκδίκαση θα λάβει χώρα από το δικαστήριο που καθίσταται υλικά αρμόδιο με βάση τις επεμβάσεις του Ν. 5090/2024.
- iii. υποθέσεις για τις οποίες θα επιδοθεί κλητήριο θέσπισμα ή κλήση από την 1.5.2024 και εφεξής: εδώ η εκδίκαση θα λάβει χώρα από το δικαστήριο που καθίσταται υλικά αρμόδιο με βάση τις επεμβάσεις του Ν. 5090/2024, ανεξάρτητα από τον χρόνο κατά τον οποίο θα προσδιοριστούν προς εκδίκαση.

Λοιπές τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Ποινική δίωξη και προκαταρκτική εξέταση

- Άρθρα 66, 67, 68, 69, 70, 72, 83, 136(β) Ν. 5090/2024
- 35(1) κπΔ, 43 κπΔ, 48 κπΔ, 49 κπΔ, ~~50 κπΔ~~, 52(2) κπΔ, 59(2) κπΔ, 245(1) κπΔ

Απόδειξη

- Άρθρα 77, 78, 79, 80, 81, 82 Ν. 5090/2024
- 185 κπΔ, 215(5) κπΔ, 218(7) κπΔ, 227(1) κπΔ, 233(2) κπΔ, 238Α κπΔ

Ανακριτικές πράξεις / Μέτρα δικονομικού καταναγκασμού

- Άρθρα 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91 Ν. 5090/2024
- 254(1) κπΔ, 265 κπΔ, 269(3) κπΔ, 283(1) κπΔ, 284(3) κπΔ, 288(1) κπΔ, 291(3) κπΔ, 292(2) κπΔ

Ποινική συνδιαλλαγή / Ποινική διαπραγμάτευση

- Άρθρα 92, 93, 94 Ν. 5090/2024
- 301(8) κπΔ, 302(7) κπΔ, 303 κπΔ

Διαδικασία στο ακροατήριο

- Άρθρα 98, 99, 100, 101, 104 Ν. 5090/2024
- 336(2) κπΔ, 343 κπΔ, 349 κπΔ, 424 κπΔ

Ένδικα μέσα

- Άρθρα 105, 106, 108, 109, 110, 112, 113 Ν. 5090/2024
- 471(2) κπΔ, 478 κπΔ, 487 κπΔ, 489 κπΔ, 497 κπΔ, 500 κπΔ, 512(1) κπΔ

Έξοδα διαδικασίας

- Άρθρα 114, 115, 116, 137(4) Ν. 5090/2024
- 577 κπΔ, 578 κπΔ, 580 κπΔ

Άρθρο 43 ΚΠΔ

Έναρξη ποινικής δίωξης – Τρόποι κίνησης – Αρχαιοθέτηση

1. Ο εισαγγελέας όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται ή διαβιβάζοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών στην περίπτωση της επόμενης παραγράφου ή υποβάλλοντας αίτηση για την έκδοση ποινικής διαταγής (άρθρο 409). Στα κακουργήματα ή πλημμελήματα **για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή τα οποία υπάγονται στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου**, καθώς και στα πλημμελήματα αρμοδιότητας **μονομελούς εφετείου (περ. δ' άρθρου 110)**, κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση κατά το άρθρο 245 παρ. 2 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνησή της. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και επί ανηλίκων, για πράξεις που αν τις διέπραττε ενήλικος, θα διατασσόταν προκαταρκτική εξέταση. Αν έχει προηγηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου των οργάνων ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας **ή άλλων ελεγκτικών αρχών** και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, μπορεί να μην ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση, εφόσον η ποινική δίωξη που πρόκειται να ασκηθεί αναφέρεται σε πράξεις ίδιες με εκείνες για τις οποίες διενεργήθηκε η Ε.Δ.Ε. ή αναφέρονται στο πόρισμα ή την έκθεση ελέγχου.

[...]

3. Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στον νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει στο αρχείο ~~και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη με συνοπτικά αιτιολογημένα πράξη του. Ο τελευταίος, αν δεν συμφωνεί, έχει υποχρέωση να παραγγείλει προκαταρκτική εξέταση αν πρόκειται για κακούργημα ή πλημμέλημα για το οποίο αυτή είναι υποχρεωτική, είτε την άσκηση ποινικής δίωξης στις λοιπές περιπτώσεις προσδιορίζοντας σαφώς τα νομικά χαρακτηριστικά της αξιόποινης πράξης.~~

[...]

5. Μήνυση ή αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, **ή χωρίς να τηρούνται οι προϋποθέσεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 42**, τίθεται αμέσως στο αρχείο με πράξη του αρμοδίου εισαγγελέα πλημμελειοδικών ~~και εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παρ. 3.~~ Όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που μνημονεύονται ειδικά στην παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, διατάσσεται η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

Παρεμβάσεις στο άρθρο 43 ΚΠΔ «Απλοποίηση» αρχειοθέτησης

Μετά τον Ν.
5090/2024

Κίνηση ποινικής δίωξης
μετά από προέρευνα
επί κακουργήματος ή
πλημμελήματος
αρμοδιότητας ΤρΠλημ /
ΜονΕφ [ανεξαρτήτως
ποινής] ή
πλημμελήματος με
απειλούμενη ποινή
φυλάκισης τουλάχιστον
τριών μηνών
[ανεξαρτήτως
αρμόδιου δικαστηρίου]

Αρχειοθέτηση μήνυσης

Χωρίς υποβολή δικογραφίας
στον ΕισΕφ [43(3) ΚΠΔ]

Δεν στηρίζεται στον νόμο

Προφανώς αβάσιμη στην
ουσία της

Ανεπίδεκτη δικαστικής
εκτίμησης

Χωρίς υποβολή δικογραφίας
στον ΕισΕφ [43(5) ΚΠΔ]

Ανώνυμη ή με ανύπαρκτο
όνομα

Χωρίς τήρηση των
προϋποθέσεων των παρ. 2, 4

Υποβολή δικογραφίας στον
ΕισΕφ με αναφορά λόγων μη
άσκησης δίωξης [43(4)ΚΠΔ]

Δεν προέκυψαν επαρκείς
ενδείξεις μετά από προέρευνα

Άρθρο 48 ΚΠΔ

Αποχή από την ποινική δίωξη πλημμελημάτων υπό όρους

1. Στις περιπτώσεις πλημμελήματος που απειλείται στον νόμο με ποινή φυλάκισης έως τριών (3) ετών με ή χωρίς χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, **κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών** - και εφόσον συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής - να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του, υπό τον όρο ότι αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη, θα συναινέσει να εκπληρώσει όρους που κρίνονται ως κατάλληλοι να ικανοποιήσουν το δημόσιο συμφέρον για τη δίωξη και να μειώσουν τις συνέπειες της πράξης. Για τον λόγο αυτόν, ο εισαγγελέας καλεί αυτόν στον οποίο αποδίδεται η πράξη, να εμφανισθεί ενώπιόν του μόνος του ή με συνήγορο. Τέτοιοι όροι είναι ιδίως: α) η ουσιώδης προσπάθεια συμφιλίωσης με τον παθόντα, β) η καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού σε φιλανθρωπική οργάνωση ή σε κοινωφελές ταμείο, γ) η συμμόρφωση σε υφιστάμενη υποχρέωση διατροφής, δ) η συμμετοχή σε πρόγραμμα κοινωνικής εκπαίδευσης, ε) η παρακολούθηση ορισμένου αριθμού μαθημάτων οδήγησης. **Τα εδάφια ένα έως και τρία εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις απόπειρας ή συμμετοχής.**

2. Στις περιπτώσεις των πλημμελημάτων, που προβλέπονται στα άρθρα 216, 242 παρ. 1 και 2, 375 παρ. 1, 386 παρ. 1 εδάφιο α', 386Α παρ. 1, 386Β παρ. 1 περ. α' και 390 παρ. 1 εδάφιο α' ΠΚ και στους νόμους 1599/1986, ~~2803/2000~~, 2960/2001, 4557/2018 και 4174/2013 ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών και εφόσον συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του, υπό τον όρο ότι αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη θα αποκαταστήσει πλήρως την προκληθείσα ζημία καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας. Για τον λόγο αυτόν ο εισαγγελέας καλεί αυτόν, στον οποίο αποδίδεται η πράξη, να εμφανισθεί ενώπιόν του μόνος του ή με συνήγορο και, αν το κρίνει αναγκαίο, προηγουμένως τον παθόντα. Στην απόπειρα των πράξεων του πρώτου εδαφίου αρκεί η δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του ότι έχουν ικανοποιηθεί.

[...]

5. Εφόσον αυτός στον οποίο τέθηκαν οι όροι τους τηρήσει, ο εισαγγελέας εκδίδει διάταξη με την οποία απέχει οριστικά από την ποινική δίωξη **την οποία κοινοποιεί στον Εισαγγελέα Εφετών για τη σύμφωνη γνώμη του.**

Άρθρο 49 ΚΠΔ

Αποχή από την ποινική δίωξη κακουργημάτων υπό όρους

1. Στις περιπτώσεις των κακουργημάτων, που προβλέπονται στα άρθρα 216 παρ. 3 και 4, 242 παρ. 3, 4 και 5, 375 παρ. 2 και 3, 386 παρ. 1 εδάφιο β' και παρ. 2, 386Α παρ. 1 εδάφιο β' και παρ. 3, 386Β παρ. 1 περ. β' και 390 παρ. 1 εδ. β' και 2 ΠΚ και στους νόμους 1599/1986, ~~2803/2000~~, 2960/2001, 4557/2018 και 4174/2013 ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, **κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών** και εφόσον συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του, υπό τον όρο ότι αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη θα αποκαταστήσει πλήρως την προκληθείσα ζημία, καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας. Για τον λόγο αυτόν, ο εισαγγελέας καλεί αυτόν στον οποίο αποδίδεται η πράξη, καθώς και τον παθόντα να εμφανισθούν ενώπιόν του μετά ή δια συνηγόρου. Σε περίπτωση απόπειρας ως αποκατάσταση νοείται η χρηματική ικανοποίηση του ζημιωθέντος λόγω της ηθικής βλάβης, η οποία για την εφαρμογή των διατάξεων της αποχής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ με την επιφύλαξη της διεκδίκησης τυχόν υπερβαινουσών το ως άνω ποσό αξιώσεων στα πολιτικά δικαστήρια. Σε περιπτώσεις συμμετοχής, η καταβολή του χρηματικού ποσού για την αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας από έναν συμμετοχο, ωφελεί και τους υπολοίπους. Αν κάποιος από τους συμμετόχους δεν επιθυμεί την αποχή υπό όρους, η υπόθεση χωρίζεται και ακολουθείται ως προς αυτόν η τακτική διαδικασία. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου δεν επεκτείνεται στα συρρέοντα εγκλήματα που δεν περιλαμβάνονται στα ως άνω εγκλήματα, ως προς τα οποία η δικογραφία χωρίζεται με πράξη του εισαγγελέα.

[...]

3. Εφόσον ο υπόχρεος αποκαταστήσει πλήρως τη ζημία, ο εισαγγελέας εκδίδει διάταξη με την οποία απέχει από την ποινική δίωξη υπό τον όρο ότι ο υπαίτιος δεν θα τελέσει ομοειδές κακούργημα ή πλημμέλημα εντός τριετίας από την έκδοση της ως άνω διάταξης, **την οποία κοινοποιεί στον Εισαγγελέα Εφετών για τη σύμφωνη γνώμη του**. Αν δεν τελεστεί ομοειδής αξιόποινη πράξη εντός της παραπάνω τριετίας, η αποχή από την ποινική δίωξη καθίσταται οριστική. Οι διατάξεις του άρθρου 113 ΠΚ για την αναστολή της παραγραφής του αξιοποίνου εφαρμόζονται και εδώ, χωρίς να ισχύει ο χρονικός περιορισμός της παρ. 2 του άρθρου 113 ΠΚ. Σε περίπτωση παραβίασης του όρου αυτού, η ποινική δίωξη, για την οποία αποφασίστηκε η υφ' όρον αποχή, κινείται μόλις η καταδίκη για το έγκλημα που τελέστηκε εντός της τριετίας καταστεί αμετάκλητη. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 301.

Άρθρο 50 ΚΠΔ

Αποχή μετά από εντελή ικανοποίηση

Σε ισχύ: από 1.5.2024

- ~~1. Στα εγκλήματα που αναφέρονται στα άρθρα 381 παρ. 1 και 2 και 405 παρ. 2 ΠΚ, καθώς και στα προβλεπόμενα στον ν. 2803/2000 αν, μετά την εξέτασή του και μέχρι την άσκηση της ποινικής δίωξης, χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου, αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη αποδώσει το πράγμα στον παθόντα ή τους κληρονόμους του και συνταχθεί σχετική δήλωση περί ανυπαρξίας άλλης αξίωσης από την πράξη ή ικανοποιήσει εντελώς τον παθόντα, καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του τελευταίου ή των κληρονόμων του το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών απέχει οριστικά από την άσκηση ποινικής δίωξης με αιτιολογημένη πράξη του, η οποία υποβάλλεται προς έγκριση στον εισαγγελέα εφετών.~~
- ~~2. Στην απόπειρα των πράξεων της παρ. 1 αρκεί η δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του ότι έχουν ικανοποιηθεί.~~

Σημ.: Καταργείται καθώς, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση [σε σχέση με το άρθρο 136(β) Ν. 5090/2024] το κανονιστικό περιεχόμενο αυτής της μορφής αποχής καλύπτεται από τις οικείες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα [381 παρ. 3, 4 ΠΚ / 405 παρ. 3 ΠΚ].

Άρθρο 52 ΚΠΔ

Δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος επί απόρριψης της έγκλησης

2. Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο **υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)** ποσού **τριακοσίων πενήντα (350) ευρώ**, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο πιο πάνω γραμματέας. Σε περίπτωση που υποβλήθηκε μία έγκληση από περισσότερους εγκαλούντες, κατατίθεται μόνο ένα παράβολο. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο, η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών. Εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης παράβολου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004.

Άρθρο 59 ΚΠΔ

Προδικαστικά ζητήματα στην ποινική δίκη

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 224, 229, ~~362~~ και 363 ΠΚ, **όταν ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών διαπιστώσει**, πως για το γεγονός για το οποίο εξετάσθηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμήνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος ασκήθηκε ποινική δίωξη ή διενεργείται προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση της παρ. 2 του άρθρου 245, **ή έχει ασκηθεί αγωγή ή αίτηση ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου**, αναβάλλει με πράξη του **που περιέχει συνοπτική αιτιολογία** ~~μετά την προκαταρκτική εξέταση (άρθρα 243, 43 παρ. 1 εδ. β')~~, κάθε περαιτέρω ενέργεια έως το τέλος της ποινικής δίωξης **ή της πολιτικής δίκης**, ~~κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα εφετών.~~

Παρεμβάσεις στο άρθρο 59 παρ. 2 ΚΠΔ

Απαλοιφή 362 ΠΚ

- Ενόψει κατάργησης του αδικήματος της απλής δυσφήμισης
- Η «μεταφορά» της σχετικής ύλης στο 361 ΠΚ [εφόσον υφίσταται γεγονοτικό υπόβαθρο] επιχειρείται να αποτραπεί αφενός μέσω της κατάργησης του 366 παρ. 3 ΠΚ και, αφετέρου (και πιο αποτελεσματικά), μέσω της αξίωσης άμεσου δόλου α' βαθμού στο ίδιο το 361 ΠΚ.

Αναβολή και επί εκκρεμούς αγωγής

- Εφαρμογή διάταξης και όταν έχει ασκηθεί αγωγή ή αίτηση ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου έως το τέλος της πολιτικής δίκης
- Παράλληλη αναστολή (χωρίς χρονικό όριο) κατ' άρθρο 113 παρ. 2 ΠΚ

Απλοποίηση διαδικασίας

- Πράξη ΕισΠλημ οποτεδήποτε διαπιστώσει την παράλληλη ποινική δίωξη ή διαδικασία ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου (όχι κατ' ανάγκη μετά την προκαταρκτική εξέταση) με συνοπτική αιτιολογία, χωρίς υποβολή στον ΕισΕφ
- Κατ' ουσίαν επρόκειτο για έλεγχο συνάφειας των γεγονότων, ο οποίος δεν εμφανίζει δυσχέρειες

Άρθρο 245 ΚΠΔ

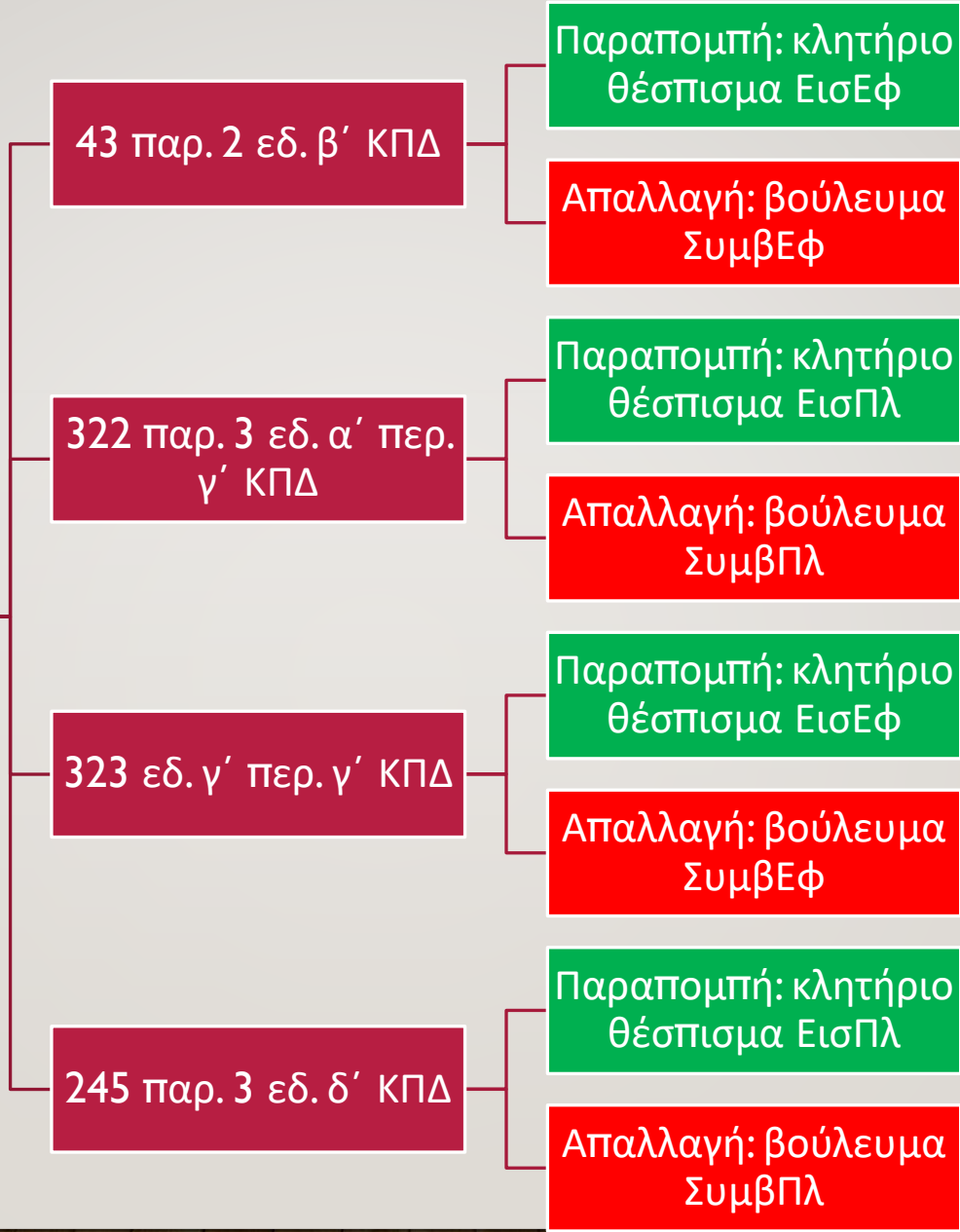
Προανάκριση – Πότε και από ποιον ενεργείται

1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα, είναι συνοπτική και δεν περατώνεται πριν ληφθεί η απολογία του κατηγορουμένου. Εφόσον ο κατηγορούμενος κλητεύθηκε νόμιμα και δεν εμφανίστηκε, η προανάκριση περατώνεται και χωρίς την απολογία του. Παραγγελία για προανάκριση δίνεται μόνο στις περιπτώσεις του τέταρτου εδαφίου της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, καθώς και στις περιπτώσεις του δεύτερου εδαφίου των **παρ. 2 και 4 του άρθρου 43, της παρ. 2 του άρθρου 130**, της περ. γ' του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 322 και της περ. γ' του τρίτου εδαφίου του άρθρου 323, **και στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία στη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης ή αυτεπάγγελτης προανάκρισης για πλημμέλημα έχει υποβληθεί από τον ύποπτο αυτοτελώς αίτημα ποινικής διαπραγμάτευσης, προκειμένου αυτή να διενεργηθεί και χωρίς να ισχύει η υποχρέωση απολογίας για την περάτωσή της. Στην τελευταία περίπτωση, η παραγγελία προανάκρισης ισοδυναμεί με άσκηση ποινικής δίωξης κατά το άρθρο 43.** Ο ανακριτικός υπάλληλος, που ορίζεται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, είναι υποχρεωμένος να διενεργήσει όλες τις προανακριτικές πράξεις που αφορούν την υπόθεση για την οποία η παραγγελία και καλεί ενώπιόν του τους μάρτυρες για εξέταση και τους κατηγορούμενους για να απολογηθούν εφόσον αυτοί κατοικούν στην περιφέρεια του εφετείου της έδρας του. Αν οι μάρτυρες και οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι άλλων εφετειακών περιφερειών, ο ανωτέρω ανακριτικός υπάλληλος ζητεί την εξέταση των μαρτύρων και τη λήψη των απολογιών των κατηγορουμένων από τον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει αυτήν μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Ο αρχικά ορισθείς ανακριτικός υπάλληλος μετά το πέρας των άνω ενεργειών επιστρέφει τη δικογραφία με εκτελεσμένη πλήρως την παραγγελία στον παραγγέλαντα εισαγγελέα. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής τα Εφετεία Αθηνών και Πειραιώς θεωρούνται ως ανήκοντα σε μία εφετειακή περιφέρεια. Η προανάκριση περατώνεται: α) με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο ή β) με πρόταση του εισαγγελέα στο δικαστικό συμβούλιο ή γ) με παραγγελία του εισαγγελέα στον ανακριτή, εφόσον προκύπτει τέλεση κακουργήματος. Στην τελευταία περίπτωση, η προανάκριση μπορεί και να διακοπεί κατά τον ίδιο τρόπο. Πρόταση στο συμβούλιο γίνεται εφόσον ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις σε βάρος μερικών από αυτούς ή πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη ή να παύσει οριστικά η ποινική δίωξη, ο εισαγγελέας μπορεί να χωρίσει την υπόθεση και να την εισαγάγει μόνο ως προς αυτούς στο δικαστικό συμβούλιο. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και επί συναφών εγκλημάτων, είτε πρόκειται για έναν είτε για περισσότερους κατηγορούμενους.

Υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η παραγγελία προανάκρισης αποτελούσε έναν από τους τρόπους κίνησης της ποινικής δίωξης.

Υπό την αρχική μορφή του νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι τρόποι κίνησης της ποινικής δίωξης δεν περιλάμβαναν την παραγγελία προανάκρισης. Αντίθετα, προβλέφθηκε η διενέργεια προανάκρισης σε τέσσερις περιπτώσεις, μόνο για πλημμελήματα, και πάντοτε αφότου κινήθηκε ποινική δίωξη [βλ. παραπλεύρως].

Προανάκριση

Με το άρθρο 83 Ν. 5090/2024, προστίθενται δύο νέες περιπτώσεις παραγγελίας προανάκρισης:

α) η περίπτωση του άρθρου 130 παρ. 2 ΚΠΔ [μετά από χωρισμό υπόθεσης]

β) η περίπτωση κατά την οποία στη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης ή αστυνομικής προανάκρισης για πλημμέλημα έχει υποβληθεί από τον ύποπτο αυτοτελώς αίτημα ποινικής διαπραγμάτευσης.

Η περ. β' επαναφέρει την παραγγελία προανάκρισης ως τρόπο κίνησης ποινικής δίωξης [έστω κι αν δεν ενημερώνεται παράλληλα το 43 ΚΠΔ].

Άρθρο 185

Πίνακας πραγματογνωμόνων

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, καταρτίζει μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο πίνακα πραγματογνωμόνων κατά ειδικότητες από πρόσωπα που διαμένουν στην έδρα του και είναι κατάλληλα για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, προτιμώντας δημόσιους υπαλλήλους. Στον πίνακα περιλαμβάνονται παιδοψυχίατροι και παιδοψυχολόγοι, και ελλείψει αυτών, ψυχίατροι και ψυχολόγοι εξειδικευμένοι στα θέματα γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών. Ο πίνακας υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών, που έχει το δικαίωμα να ζητήσει τον Οκτώβριο από το συμβούλιο των εφετών τη μεταρρύθμισή του. Το συμβούλιο των εφετών αποφαίνεται σχετικά τον Νοέμβριο. Ο πίνακας, αφού οριστικοποιηθεί, ~~τοιχοκολλάται στο ακροατήριο~~ παραμένει στα γραφεία των γραμματέων των εδρών του πλημμελειοδικείου και ανακοινώνεται τον Δεκέμβριο κάθε χρόνου από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στους ανακριτικούς υπαλλήλους της περιφέρειας. Κάθε χρόνο ισχύει, ωστόσο συνταχθεί νέος πίνακας, ο πίνακας που συντάχθηκε το προηγούμενο έτος.

Άρθρο 233

Διορισμός διερμηνέα

Σε ισχύ: από 1.5.2024

[...]

2. Ο διορισμός του διερμηνέα γίνεται από πίνακα που καταρτίζεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα του μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του μηνός Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου από πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στην έδρα του και κατά προτίμηση από δημοσίους υπαλλήλους. Ο πίνακας υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών, που έως το τέλος του Οκτωβρίου έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το συμβούλιο εφετών την μεταρρύθμισή του. Το συμβούλιο των εφετών αποφαινεται σχετικά έως το τέλος Νοεμβρίου. Ο πίνακας, αφού οριστικοποιηθεί, ~~τοιχοκολλάται στο ακροατήριο~~ παραμένει στα γραφεία των γραμματέων των εδρών του πλημμελειοδικείου και ανακοινώνεται έως το τέλος Δεκεμβρίου κάθε χρόνου από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στους ανακριτικούς υπαλλήλους της περιφέρειας. Κάθε χρόνο ισχύει, ωστόσο συνταχθεί νέος πίνακας, ο πίνακας που συντάχθηκε το προηγούμενο έτος. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και εφόσον δεν είναι δυνατό να διοριστεί διερμηνέας από εκείνους που είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό πίνακα, μπορεί να διορισθεί διερμηνέας και πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται σε αυτόν. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να διορίσει διερμηνέα και αυτόν που επιλέγει ο κατηγορούμενος εκτός πίνακα.

Άρθρο 215

Εξέταση υπουργών, αρχιερέων και όσων δεν μπορούν να εμφανιστούν

[...]

5. Αστυνομικοί και λοιποί προανακριτικοί υπάλληλοι που έχουν καταθέσει στην προδικασία, δεν καλούνται στο ακροατήριο αλλά αναγιγνώσκονται οι καταθέσεις τους. Ο εισαγγελέας ή το δικαστήριο αιτιολογημένα, μπορούν κατ' εξαίρεση να παραγγείλουν την κλήτευση αν η εξέτασή τους με τεχνολογικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 238Α όπου είναι εφικτό, ή με φυσική παρουσία τους στο ακροατήριο είναι αναγκαία για την ασφαλή διάγνωση της κατηγορίας. Σε κάθε περίπτωση, τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου καλούνται από τον εισαγγελέα, αν η πράξη αφορά κακούργημα και το ζητήσει ο κατηγορούμενος εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο, σύμφωνα με τις διατυπώσεις της παρ. 3 του άρθρου 327 και πέραν του αριθμητικού περιορισμού της παρ. 2.

Δύο κατηγορίες μαρτύρων που δεν εμφανίζονται στο ακροατήριο «λόγω υποχρεώσεων»

[νέα] παρ. 5 άρ. 215 ΚΠΔ

βάσει άρθρου 78 Ν. 5090/2024

- Βελτιωμένη διάταξη σε σύγκριση με το αρχικό σ/ν. Πέρα από τη δυνατότητα του εισαγγελέα ή του δικαστηρίου να διατάξει την εμφάνιση του αστυνομικού, παρέχεται δικαίωμα στον κατηγορούμενο να ζητήσει την κλήση του [μόνο επί κακουργήματος] εντός δέκα ημερών από την επίδοση της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος.
- Τα υπηρεσιακά καθήκοντα, πάντως, αξιολογούνται από τον νομοθέτη ως σημαντικότερα σε σχέση με την απονομή της Δικαιοσύνης
- Διερωτάται κανείς: πώς θα αξιοποιηθεί η προδικαστική κατάθεση αστυνομικού που δεν κλήθηκε στο ακροατήριο (ως κρίσιμο αποδεικτικό μέσο), εφόσον η κλήση του στο ακροατήριο δεν κρίθηκε «αναγκαία για την ασφαλή διάγνωση της κατηγορίας»

363 ΚΠΔ

- Ανέφικτη εμφάνιση μάρτυρα [παρ. 1]: ανάγνωση ένορκης κατάθεσης της προδικασίας στο ακροατήριο
- Μη διαπίστωση ανέφικτης εμφάνισης [παρ. 2]: ανάγνωση ένορκης κατάθεσης της προδικασίας στο ακροατήριο **μόνο εφόσον συναινεί ρητά ο κατηγορούμενος**
 - Η απασχόληση του μάρτυρα στην εργασία του δεν καθιστά «ανέφικτη» την εμφάνιση του μάρτυρα, καθώς προέχει η διαφύλαξη των αρχών που διέπουν την ποινική δίκη

Άρθρο 218

Προστασία μαρτύρων

Σε ισχύ: από 1.5.2024

[...]

7. Η προσφορότητα και η αναγκαιότητα των μέτρων προστασίας εξετάζονται διαρκώς από τον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος δύναται, οποτεδήποτε, σε περίπτωση που έχουν επιβληθεί με διάταξή του να τα τροποποιήσει ή να τα ανακαλέσει ή σε διαφορετική περίπτωση να εισηγηθεί την τροποποίηση ή την ανάκλησή τους, όταν κατά την κρίση του διαφοροποιηθούν ή εκλείψουν οι λόγοι επιβολής τους.

Άρθρο 227

Ανήλικοι μάρτυρες θύματα προσβολής προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας

1. Κατά την εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 337 παρ. 3, 338, 339, 342, 343, 345, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351Α ΠΚ, **στα άρθρα 6, 7, 9 του ν. 3500/2006 (Α' 232)**, καθώς και στα άρθρα 29 παρ. 5 και 6 και 30 του ν. 4251/2014, διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, ειδικά εκπαιδευμένος παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψής τους, ψυχολόγος ή ψυχίατρος, που υπηρετεί στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων ή που περιλαμβάνεται στον πίνακα πραγματογνωμόνων, όπου αυτά δεν λειτουργούν. Η εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος διενεργείται στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων της Εφετειακής Περιφέρειας ή, όπου αυτά δεν λειτουργούν, σε χώρους ειδικά σχεδιασμένους και προσαρμοσμένους για τον σκοπό αυτόν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και με όσο το δυνατόν περιορισμένο αριθμό συνεντεύξεων.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ / ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΟΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

Άρθρο 238Α

Εξέταση με τεχνολογικά μέσα

Σε ισχύ: από 1.7.2024

1. Οποιαδήποτε κατάθεση κάθε προσώπου, όπως μάρτυρα, πραγματογνώμονα, τεχνικού συμβούλου, διερμηνέα, παρισταμένου προς υποστήριξη της κατηγορίας, ανωμοτί εξηγήσεις υπόπτου ή απολογία κατηγορουμένου, μπορεί να διεξαχθεί με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, χωρίς τη φυσική παρουσία του προσώπου αυτού, όταν υπάρχει σοβαρό κώλυμα εμφάνισης ή κίνδυνος από την αναβολή ή για την ασφαλή διεξαγωγή της διαδικασίας.
2. Η εξέταση των προσώπων της παρ. 1 διενεργείται με τον ανωτέρω τρόπο είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος του υπό εξέταση προσώπου.
3. Η λήψη της απολογίας από τον κατηγορούμενο διενεργείται με τον ανωτέρω τρόπο, μόνον εφόσον δεν αντιλέγει ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορος που τον εκπροσωπεί. Αποκλεισμός της προσωπικής εμφάνισης του κατηγορούμενου στο ακροατήριο, μόνο σε περίπτωση κακουργήματος και ιδίως σε πολυπρόσωπες δίκες ή δίκες που αφορούν στην οργανωμένη εγκληματικότητα ή έχουν σοβαρό κοινωνικό αντίκτυπο, μπορεί να αποφασιστεί από τον διευθύνοντα τη συζήτηση, μετά από πρόταση του εισαγγελέα. Κατά της απόφασης του δεύτερου εδαφίου που απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή σε ολόκληρο το δικαστήριο σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 335.
4. Η εξέταση με τον ανωτέρω τρόπο γίνεται με την παρουσία ανακριτικού ή δικαστικού γραμματέα σε ειδικά διαμορφωμένο κατάστημα του τόπου κατοικίας του προσώπου της παρ. 1, το οποίο διαθέτει τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές για τη διενέργεια της εικονοτηλεδιάσκεψης, όπως ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, και Προστασίας του Πολίτη, η οποία καθορίζει όλες τις λεπτομέρειες εφαρμογής της στην ποινική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ότι ο κατηγορούμενος παρακολουθεί τη διαδικασία χωρίς διακοπές και έχει αποτελεσματική και εμπιστευτική επικοινωνία με τον συνήγορό του.

Εξέταση με τεχνολογικά μέσα – Προσθήκη άρθρου 238Α στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Η εικονοτηλεδιάσκεψη [ή άλλου είδους οπτικοακουστική μετάδοση] καθώς και η εξέταση προσώπου με τηλεφωνική διάσκεψη προβλέπονται στο πλαίσιο του Ν. 4489/2017 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας [βλ. άρθρα 26, 27, με τα οποία ενσωματώθηκε το περιεχόμενο των άρθρων 24, 25 (αντίστοιχα) της Οδηγίας 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2014 για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις].

Στο άρθρο 14 παρ. 3δ' ΔΣΑΠΔ κατοχυρώνεται το δικαίωμα σε δίκη παρουσία του κατηγορουμένου.

Η ΕΣΔΑ περιέχει κατά τι «ασθενέστερη» διατύπωση [βλ. άρθρο 6 παρ. 3γ']. Το ΕΔΔΑ, πάντως, έχει κρίνει ότι η εξ αποστάσεως εξέταση είναι ανεκτή, εφόσον είναι αναγκαία (και εφόσον τηρείται εν γένει η αρχή της αναλογικότητας): βλ. ενδεικτικά *Viola κατά Ιταλίας*, Απόφαση της 5^{ης} Οκτωβρίου 2006, αρ. προσφ. 45106/04, *Sakhnovskiy v. Russia*, Απόφαση της 2^{ας} Νοεμβρίου 2010, αρ. προσφ. 21272/03, *Gorbunov και Gorbachev v. Russia*, Απόφαση της 1^{ης} Μαρτίου 2016, αρ. προσφ. 43183/06 και 27412/07.

Βλ. ακόμη άρθρο 8 Οδηγίας 2016/343/ΕΕ σχετικά με το τεκμήριο αθωότητας κ.λπ., η οποία αναφέρεται στο δικαίωμα του κατηγορουμένου να παρίσταται στη δίκη (απορρέον από το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη) ως θεμελιώδη αρχή μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Στο αρχικό σ/ν, προβλεπόταν ότι η εξέταση βάσει του 238Α ΚΠΔ δεν θα διενεργείτο εφόσον ο κατηγορούμενος αντέλεγε «βάσιμα». Ο εν λόγω επιρρηματικός προσδιορισμός αφαιρέθηκε από το τελικό άρθρο 82 Ν. 5090/2024.

Άρθρο 254

Ειδικές ανακριτικές πράξεις επί ορισμένων εγκλημάτων

1. Ειδικά για τις αξιόποινες πράξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 187, του άρθρου 187Α, των παρ. 1 και 2 του άρθρου 207, του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 208, του άρθρου 208Α εκτός από τις ιδιαίτερα ελαφρές περιπτώσεις, της παρ. 1 του άρθρου 209, του άρθρου 211, των άρθρων 323Α, 336 σε βάρος ανηλίκου, 338 σε βάρος ανηλίκου, των παρ. 1 και 3 του άρθρου 339, της παρ. 1 του άρθρου 342, των άρθρων 348Α, 348Β, 348Γ και 351Α του Ποινικού Κώδικα η έρευνα μπορεί να συμπεριλάβει και τη διενέργεια:

[...]

Σημ.: Με την εν λόγω τροποποίηση επέρχεται συμμόρφωση με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2014/62/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου, και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου (L 115). □ σ.σ.: αναφέρεται στην υποχρέωση των κρατών-μελών να «λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι στα άτομα, στις μονάδες ή στις υπηρεσίες με αρμοδιότητα διερεύνησης ή δίωξης των αναφερόμενων στα άρθρα 3 και 4 αδικημάτων διατίθενται αποτελεσματικά ερευνητικά μέσα, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται στο οργανωμένο έγκλημα ή σε άλλες υποθέσεις σοβαρής εγκληματικότητας», μεταξύ άλλων για τα αδικήματα του άρθρου 3 παρ. 1δ' της Οδηγίας.

Άρθρο 265

Κατάσχεση ψηφιακών δεδομένων

4. Τα ψηφιακά δεδομένα που κατάσχονται **σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 2** διατηρούνται αποθηκευμένα καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας σε ~~ένα και μόνο~~ υλικό μέσο αποθήκευσης που περιέχεται στη δικογραφία. Ασφαλές αντίγραφο αυτού ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα ανάκτησης των δεδομένων που έχουν κατασχεθεί, σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής, σχηματίζεται κατά την κατάσχεσή τους και διατηρείται στο γραφείο πειστηρίων του πρωτοδικείου στο οποίο υποβάλλεται η δικογραφία και το οποίο παρέχει τις κατάλληλες εγγυήσεις φυσικής ασφάλειας και πρόσβασης σε εκείνους μόνο που ασκούν καθήκοντα στην υπόθεση. Η παρούσα ισχύει αναλόγως και στα ψηφιακά δεδομένα που αφορούν στα δεδομένα επικοινωνίας που περιλαμβάνονται στη δικογραφία. **Για τη διασφάλιση της αυθεντικότητας και της ακεραιότητας των ψηφιακών δεδομένων που κατάσχονται σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 2, αυτά σφραγίζονται κατά τη διεξαγωγή αυτής.**

5. Η πρόσβαση και η δυνατότητα αναπαραγωγής των ψηφιακών δεδομένων που κατάσχονται επιτρέπεται μόνο σε όσους ασκούν δικαστικά, εισαγγελικά και ανακριτικά καθήκοντα στην υπόθεση ή τους γραμματείς. Προς τον σκοπό αυτόν χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα τεχνικά μέσα **για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των ψηφιακών δεδομένων.** Τέτοια μέσα είναι η κρυπτογράφηση και η χρήση κωδικών ασφαλείας για την πρόσβαση και αναπαραγωγή των κατασχεμένων ψηφιακών δεδομένων από το υλικό μέσο αποθήκευσης στο οποίο βρίσκονται αποθηκευμένα. Η παρούσα ισχύει αναλόγως και στα ψηφιακά δεδομένα που αφορούν στα δεδομένα επικοινωνίας που περιλαμβάνονται στη δικογραφία.

Άρθρο 269

Άρση κατάσχεσης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

3. Σε κάθε περίπτωση το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να αρθεί η κατάσχεση, αν δεν είναι πιθανόν ότι από αυτόν τον λόγο θα δημιουργηθούν δυσχέρειες στην εξακρίβωση της αλήθειας. Κατά την προκαταρκτική εξέταση και την προανάκριση και στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 43 και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 51 η άρση της κατάσχεσης διατάσσεται μετά την υποβολή αίτησης από τον κύριο των κατασχεθέντων, από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών και κατά την κύρια ανάκριση από τον ανακριτή **αφού ακούσει τον εισαγγελέα**. Εναντίον της απορριπτικής διάταξης του εισαγγελέα ή του ανακριτή επιτρέπεται προσφυγή στο συμβούλιο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τότε που κοινοποιήθηκε η διάταξη σε εκείνον που αιτήθηκε την άρση της κατάσχεσης. Το ενδεχόμενο της δήμευσης των πραγμάτων που κατασχέθηκαν δεν εμποδίζει την αλλαγή του προσώπου του φύλακα ούτε την άρση της κατάσχεσης από το δικαστικό συμβούλιο.

Σημ.: Η νομοθετική παρέμβαση εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο «αποφόρτισης» του εισαγγελικού έργου, με αποκλεισμό της υποχρέωσης υποβολής γραπτής πρότασης, η οποία προϋποθέτει διαβίβαση δικογραφίας.

Άρθρο 283

Οι περιοριστικοί όροι

Σε ισχύ: από 1.7.2024

1. Περιοριστικοί όροι είναι ιδίως η παροχή εγγύησης, η υποχρέωση του κατηγορουμένου να εμφανίζεται κατά διαστήματα στον ανακριτή ή σε άλλη αρχή στην Ελλάδα ή σε ελληνική προξενική αρχή στο εξωτερικό, η απαγόρευση να μεταβαίνει ή να διαμένει σε ορισμένο τόπο ή στο εξωτερικό και η απαγόρευση να συναναστρέφεται ή να συναντάται με ορισμένα πρόσωπα. Σε περίπτωση επιβολής του περιοριστικού όρου της εμφάνισης σε ελληνική προξενική αρχή, η τελευταία υποχρεούται να εκτελεί τις σχετικές παραγγελίες των δικαστικών αρχών. **Ως περιοριστικός όρος μπορεί να επιβάλλεται και η ηλεκτρονική επιτήρηση του κατηγορουμένου με τη χρήση τεχνολογίας εντοπισμού θέσης και κίνησης είτε σε συνδυασμό με άλλους περιοριστικούς όρους με σκοπό τον έλεγχο της τήρησής τους είτε και μεμονωμένα. Τα έξοδα προκαταβάλλονται από τον κατηγορούμενο ανά έξι (6) μήνες. Η παρ. 5 του άρθρου 284 και η παρ. 3 του άρθρου 285 εφαρμόζονται αναλόγως.** Για τους ανηλίκους ως περιοριστικοί όροι είναι δυνατόν να διατάσσονται και ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περ. α' έως ια' της παρ. 1 του άρθρου 122 ΠΚ. Σε περίπτωση παραβίασης των όρων αυτών είναι δυνατή η αντικατάστασή τους με το μέτρο της περ. ιβ' της παρ. 1 του άρθρου 122 ΠΚ. Για τους κατηγορουμένους που εμφανίζουν ψυχική ή διανοητική διαταραχή ως περιοριστικός όρος είναι δυνατόν να διατάσσεται ένα από τα μέτρα της παρ. 3 του άρθρου 69Α ΠΚ.

2. Περιοριστικοί όροι μπορεί να επιβληθούν αν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 284

Κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση

3. Αν η αποδιδόμενη στον κατηγορούμενο πράξη απειλείται στον νόμο με ισόβια κάθειρξη ή **πρόσκαιρη κάθειρξη με ανώτατο όριο τα είκοσι έτη** ή αν το έγκλημα τελέσθηκε κατ' εξακολούθηση ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων από αυτό, μπορεί να διαταχθεί ο κατ' οίκον περιορισμός του με ηλεκτρονική επιτήρηση και όταν, με βάση τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης και την εν γένει προσωπικότητα του κατηγορουμένου, κρίνεται αιτιολογημένα, ότι το μέτρο αυτό παρέχει βάσιμα την προσδοκία ότι ο τελευταίος δεν θα διαπράξει άλλα εγκλήματα.

Άρθρο 288

Διαδικασία μετά την απολογία

1. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 282 ο ανακριτής, αμέσως μετά την απολογία του κατηγορουμένου, αποφασίζει με τη σειρά που αναφέρεται στο άρθρο αυτό αν θα αφήσει ελεύθερο τον κατηγορούμενο ή θα εκδώσει διάταξη επιβολής περιοριστικών όρων ή διάταξη επιβολής κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση ή ειδικά και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένο ένταλμα προσωρινής κράτησης, αφού προηγουμένως και σε κάθε περίπτωση λάβει την γραπτή σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα. Ο εισαγγελέας, πριν εκφράσει τη γνώμη του, υποχρεούται να ακούσει τον κατηγορούμενο και τον συνήγορό του. Η τυχόν διαφωνία επιλύεται από το δικαστικό συμβούλιο (άρθρα 306 και 307 στοιχείο στ'). Ειδικά σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση η πρόταση του εισαγγελέα υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών και το συμβούλιο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών. Στο μεταξύ διάστημα με διάταξη του ανακριτή επιβάλλεται ο κατ' οίκον περιορισμός του κατηγορουμένου, η αφαίρεση διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου ταξιδιωτικού εγγράφου του και η απαγόρευση εξόδου του από τη χώρα. Σε περίπτωση κατά την οποία ο κατηγορούμενος δεν έχει υποβάλει αίτηση για την επιβολή του μέτρου του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 284 και ο ανακριτής με τον εισαγγελέα διαπιστώσουν πως οι περιοριστικοί όροι δεν επαρκούν, πληρούνται όμως οι προϋποθέσεις του άρθρου 284, ενημερώνουν τον κατηγορούμενο και τον συνήγορό του, προκειμένου να αποφασίσει ο κατηγορούμενος αν επιθυμεί να υποβάλει αίτηση για την εφαρμογή του μέτρου.

Άρθρο 291

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρση ή αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης, του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση και των περιοριστικών όρων

3. Ο ανακριτής, ~~με γραπτή γνώμη του εισαγγελέα~~ αφού ακούσει τον εισαγγελέα, μπορεί με αιτιολογημένη διάταξή του να αντικαταστήσει την προσωρινή κράτηση ή τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση με περιοριστικούς όρους ή αυτούς ή τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση με προσωρινή κράτηση (άρθρο 296). Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ανακριτής εκδίδει και ένταλμα σύλληψης. Επίσης, ο ανακριτής μπορεί με τις ίδιες διατυπώσεις να αλλάξει τους όρους που έχουν επιβληθεί με άλλους δυσμενέστερους ή επιεικέστερους. Εναντίον αυτής της διάταξης του ανακριτή επιτρέπεται και στον εισαγγελέα και στον κατηγορούμενο να προσφύγουν στο συμβούλιο πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Η προθεσμία αρχίζει από την έκδοση της διάταξης αν πρόκειται για τον εισαγγελέα και από την επίδοση της διάταξης αν πρόκειται για τον κατηγορούμενο. Η προσφυγή και η προθεσμία για την άσκησή της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση.

Σημ.: Η νομοθετική παρέμβαση εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο «αποφόρτισης» του εισαγγελικού έργου, με αποκλεισμό της υποχρέωσης υποβολής γραπτής πρότασης, η οποία προϋποθέτει διαβίβαση δικογραφίας.

Άρθρο 292

Διάρκεια της προσωρινής κράτησης

2. Σε κάθε περίπτωση έως την έκδοση οριστικής απόφασης η προσωρινή κράτηση για το ίδιο έγκλημα δεν μπορεί να υπερβεί το έτος. Σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις και εφόσον η κατηγορία αφορά σε εγκλήματα για τα οποία προβλέπεται ποινή ισόβιας κάθειρξης ή **πρόσκαιρης κάθειρξης με ανώτατο όριο τα είκοσι (20) έτη**, η προσωρινή κράτηση μπορεί να παραταθεί για έξι (6) το πολύ μήνες με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμα: α) του συμβουλίου εφετών, αν η υπόθεση εκκρεμεί σε αυτό ύστερα από έφεση κατά βουλεύματος ή έχει εισαχθεί στο ακροατήριο του εφετείου ή του μικτού ορκωτού δικαστηρίου ή αν το συμβούλιο αυτό είναι αρμόδιο σε πρώτο και τελευταίο βαθμό και β) του συμβουλίου πλημμελειοδικών σε κάθε άλλη περίπτωση. **Σε κάθε περίπτωση, το μέτρο υπολογισμού, για τις ποινές του πρώτου εδαφίου, στις περιπτώσεις των άρθρων 42 ή 47 του Ποινικού Κώδικα, είναι η επαπειλούμενη ποινή για την ολοκληρωμένη πράξη ή του αυτουργού αντίστοιχα.** Αν η υπόθεση εκκρεμεί στον ανακριτή και συνεχίζεται η προσωρινή κράτηση σύμφωνα με την παρ. 1, ο ανακριτής τριάντα (30) ημέρες πριν από την συμπλήρωση του ανώτατου ορίου της σύμφωνα με αυτήν την παράγραφο, διαβιβάζει τη δικογραφία στον εισαγγελέα, ο οποίος μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες την εισάγει με πρότασή του στο συμβούλιο. Σε κάθε άλλη περίπτωση ο αρμόδιος εισαγγελέας, είκοσι πέντε (25) ημέρες τουλάχιστον πριν από την συμπλήρωση του ανώτατου ορίου της προσωρινής κράτησης σύμφωνα με αυτήν την παρ. ή πριν από το τέλος της παράτασης που ήδη είχε χορηγηθεί, υποβάλλει στο αρμόδιο συμβούλιο πρόταση για παράταση ή όχι της προσωρινής κράτησης. Κατά τα λοιπά, ισχύουν όσα ορίζονται στην προηγούμενη παρ. για την ειδοποίηση του κατηγορουμένου προς υποβολή υπομνήματος, τη λήψη αντιγράφου της εισαγγελικής πρότασης, την μη εμφάνιση τούτου ενώπιον του συμβουλίου και την απόφαση του τελευταίου.

Άρθρο 301

Ποινική συνδιαλλαγή μέχρι την τυπική περάτωση της ανάκρισης

8. Το δικαστήριο, εκτιμώντας το πρακτικό συνδιαλλαγής και τα στοιχεία της λοιπής δικογραφίας, κηρύσσει ένοχο τον κατηγορούμενο και επιβάλλει σε αυτόν, κατά το άρθρο 79 ΠΚ, ποινή που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή επί επιβαρυντικών περιστάσεων τα δύο έτη. Σε περίπτωση συρροής εγκλημάτων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 94 επ. ΠΚ. Το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, χωρίς να δεσμεύεται από το πρακτικό συνδιαλλαγής, τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 368 περ. β' και γ' ΚΠΔ και δικαιούται να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της πράξης προς όφελος του κατηγορουμένου. Η εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής κατά τα ανωτέρω **αναστέλλεται και μετατρέπεται σε χρηματική ή παροχή κοινωφελούς εργασίας με τις προϋποθέσεις των άρθρων 80Α, 99, και 104Α ΠΚ**. Δικαστικά έξοδα δεν επιβάλλονται. Ο χαρακτήρας των πράξεων της παρ. 1, για τις οποίες έλαβε χώρα η ποινική συνδιαλλαγή, εξακολουθεί να παραμένει κακουργηματικός.

Άρθρο 301

Ποινική συνδιαλλαγή μετά την τυπική περάτωση της ανάκρισης

7. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το πρακτικό συνδιαλλαγής και τα στοιχεία της λοιπής δικογραφίας, κηρύσσει ένοχο τον κατηγορούμενο και επιβάλλει σε αυτόν, κατά το άρθρο 79 ΠΚ, ποινή που δεν υπερβαίνει επί κακουργημάτων τα δυο (2) έτη, ή επί επιβαρυντικών περιστάσεων τα τρία (3) έτη, και επί πλημμελημάτων τους έξι (6) και δώδεκα (12) μήνες αντίστοιχα. Η εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής κατά τα ανωτέρω **μετατρέπεται σε χρηματική ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας και αναστέλλεται με τις προϋποθέσεις των άρθρων 80Α, 99, και 104Α ΠΚ.** Δικαστικά έξοδα δεν επιβάλλονται. Ο χαρακτήρας των πράξεων της παρ. 1 του άρθρου 301, για τις οποίες έλαβε χώρα η ποινική συνδιαλλαγή, εξακολουθεί να παραμένει κακουργηματικός.

Άρθρο 303

Ποινική διαπραγμάτευση

Σε ισχύ: από 1.5.2024

1. Στις περιπτώσεις των αυτεπαγγέλτως διωκομένων εγκλημάτων, εξαιρουμένων των κακουργημάτων: α) που απειλούνται και με ποινή ισόβιας κάθειρξης και β) που προβλέπονται στο άρθρο 187Α ΠΚ και στο δέκατο ένατο κεφάλαιο του ΠΚ, ο κατηγορούμενος δικαιούται μέχρι την τυπική περάτωση της κύριας ανάκρισης ή της προανάκρισης **ή σε κάθε περίπτωση με αυτοτελές αίτημά του, που μπορεί να υποβληθεί μέχρι και την παρέλευση δέκα (10) ημερών από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου**, να ζητήσει εγγράφως ο ίδιος ή διά του συνηγόρου του την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαπραγμάτευσης, αντικείμενο της οποίας μπορεί να είναι μόνο η επιβλητέα κύρια ή παρεπόμενη ποινή. **Η αίτηση του κατηγορουμένου που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο υποβάλλεται μόνο μία (1) φορά σε κάθε δικονομικό στάδιο. Σε κάθε περίπτωση, ο αρμόδιος εισαγγελέας δύναται, αν κρίνει πως η υπόθεση είναι κατάλληλη προς διαπραγμάτευση με βάση τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 ταυτόχρονα με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου, να καλέσει τον κατηγορούμενο ενώπιόν του σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2, προκειμένου να επιχειρηθεί η υπαγωγή της υπόθεσης στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης.**

2. Μετά την υποβολή αιτήματος του κατηγορουμένου σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, η δικογραφία διαβιβάζεται, **σε οποιοδήποτε δικονομικό στάδιο και αν εκκρεμεί**, επί μεν των πλημμελημάτων στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών επί δε των κακουργημάτων στον εισαγγελέα εφετών, [...]

3. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ του εισαγγελέα και του κατηγορουμένου, η ποινική διαδικασία συνεχίζεται κανονικά **από το δικονομικό στάδιο που είχε διακοπεί λόγω της υποβολής αιτήματος διαπραγμάτευσης**. Η γραπτή αίτηση του κατηγορουμένου **ή η πρόσκληση του εισαγγελέα, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1**, θεωρούνται ως ουδέποτε υποβληθείσες, καταστρέφονται με το οικείο υλικό και τυχόν αντίγραφά τους δεν λαμβάνονται υπόψη σε κανένα στάδιο της δίκης και σε καμία άλλη διαδικασία.

4. [...] Η προτεινόμενη ποινή καθορίζεται με βάση την απαξία, τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, τον βαθμό της υπαιτιότητας, καθώς και την προσωπικότητα και τους οικονομικούς όρους του κατηγορουμένου και δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) έτη φυλάκισης στα κακουργήματα που τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη, **τα εννέα (9) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη, τα δέκα (10) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών** και τα δύο (2) έτη στα πλημμελήματα, **ούτε μπορεί να είναι κατώτερη των τριών (3) ετών στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη. Για την αναστολή ή μετατροπή της προτεινόμενης ποινής ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 80Α, 99 και 104Α ΠΚ**. Στις περιπτώσεις που το αίτημα του κατηγορουμένου υποβάλλεται αμέσως μετά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, κατά το προδικαστικό δικονομικό στάδιο, στον τρόπο έκτισης της συμφωνηθείσας ποινής μπορεί να περιλαμβάνεται και η δυνατότητα υπό όρους απόλυσης του κατηγορουμένου μετά από τη συμπλήρωση δύο πέμπτων (2/5) πλασματικής έκτισης και ενός τρίτου (1/3) πραγματικής παραμονής στο σωφρονιστικό κατάντημα, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105Β ΠΚ αντίστοιχα, εξαιρουμένων των κακουργημάτων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του ίδιου άρθρου. Στο πρακτικό διαπραγμάτευσης ορίζεται υποχρεωτικά πληρεξούσιος δικηγόρος και αντίκλητος του κατηγορουμένου στον οποίο παρέχεται η εντολή να τον εκπροσωπήσει στο ακροατήριο.

Άρθρο 336

Θόρυβος και ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίστηκαν ή σε διαταγές που δόθηκαν

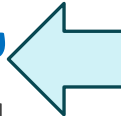
[...]

2. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κατά του συνηγούρου που δημιουργεί θόρυβο ή δείχνει ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίστηκαν μόνο τις πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στις περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 142 του Κώδικα Δικηγόρων [ν. 4194/2013, (Α' 208)]. Σε περίπτωση σοβαρής διατάραξης της συνεδρίασης ή βαριάς και επανειλημμένης προσβλητικής συμπεριφοράς κατά του δικαστηρίου ή μέλους του το δικαστήριο, πέραν της υποχρέωσης ανακοίνωσης αξιόποινης πράξης του άρθρου 38, υποχρεούται να υποβάλλει πειθαρχική αναφορά ενώπιον του Προέδρου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, διαβιβάζοντας αντίγραφα των πρακτικών της δίκης για την κίνηση της διαδικασίας των άρθρων 152 έως 159 περί πειθαρχικής διαδικασίας του Κώδικα Δικηγόρων. Αν απαγγελθεί πειθαρχική κατηγορία κατά του συνηγούρου, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, γίνεται αμέσως σύντομη διακοπή της συνεδρίασης, για να ετοιμάσει την υπεράσπισή του.

Άρθρο 340

Προσωπική εμφάνιση του κατηγορουμένου

1. Ο κατηγορούμενος οφείλει να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση, μπορεί επίσης να διορίζει δικηγόρο ως συνήγορο για την υπεράσπισή του. Στα κακουργήματα και στα πλημμελήματα για τα οποία ο νόμος απειλεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών **ή τα οποία ανήκουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου**, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει υποχρεωτικά συνήγορο σε όσους κατηγορούμενους δεν έχουν από πίνακα που καταρτίζει τον Ιανουάριο κάθε έτους το διοικητικό συμβούλιο του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Την ίδια υποχρέωση έχει και ο δικαστής ανηλίκων, όταν ο ανήλικος κατηγορείται για πράξη που αν την τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα. [...]

-
- Ενν. πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του ΤρΠλ σε α' βαθμό.
 - Ζήτημα σε σχέση με το αν νοούνται (μόνο) τα πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του ΤρΠλ δυνάμει του Ν. 5090/2024

Άρθρο 343

Θέση επί της κατηγορίας – Ενημέρωση του κατηγορουμένου

1. Ο διευθύνων τη συζήτηση καλεί τον κατηγορούμενο να διατυπώσει συνοπτικά τη θέση του επί της κατηγορίας, παράλληλα δε τον πληροφορεί ότι έχει το δικαίωμα να αντιτάξει στην κατηγορία πλήρη έκθεση των ισχυρισμών του, καθώς και να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του **συνολικά** ύστερα από την εξέταση ~~κάθε μάρτυρα~~ των μαρτύρων ή την έρευνα ~~οποιοδήποτε άλλου αποδεικτικού μέσου~~ άλλων αποδεικτικών μέσων, εκτός αν ο πρόεδρος κρίνει πως λόγω του μεγάλου αριθμού των μαρτύρων ή των άλλων αποδεικτικών μέσων η διατύπωση των παρατηρήσεων δύναται να λάβει χώρα σε ενδιάμεσο χρόνο με αναλογική εφαρμογή του τρίτου εδαφίου του άρθρου 358.

2. Αν από την αποδεικτική διαδικασία και πριν την απόφαση για την ενοχή προκύψουν νέες περιστάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να συνδεθούν με επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, το δικαστήριο, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον κατηγορούμενο, παρέχει σε αυτόν τον κατά την κρίση του αναγκαίο χρόνο προετοιμασίας. Η πιθανολογούμενη μεταβολή της κατηγορίας ουδέποτε συνιστά λόγο αναβολής της δίκης.

Σχολιασμός αποδεικτικών μέσων και προετοιμασία του κατηγορουμένου

Σχολιασμός αποδεικτικών μέσων
[343 παρ. 1 ΚΠΔ]

Διατύπωση παρατηρήσεων συνολικά
ύστερα από την εξέταση των μαρτύρων
ή την έρευνα άλλων αποδεικτικών
μέσων

Εκτός αν το δικαστήριο (κατά την κρίση
του) χορηγήσει το σχετικό δικαίωμα «σε
ενδιάμεσο χρόνο» [προφανώς όχι
απαραίτητα μετά από κάθε μάρτυρα]

Προετοιμασία του κατηγορουμένου
[343 παρ. 2 ΚΠΔ]

Επαναφορά διάταξης στην αρχική της
(υπό τον Ν. 4620/2019) μορφή

Αναστροφή τριών παρεμβάσεων που
είχε επιφέρει ο Ν. 4855/2021

Άρθρο 343 ΚΠΔ

Προετοιμασία του κατηγορουμένου

Η διάταξη του άρθρου 343 παρ. 2 ΚΠΔ, που είχε αποτελέσει σημαντική καινοτομία του νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας [Ν. 4620/2019] ήδη υπό την αρχική του εκδοχή, υπέστη βελτιωτικές παρεμβάσεις δυνάμει του άρθρου 135 Ν. 4855/2021 προς τρεις κατευθύνσεις. Ειδικότερα (όπως ισχύει η διάταξη – ακόμη – αυτή τη στιγμή):

- α. Η εφαρμογή της διάταξης δεν προϋποθέτει πλέον νέες περιστάσεις που προέκυψαν στο ακροατήριο, αλλά αρκεί το δικαστήριο να προσανατολίζεται σε διαφορετικό νομικό χαρακτηρισμό ακόμη και με βάση περιστατικά που ήταν ήδη γνωστά στην υπεράσπιση από την προδικασία. Τούτο είναι εύλογο, αφού ο αιφνιδιασμός της υπεράσπισης μπορεί να συνίσταται σε επαναξιολόγηση των περιστατικών κατά τρόπο μη αναμενόμενο, με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαίο να δοθεί επιπλέον χρόνος προετοιμασίας [π.χ. επί παραδοχής διαφορετικής μορφής συμμετοχής στο έγκλημα, η οποία πάντοτε ενέχει και οντολογικού χαρακτήρα μεταβολή: βλ. ΑΠ 746/2023].
- β. Ορίζεται πλέον ρητά το χρονικό πλαίσιο εφαρμογής της διάταξης, δηλαδή μετά το πέρας της αποδεικτικής διαδικασίας και πριν από την απόφαση για την ενοχή.
- γ. Δεν απαιτείται πλέον υποβολή σχετικού αιτήματος από τον κατηγορούμενο, αλλά η πρωτοβουλία εφαρμογής της διάταξης ανήκει στο δικάζον δικαστήριο, το οποίο θα οφείλει να διακόψει τη δίκη, προκειμένου ο κατηγορούμενος να έχει επαρκή χρόνο αντίδρασης.

Και οι τρεις παραπάνω παρεμβάσεις του Ν. 4855/2021 ανατρέπονται, και επιστρέφουμε στην αρχική ρύθμιση.

Άρθρο 349

Αναβολή της δίκης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

[...]

2. Το δικαστήριο πριν διατάξει την αναβολή, υποχρεούται να διερευνήσει τη δυνατότητα διακοπής της δίκης. Το δικαστήριο αναβάλλει στη συντομότερη δικάσιμο, η οποία δεν δύναται να υπερβεί τους οκτώ (8) μήνες. Η απόφαση που δέχεται τους λόγους αναβολής πρέπει να έχει ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η οποία πρέπει να αναφέρει, ότι ο λόγος της αναβολής δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με διακοπή της δίκης. **Δεύτερη αναβολή στην ίδια υπόθεση χωρεί αποκλειστικά για λόγους ανωτέρας βίας.**

2Α. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής που συνίσταται σε κώλυμα του συνηγόρου υπεράσπισης ή υποστήριξης της κατηγορίας λόγω συμμετοχής του σε άλλη δίκη ή διαδικασία, απαιτείται, αυτός που προβάλλει το κώλυμα να προσκομίζει υποχρεωτικά στο δικαστήριο κάθε νομιμοποιητικό, διαδικαστικό ή άλλο έγγραφο, με το οποίο αποδεικνύεται πλήρως ο λόγος της αναβολής. **Για την παραδεκτή υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ως εξής: α) σαράντα (40) ευρώ για αιτήματα ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου, β) εξήντα (60) ευρώ για αιτήματα ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, γ) εκατό (100) ευρώ για αιτήματα ενώπιον των Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου και των Εφετείων. Το αίτημα υποβάλλεται μόνο μία (1) φορά. ~~Κατ' εξαίρεση, δύναται να υποβληθεί και δεύτερο αίτημα, αν το κώλυμα προέκυψε σε χρόνο μεταγενέστερο της πρώτης αναβολής.~~**

Δεν προβλέπεται παράβολο επί αιτήματος ενώπιον δικαστηρίου ανηλίκων.

Άρθρο 61

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Εκκρεμότητα ζητημάτων αστικής ή διοικητικής φύσης στην πολιτική ή διοικητική δίκη

Όταν στο πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο εκκρεμεί δίκη για ζήτημα που ανήκει στην αρμοδιότητα των πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων, που έχει όμως σχέση με την ποινική δίκη, μπορεί το ποινικό δικαστήριο κατά την κρίση του να αναβάλλει την ποινική δίκη έως το τέλος της πολιτικής ή διοικητικής. Η απόφαση αυτή μπορεί να ανακληθεί.

Άρθρο 424

Αναβολή για ισχυρότερες αποδείξεις

Το δικαστήριο μπορεί να αναβάλλει μία μόνο φορά τη συζήτηση σε ρητή δικάσιμο, που δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από δεκαπέντε (15) ημέρες για ισχυρότερες αποδείξεις ή για να κλητευθούν και οι συναίτιοι εκείνου που έχει συλληφθεί, αν αυτοί παραπέμφθηκαν μαζί του στο ακροατήριο σύμφωνα με το άρθρο 420, αλλά δεν κλητεύθηκαν. Σε αυτήν την περίπτωση το δικαστήριο διατάσσει την άρση της κράτησης και αν το κρίνει απολύτως αναγκαίο επιβάλλει περιοριστικούς όρους στον κατηγορούμενο, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 283 **εκτός αν ο χρόνος αναβολής δεν υπερβαίνει την οριζόμενη στο άρθρο 423 προθεσμία των τριών ημερών, οπότε το δικαστήριο μπορεί να διατηρήσει την κράτηση.**

Σημ.: Η Αιτιολογική Έκθεση [σε σχέση με το άρθρο 104 Ν. 5090/2024] αναφέρεται σε – εντός τριημέρου – προσέλευση μάρτυρα, εύρεση διερμηνέα, προσκόμιση ιατρικής γνωμάτευσης ως προς σωματική βλάβη.

Άρθρο 478

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Λόγοι έφεσης του κατηγορουμένου κατά βουλεύματος

1. Το ένδικο μέσο της έφεσης επιτρέπεται στον κατηγορούμενο μόνο κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών το οποίο τον παραπέμπει στο δικαστήριο για κακούργημα και μόνο για τους λόγους: α) της απόλυτης ακυρότητας και β) της εσφαλμένης ερμηνείας ή **ευθείας** εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης.

Σημ.: Επανερχόμαστε στο καθεστώς που ίσχυε πριν τον Ν. 4855/2021.

Άρθρο 487

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Αιτιολογία της ασκούμενης από τον εισαγγελέα έφεσης

Η άσκηση έφεσης από τον εισαγγελέα, κατά το προηγούμενο άρθρο, πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και εμπεριστατωμένα στη σχετική έκθεση, άλλως απορρίπτεται ως απαράδεκτη. **Η αιτιολογία της έφεσης που ασκήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, μπορεί να συμπληρωθεί εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, η οποία αρχίζει από την καθαρογραφή της απόφασης. Στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου, συντάσσεται σχετική έκθεση.**

Σημ.: Ζήτημα εγείρεται σε σχέση με τη δυνατότητα συμπλήρωσης αιτιολογίας έφεσης που θα έχει ασκηθεί πριν την 1.5.2024.

Άρθρο 489

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα

Εκείνος που καταδικάστηκε και ο εισαγγελέας έχουν δικαίωμα να ασκήσουν έφεση:

α) κατά της απόφασης του μονομελούς πλημμελειοδικείου, αν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από ~~δύο (2)~~ **πέντε (5) μήνες** ή σε χρηματική ποινή πάνω από ~~δύο χιλιάδες (2.000)~~ **πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ** ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας πάνω από διακόσιες σαράντα (240) ώρες ή αν καταδικάστηκε σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και είναι μεγαλύτερη από ~~δύο (2) μήνες~~ **τέσσερις (4) μήνες**,

β) κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμελήματα (**περ. δ' άρθρου 110**), αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος, πρόσωπο ιδιάζουσας δωσιδικίας ή συμμετοχος ή δράστης συναφούς πλημμελήματος, σε ποινή φυλάκισης πάνω από ~~τέσσερις (4)~~ **οκτώ (8) μήνες** ή σε χρηματική ποινή πάνω από ~~τρεις χιλιάδες (3.000)~~ **οκτώ χιλιάδες (8.000) ευρώ** ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας πάνω από τετρακόσιες ογδόντα (480) ώρες ή σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και είναι μεγαλύτερη από ~~τέσσερις (4)~~ **έξι (6) μήνες**,

γ) κατά της απόφασης του μονομελούς και τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία καταδικάστηκε ο ανήλικος σε περιορισμό σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων ή επιβλήθηκαν σε αυτόν αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα,

δ) [Καταργείται],

ε) κατά της απόφασης του μικτού ορκωτού δικαστηρίου, του μονομελούς εφετείου και του τριμελούς εφετείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή στερητική της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον ~~δύο (2)~~ **τριών (3) ετών** για κακούργημα ή τουλάχιστον ~~ενός (1) έτους~~ **δύο (2) ετών** για πλημμέλημα.

Άρθρο 497

Ανασταλτική δύναμη της έφεσης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

5. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να εξαρτήσει την ανασταλτική δύναμη της έφεσης από την επιβολή περιοριστικών όρων. Αν επιβληθεί ο περιοριστικός όρος της εγγυοδοσίας, εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 295. **Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης και το δικαστήριο κρίνει πως η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα σύμφωνα με την παρ. 4, μπορεί να επιβάλλεται ως μοναδικός ή συνδυαστικά με άλλους, ο περιοριστικός όρος της ηλεκτρονικής επιτήρησης του κατηγορουμένου με τη χρήση τεχνολογίας εντοπισμού θέσης και κίνησης με αναλογική εφαρμογή του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 283.**

7. Σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε με απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου σε ποινή στερητική της ελευθερίας και άσκησε παραδεκτά έφεση, η οποία όμως δεν έχει ανασταλτική δύναμη, μπορεί να ζητηθεί με αίτηση του ίδιου ή του εισαγγελέα η αναστολή της εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Η αίτηση, υποβαλλόμενη με συνημμένο αντίγραφο της πρωτοβάθμιας απόφασης ή απόσπασμά της συνοδευόμενο από το εισαγωγικό της κατηγορίας έγγραφο, απευθύνεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και αν πρόκειται για το μικτό ορκωτό εφετείο και αυτό δεν συνεδριάζει, **στο τριμελές εφετείο.** [...]

8. Τότε μόνο δεν χορηγείται ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά την παρ. 4 στην έφεση ή απορρίπτεται η αίτηση αναστολής εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης, όταν κρίνεται αιτιολογημένα ότι οι περιοριστικοί όροι δεν αρκούν και ότι ο κατηγορούμενος δεν έχει γνωστή και μόνιμη διαμονή στη χώρα ή έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του ή κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ή κρίθηκε ένοχος για απόδραση κρατουμένου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής, εφόσον από τη συνδρομή των παραπάνω στοιχείων προκύπτει σκοπός φυγής ή κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανό, όπως προκύπτει από προηγούμενες καταδίκες του για αξιόποινες πράξεις ή από τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης, να διαπράξει και άλλα εγκλήματα. Το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση χορηγεί ανασταλτικό αποτέλεσμα ή αναστολή εκτέλεσης, αν αιτιολογημένα κρίνει ότι η άμεση έκτιση ή συνέχιση έκτισης της ποινής θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον ίδιο ή για την οικογένειά του. Αν παραβιαστούν οι όροι που τέθηκαν **ή αν κατά τον χρόνο της αναστολής ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του καταδικασθέντος για κακούργημα ή πλημμέλημα που επισύρει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών, για πράξη που τέλεσε ο κατηγορούμενος κατά τον χρόνο της αναστολής,** το αρμόδιο δικαστήριο αποφαινεται, ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα, για την άρση ή όχι της χορηγηθείσας αναστολής εκτέλεσης. **Όσο διαρκεί η αναστολή, δεν χορηγείται εκ νέου ανασταλτική δύναμη, σε περίπτωση νέας καταδίκης σε ποινή φυλάκισης άνω του ενός (1) έτους για πράξη που τέλεσε ο κατηγορούμενος κατά τον χρόνο της αναστολής.**

Άρθρο 500

Προπαρασκευαστική διαδικασία

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Ο γραμματέας (άρθρο 474) οφείλει να στείλει στον αρμόδιο εισαγγελέα το πολύ μέσα σε τρεις (3) ημέρες την έκθεση για την έφεση, μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο 499, διαφορετικά τιμωρείται πειθαρχικά. Αν ο κατηγορούμενος κρατείται σε άλλο μέρος, ο εισαγγελέας διατάσσει τη μεταφορά του στις φυλακές της έδρας του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Κατόπιν κλητεύει εμπρόθεσμα (άρθρο 166) εκείνον που ασκεί την έφεση και όλους τους άλλους διαδίκους που παραστάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, τον παθόντα και τον μηνυτή ~~και δύο τουλάχιστον μάρτυρες, τους πιο σημαντικούς από εκείνους που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη.~~ Μπορεί επίσης, να κλητεύσει τους πιο σημαντικούς μάρτυρες από εκείνους που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν κρίνει ότι η υπόθεση μπορεί να εκδικαστεί με μόνη την ανάγνωση των καταθέσεών τους σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 502. Σε κάθε περίπτωση, καλεί δύο (2) τουλάχιστον μάρτυρες, εφόσον το ζητήσει ο κατηγορούμενος, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την επίδοση της κλήσης στο ακροατήριο. Μπορεί, επίσης, να κλητεύσει νέους μάρτυρες που δεν εξετάστηκαν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 και οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 327 εφαρμόζονται και σ' αυτήν την περίπτωση. Επίσης, εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 321, 325, 326 και 328. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί να παραγγείλει την κλήτευση των μαρτύρων που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη και δεν κλητεύτηκαν κατά την κρίση του εισαγγελέα, αν η εξέτασή τους στο ακροατήριο είναι αναγκαία για την ασφαλή διάγνωση της κατηγορίας. Στην κλήση αναφέρεται ρητά ότι, αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί ή δεν εκπροσωπηθεί νομίμως από συνήγορο στη δικάσιμο ή στη μετ' αναβολή αυτής συζήτηση, η έφεσή του θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη. Σε περίπτωση έφεσης του εισαγγελέα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 340. Όταν ο κατηγορούμενος κρατείται με βάση την εκκαλούμενη απόφαση, ο ορισμός δικασίμου για την εκδίκαση της έφεσης γίνεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Στην περίπτωση άσκησης έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης που επιβάλλει μέτρο θεραπείας, σύμφωνα με το άρθρο 69 του ΠΚ, καθώς και κατά απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου που διατάσσει την παράταση του μέτρου, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 70 του ΠΚ, ο ορισμός δικασίμου από τον αρμόδιο εισαγγελέα γίνεται υποχρεωτικά σε ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από τρεις (3) μήνες από τη διαβίβαση των εγγράφων σε αυτόν.

Άρθρο 512

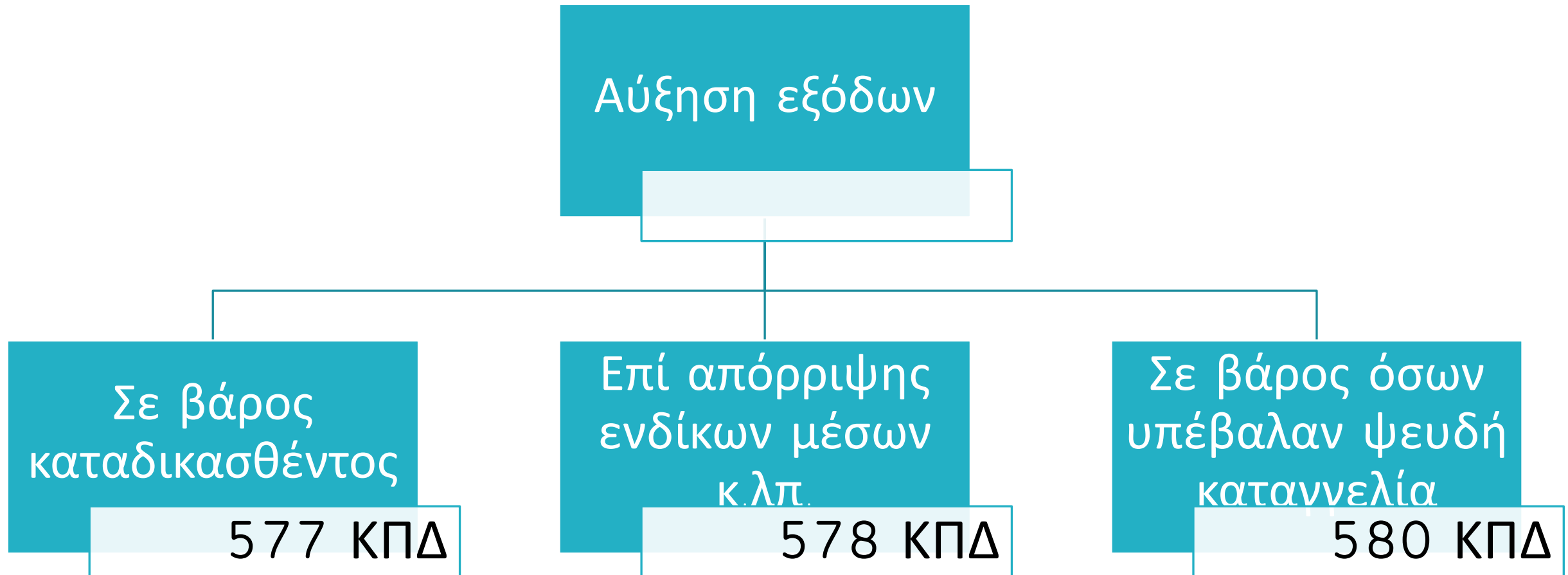
Διαδικασία

Σε ισχύ: από 1.5.2024

1. Αν υπάρχει περίπτωση απαραδέκτου, η αίτηση αναίρεσης απορρίπτεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 476 και, εφόσον ασκήθηκε καταχρηστικά, το δικαστήριο επιβάλλει σε εκείνον που την άσκησε τα έξοδα στο πενταπλάσιο. Διαφορετικά, αρχίζει η διαδικασία στον Άρειο Πάγο σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κλητεύει τον αναιρεσείοντα **και τους διαδίκους που έχουν δικαίωμα να ακουστούν σε σχέση με τα κεφάλαια της απόφασης που προσβάλλουν οι αναιρετικοί λόγοι**, με κλήση που επιδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 155 - 162 και μέσα στην προθεσμία του άρθρου 166, στο ακροατήριο του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου ή στην Ολομέλειά του. Στην κλήση αναφέρεται ρητά ότι, αν ο αναιρεσείων δεν παραστεί στη συζήτηση ή στη μετ' αναβολή αυτής με συνήγορο, η αναίρεσή του απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη. Σε περίπτωση αναίρεσης του εισαγγελέα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 340. Για την κλήτευση στην Ολομέλεια απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του προέδρου του Αρείου Πάγου, αφού ληφθεί υπόψη η σοβαρότητα των λόγων αναίρεσης. Στις οριζόμενες από το άρθρο 10 παρ. 2 περιπτώσεις, η αίτηση αναίρεσης εισάγεται στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

[...]

Έξοδα διαδικασίας

Άρθρο 577

Έξοδα σε βάρος των κατηγορουμένων που καταδικάστηκαν

- Κάθε κατηγορούμενος που καταδικάζεται σε ποινή καταδικάζεται ταυτόχρονα με την ίδια απόφαση και στα έξοδα της ποινικής διαδικασίας.
- Το ποσό των εξόδων ορίζεται με την καταδικαστική απόφαση και το ύψος τους καθορίζεται ως εξής:
 - επί αποφάσεων Μονομελούς Πλημμελειοδικείου, από διακόσια (200) μέχρι τετρακόσια (400) ευρώ,
 - επί αποφάσεων Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, από εξακόσια (600) μέχρι χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ,
 - επί αποφάσεων Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου, από χίλια εξακόσια (1.600) μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ,
 - επί αποφάσεων Μονομελούς Εφετείου, από οκτακόσια (800) μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ,
 - επί αποφάσεων Τριμελούς Εφετείου, από χίλια διακόσια (1.200) μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ,
 - επί αποφάσεων Μικτού Ορκωτού Εφετείου, από δύο χιλιάδες (2.000) μέχρι τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ, και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.
- Για τον υπολογισμό του ύψους των εξόδων λαμβάνεται υπόψη εάν η διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης και της προδικασίας, υπήρξε δαπανηρή για το δημόσιο, ιδίως λόγω της μακροχρόνιας διάρκειας διεξαγωγής της δίκης ή της κυρίας ανακρίσεως, της διενέργειας πραγματογνωμοσύνης και των κλήσεων σημαντικού αριθμού μαρτύρων.

Άρθρο 578

Έξοδα σε περίπτωση απόρριψης ενδίκων μέσων, ενστάσεων και αιτήσεων

1. Όταν η απόφαση απορρίπτει εξ ολοκλήρου την έφεση ή την αίτηση αναίρεσης ή επανάληψης διαδικασίας ή ακύρωσης της απόφασης (άρθρο 430) ή ακύρωσης της διαδικασίας (άρθρα 341 και 435), ή αναστολής εκτέλεσης (άρθρα 472 και 497), ή αντιρρήσεων κατά ποινικής διαταγής (άρθρο 412), τα έξοδα, που ισούνται με το μέγιστο ποσό αποφάσεως του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 577 και σε περίπτωση απόρριψης αίτησης αναίρεσης στο διπλάσιο του ανωτέρω ποσού, επιβάλλονται σε καθέναν από εκείνους που άσκησαν το ένδικο μέσο ή την αίτηση.
2. Όταν με την απόφαση απορρίπτονται ενστάσεις ή άλλες αιτήσεις που υποβάλλονται από οποιονδήποτε διάδικο κατά τη διάρκεια της συζήτησης ποινικών υποθέσεων, ή για κάθε άλλη αίτηση ενώπιον δικαστηρίου, δεν επιβάλλονται έξοδα.

Άρθρο 580

Έξοδα σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση

1. Τα δικαστικά συμβούλια και τα ποινικά δικαστήρια, όταν αποφαινούνται για υποθέσεις όπου η δίωξη έγινε με έγκληση ή με μήνυση, επιβάλλουν τα δικαστικά έξοδα σε βάρος καθενός από εκείνους που έκαναν τη μήνυση ή την έγκληση, αν κρίνουν ότι η μήνυση ή έγκληση ήταν εντελώς ψευδής και έγινε με δόλο ή βαριά αμέλεια ή από τάση δικομανίας, όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου ή ότι παραμορφώθηκαν με αυτήν δολίως τα πράγματα, ώστε συμπεριληφθούν στην δίωξη πρόσωπα εντελώς αμέτοχα στην αξιόποινη πράξη. Η απαλλαγή ή η επιβολή πρέπει ειδικά να αιτιολογείται.
2. Το ποσό των εξόδων που κατά την παρ. 1 επιβάλλεται από το δικαστήριο, σε βάρος καθενός από εκείνους που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση σύμφωνα με την παρ. 1, είναι ίσο με το διπλάσιο του μεγίστου ποσού που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται. Το ποσό των εξόδων που επιβάλλεται από το δικαστικό συμβούλιο είναι ίσο με το μέγιστο ποσό που επιβάλλεται από το αντίστοιχου βαθμού τριμελές δικαστήριο.
3. Η διάταξη του άρθρου 577 παρ. 2 εφαρμόζεται ανάλογα και σε αυτήν την περίπτωση.
4. Ο εισαγγελέας όταν αρχειοθετεί τη μήνυση (άρθρο 43) ή απορρίπτει την έγκληση (άρθρο 51) επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούντος, αν κρίνει ότι η μήνυση ή η έγκληση ήταν προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης ή εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο ή βαριά αμέλεια ή από τάση δικομανίας, όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου. Το ποσό των εξόδων είναι ίσο με το μέγιστο ποσό που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται από το τριμελές πλημμελειοδικείο.

Άρθρο 65

Περιεχόμενο και υποβολή της αίτησης εξαίρεσης

[...]

5. Η αίτηση εξαίρεσης είναι απαράδεκτη αν δεν συνοδεύεται από παράβολο εκατό (100) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), το οποίο επιστρέφεται αν γίνει αυτή ολικά ή μερικά δεκτή. Εξαιρούνται από την κατάθεση παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24).

Άρθρο 322

Προσφυγή κατά της απευθείας κλήσης

Σε ισχύ: από 1.5.2024

2. Η προσφυγή ασκείται με τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο 474. Αν η έκθεση γίνει ή το δικόγραφο κατατεθεί σε άλλον γραμματέα ή στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής ή στον διευθυντή των φυλακών, ειδοποιείται αμελλητί ο γραμματέας της εισαγγελίας πρωτοδικών που εξέδωσε το κλητήριο θέσπισμα και του αποστέλλεται αμέσως η έκθεση ή το δικόγραφο. Αν η προσφυγή ασκείται μέσω αντιπροσώπου, το πληρεξούσιο ή επικυρωμένο αντίγραφό του προσαρτάται στην έκθεση ή στο δικόγραφο. Στην έκθεση ή το δικόγραφο πρέπει να διατυπώνονται και οι λόγοι για τους οποίους ασκείται η προσφυγή. Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο **υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ποσού τριακοσίων πενήντα (350) ευρώ**. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο, η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών. Όταν η προσφυγή ασκείται από περισσότερους κατηγορουμένους, κατατίθεται μόνο ένα (1) παράβολο. Σε περίπτωση που ο εισαγγελέας εφετών κάνει δεκτή την προσφυγή, διατάσσει και την επιστροφή του παραβόλου στον καταθέσαντα αυτό. Εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004.

Άρθρο 323

Προσφυγή προσώπων ιδιάζουσας δωσιδικίας

[...]

Ο κατηγορούμενος που κλητεύθηκε με κλητήριο θέσπισμα απευθείας στο ακροατήριο του μονομελούς εφετείου σύμφωνα με τη διάταξη της περ. δ' του άρθρου 110 έχει δικαίωμα να προσφύγει στο αρμόδιο συμβούλιο εφετών μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 322. Η προσφυγή υποβάλλεται στον γραμματέα της εισαγγελίας εφετών ή στα όργανα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 322 και ως προς τις διατυπώσεις άσκησής της εφαρμόζονται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 322. [...]

Τροποποιήσεις Ν. 3500/2006

Ενδοοικογενειακή βία

N. 3500/2006

Σε ισχύ: από 1.5.2022

Άρθρο 1 Ορισμοί

Χαρακτηρίζεται ως ενδοοικογενειακή βία («οριζόντια», κατά την Αιτέκθ) η τέλεση αξιόποινης πράξης (και) σε βάρος προσώπου που δέχεται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας στον οποίο ο δράστης εργάζεται.

Για τον παρόντα νόμο θεωρείται:

1. Ενδοοικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας ή σε βάρος προσώπου που δέχεται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας στον οποίο ο δράστης εργάζεται, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, ~~8~~ και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299, 311, ~~336~~ και ~~338~~ του Ποινικού Κώδικα.

2.α. Οικογένεια, ~~ή~~ η κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωση ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους. β. Στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός ~~συμ~~παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια. γ. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στους μόνιμους συντρόφους και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, στους ~~τέως~~ ~~πρώην~~ συζύγους, στα μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί, καθώς και στους ~~τέως~~ ~~πρώην~~ μόνιμους συντρόφους.

3. Θύμα ενδοοικογενειακής βίας, κάθε πρόσωπο της προηγούμενης παραγράφου σε βάρος του οποίου τελείται αξιόποινη πράξη κατά τα άρθρα 6, 7, ~~8~~ και 9 του παρόντος. Θύμα είναι και το μέλος, στην οικογένεια του οποίου τελέσθηκε αξιόποινη πράξη, κατά τα άρθρα 299, 311, ~~336~~ και ~~338~~ του Ποινικού Κώδικα, καθώς και ο ανήλικος κατά την παρ. 2, ενώπιον του οποίου τελείται μία από τις αξιόποινες πράξεις της παρούσας.

- Απαλείφεται η αναφορά στο άρθρο 8 του Ν. 3500/2006.
- Προστίθεται η αναφορά στα άρθρα 336, 338 ΠΚ [δεν εισάγονται διακεκριμένες παραλλαγές αυτών των εγκλημάτων, αλλά ενεργοποιούνται λοιπές συνέπειες του νόμου].

N. 3500/2006

Σε ισχύ: από 1.5.202

Τίθεται η διαζευκτική αναφορά σε ψυχολογική βία τόσο στον τίτλο όσο και στο κείμενο του άρθρου.

Άρθρο 4

Σωματική και ψυχολογική βία σε βάρος ανηλίκων

Επί ασκήσεως σωματικής ή ψυχολογικής βίας ~~ως μέσου σωφρονισμού~~ σε βάρος ανηλίκου, στο πλαίσιο της ανατροφής του, εφαρμόζεται το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα.

Απαλείφεται η αναφορά στην άσκηση βίας ως «μέσο σωφρονισμού».

Η 30ή Απριλίου κάθε χρόνου ορίζεται ως ημέρα κατά της σωματικής τιμωρίας ανηλίκων.

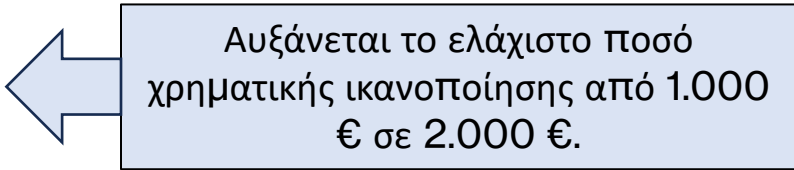
N. 3500/2006

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 5

Χρηματική ικανοποίηση

Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης του παθόντος για μία από τις πράξεις του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι κατώτερη των **δύο χιλιάδων (2.000)** ευρώ, εκτός αν ο ίδιος ο παθών ζήτησε μικρότερο ποσό.

Αυξάνεται το ελάχιστο ποσό
χρηματικής ικανοποίησης από 1.000
€ σε 2.000 €.

N. 3500/2006

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 6

Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος αυτής σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του, υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα, ή με συνεχή συμπεριφορά προξενεί εντελώς ελαφρά κάκωση ή βλάβη της υγείας του, με την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον ενός (1) έτους.

2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών. Αν επακολουθήσει βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.

3. Αν η πράξη της παρ. 1 τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας, το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί **ή αν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας**, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών **και αν φέρει και τα χαρακτηριστικά του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών**.

4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών.

5. [Καταργείται].

- Προστίθεται στις διακεκριμένες περιπτώσεις η τέλεση της πράξης ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας.
- Προστίθεται, ως ιδιαίτερα διακεκριμένη περίπτωση, η τέλεση σε βάρος ή ενώπιον των προσώπων αυτών πράξης που είναι δυνατό να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο ζωής ή βαριάς σωματικής βλάβης.

Καταργείται η παρ. 5, αφού οι πράξεις στο πλαίσιο φορέα κοινωνικής μέριμνας αντιμετωπίζονται ως (και όχι σαν) «ενδοοικογενειακή βία».

N. 3500/2006

Γίνεται αναφορά σε «κάθε μορφή βίας» [αντί για «βία»]

Άρθρο 7

Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας **κάθε μορφή βίας** ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, ανεξάρτητα από το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα. **Όποιος τελεί την αξιόποινη πράξη του πρώτου εδαφίου ενώπιον ανηλίκου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους.**

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας απειλώντας το με **κάθε μορφή βίας** ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση. **Όποιος τελεί την αξιόποινη πράξη του πρώτου εδαφίου ενώπιον ανηλίκου τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.**

Προστίθεται ως διακεκριμένη παραλλαγή [και στις δύο παραγράφους] η τέλεση της πράξης ενώπιον ανηλίκου [ενν. στο πλαίσιο της οικογένειας].

Άρθρο 9

Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών ~~μέχρι τριών ετών~~ τιμωρείται η πράξη της παρ. 1, αν ο παθών είναι ανήλικος **ή η πράξη τελείται ενώπιόν του.**

3. [Καταργείται].

- Αυξάνεται το ανώτατο όριο της απειλούμενης ποινής στην παρ. 2.
- Προστίθεται ως διακεκριμένη παραλλαγή η τέλεση της πράξης ενώπιον ανηλίκου

Καταργείται η παρ. 3, αφού οι πράξεις στο πλαίσιο φορέα κοινωνικής μέριμνας αντιμετωπίζονται ως (και όχι σαν) «ενδοοικογενειακή βία».

Ν. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

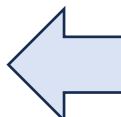
Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

1. Στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας ο αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγελέας ή ο αρμόδιος ανακριτικός υπάλληλος, ενεργώντας στο πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 245 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, διερευνούν τη δυνατότητα διαμεσολάβησης κατά τη διαδικασία των επόμενων άρθρων.

[...]

Προστίθεται η αναφορά σε ανακριτικό υπάλληλο ο οποίος διενεργεί αυτεπάγγελτη προανάκριση.

Ν. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

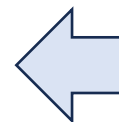
Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

2. Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας Ποινικής διαμεσολάβησης είναι η υποβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρόθυμο σωρευτικά:

α) Να υποσχεθεί ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον οποιαδήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας (λόγος τιμής) και ότι, σε περίπτωση συνοίκησης, δέχεται να μείνει εκτός οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάστημα, εάν το προτείνει το θύμα. Για την υπόσχεση αυτή συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 148 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Δεν επέρχεται κάποια μεταβολή ως προς αυτό το σημείο.

[...]

Ν. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

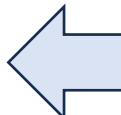
Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

2. [...]

β) Να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό - θεραπευτικό πρόγραμμα ή πρόγραμμα απεξάρτησης για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα ή σε ιδιωτικό φορέα που εποπτεύεται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας ή Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, σε όποιον τόπο και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος του προγράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρακολούθησής του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπτεται στον φάκελο της δικογραφίας. Αναφέρονται δε σε αυτό, αναλυτικά, το αντικείμενο του συμβουλευτικού - θεραπευτικού προγράμματος ή του προγράμματος απεξάρτησης και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της παρακολούθησης του προγράμματος εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 13.

-
- Προστίθεται αναφορά σε πρόγραμμα απεξάρτησης.
 - Ελλείψει υποδομών, περιλαμβάνεται πλέον και η δυνατότητα παρακολούθησης σε (εποπτευόμενο) ιδιωτικό φορέα.

N. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.2022

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

2. [...]

γ) Να άρει ή να αποκαταστήσει, εφόσον είναι δυνατόν, αμέσως τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την πράξη και να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα.

Αν αποδεδειγμένα προκύπτει, πως τόσο το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, όσο και το θύμα βρίσκονται σε πρόδηλη οικονομική αδυναμία, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να αποζημιωθεί το θύμα σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο και υφίσταται η ανάγκη μετεγκατάστασης του θύματος και των ανήλικων τέκνων του σε ασφαλές περιβάλλον και κάλυψης βασικών βιοτικών αναγκών τους, προβλέπεται η καταβολή εφάπαξ ποσού αποζημίωσης προς το θύμα, η οποία καταβάλλεται δίχως καθυστέρηση από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης του άρθρου 1 του ν. 3811/2009 (Α' 231) κατόπιν αίτησης του θύματος με αναλογική εφαρμογή του ανωτέρου νόμου. Η περ. δ' του άρθρου 9 του ν. 3811/2009, περί κατάχρησης δικαιώματος, εφαρμόζεται αναλόγως. Το Ελληνικό Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του αποζημιωθέντος θύματος σε βάρος του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, μέχρι το ύψος του καταβληθέντος ποσού, την είσπραξη του οποίου επιδιώκει σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190). Η αποζημίωση του θύματος από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, δεν θίγει το δικαίωμα αποζημίωσής του από το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, σύμφωνα με τα άρθρα 914 και 932 του Αστικού Κώδικα.

Προστίθεται πρόβλεψη σχετικά με αποζημίωση από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης.

Ν. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

2. [...]

δ) Να προβεί σε κάθε άλλη ενέργεια αποκατάστασης ή μεταμέλειας που προτείνει το θύμα.

- Προσθήκη νέας προϋπόθεσης

Ν. 3500/2006

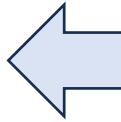
[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

5. Αν την πράξη ενδοοικογενειακής βίας σε βαθμό πλημμελήματος φέρεται να έχει τελέσει ανήλικος, εφαρμόζεται το άρθρο ~~45Α~~ 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Επί της ουσίας δεν επέρχεται κάποια μεταβολή ως προς αυτό το σημείο.

Ν. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 12

Διαδικασία

1. Αν σε βάρος του υπαιτίου κινηθεί η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ποινική διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνον εφόσον το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τις διατάξεις του άρθρου ~~423~~ 424 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στην περίπτωση αυτή, η σχετική διαδικασία χωρεί κατά τις παρ. 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης, ~~κατά το πρώτο εδάφιο~~ για οποιαδήποτε αιτία, εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν στον υπαίτιο περιοριστικοί όροι κατά το άρθρο 18 του παρόντος νόμου.

Πρβλ. και δυνατότητα κράτησης κατηγορουμένου με βάση την τροποποίηση του 424 ΚΠΔ.

Ν. 3500/2006

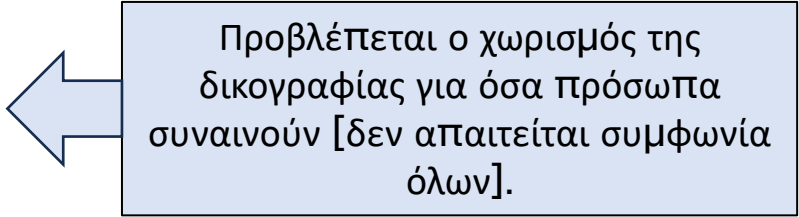
[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.2022

Άρθρο 12

Διαδικασία

6. Αν τα πρόσωπα στα οποία αποδίδεται η τέλεση της πράξης είναι περισσότερα ή η φερόμενη ως τελεσθείσα πράξη αφορά περισσότερα θύματα, η δικογραφία χωρίζεται για τα μέρη που συναινούν και λαμβάνει αυτοτελή δικονομική πορεία σύμφωνα με τις επιμέρους διακρίσεις της παρ. 5.

Προβλέπεται ο χωρισμός της δικογραφίας για όσα πρόσωπα συναινούν [δεν απαιτείται συμφωνία όλων].

Ν. 3500/2006

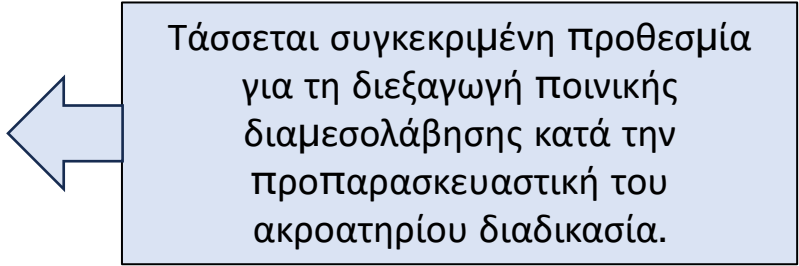
[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 12

Διαδικασία

7. Η συμφωνία των διαδίκων μερών για την κατά την Παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης μπορεί να υποβληθεί και με σχετικό Πρακτικό εκ μέρους των συνηγόρων τους, στον αρμόδιο εισαγγελέα το αργότερο εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος. Στην τελευταία περίπτωση ο αρμόδιος εισαγγελέας αποσύρει τη δικογραφία από το Πινάκιο Προκειμένου να λάβουν χώρα οι ενέργειες του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5 του παρόντος.

Τάσσεται συγκεκριμένη προθεσμία για τη διεξαγωγή ποινικής διαμεσολάβησης κατά την προπαρασκευαστική του ακροατηρίου διαδικασία.

Ν. 3500/2006

[διαμεσολάβηση]

Σε ισχύ: από 1.5.2022

Άρθρο 14

Αστικές συνέπειες

1. Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας της Ποινικής διαμεσολάβησης δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αιτήσεως συναινετικής λύσης του γάμου, την πρόοδο της δίκης και τη λύση του γάμου ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης.

2. Η μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη προς τους όρους της Ποινικής διαμεσολάβησης και η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας έχει ως αποτέλεσμα την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις του θύματος, οι οποίες αναβιώνουν αναδρομικά και μπορούν να αναζητηθούν κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξίας. Τα καταβληθέντα, λόγω της συμφωνίας, μπορούν να αναζητηθούν κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού.

3. Μετά την ολοκλήρωση της Ποινικής διαμεσολάβησης και τη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη στους όρους της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις του θύματος, αποκλείεται η ανατροπή αυτής, εξ ουιουδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής.

Αντικατάσταση άρθρου.

Ν. 3500/2006

[παραγραφή]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 16

Παραγραφή

Αν οι πράξεις των άρθρων 6, 7 και 9 του Παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου, η έναρξη της προθεσμίας παραγραφής αναστέλλεται ~~μέχρι την ενηλικίωσή του~~ κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα.

Εναρμόνιση με τη γενική διάταξη.

N. 3500/2006

[περιοριστικοί όροι]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 18

Περιοριστικοί όροι

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθούν στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο ή από τον εισαγγελέα που έχει επιληφθεί της υπόθεσης με αιτιολογημένη διάταξή του, κατά της οποίας επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών, και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, περιοριστικοί όροι, όπως ιδίως η απομάκρυνσή του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκησή του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας, η συμμετοχή του σε θεραπευτικά ή συμβουλευτικά προγράμματα ή προγράμματα απεξάρτησης. Για την επιβολή περιοριστικών όρων λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα και η συχνότητα της πράξης, η επικινδυνότητα του δράστη και η υποτροπή. Απόσπασμα των ανωτέρω αποφάσεων, βουλευμάτων και διατάξεων, που επιβάλλουν περιοριστικούς όρους διαβιβάζεται αυθημερόν στον αρμόδιο για την εκτέλεσή τους Εισαγγελέα και κοινοποιείται αμελλητί στις διωκτικές αρχές. Όποιος παραβιάζει τον περιοριστικό όρο που του έχει επιβληθεί τιμωρείται με φυλάκιση.

- Προσθήκη (εν είδει όρου) της συμμετοχής σε θεραπευτικά ή συμβουλευτικά προγράμματα ή προγράμματα απεξάρτησης.
- Πρόβλεψη κριτηρίων ενόψει της επιβολής περιοριστικών όρων.
- Διαβίβαση σχετικών διατάξεων, βουλευμάτων, αποφάσεων στον Εισαγγελέα εκτέλεσης αυθημερόν.

Ν. 3500/2006

[περιοριστικοί όροι]

Σε ισχύ: από 1.5.202

Άρθρο 18

Περιοριστικοί όροι

3. Το δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο κατά την παρ. 1 για την επιβολή, ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση των περιοριστικών όρων, μπορεί να ζητήσει, συμβουλευτικά, τη γνώμη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε δημόσιο φορέα ή σε ιδιωτικό φορέα που εποπτεύεται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας ή Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Προσθήκη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας που εργάζονται σε (εποπτευόμενο) ιδιωτικό φορέα.

Ν. 3500/2006

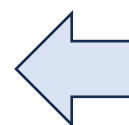
[υποχρεώσεις επαγγελματιών]

Σε ισχύ: από 1.5.2022

Άρθρο 23

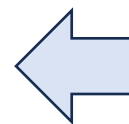
Υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών επαγγελματιών

1. Παιδαγωγός, εκπαιδευτικός, μέλος του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού ή του ειδικού βοηθητικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, επιμελητής, προπονητής ή γιατρός που παρέχει τις υπηρεσίες του σε ανήλικο, ο οποίος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του πληροφορείται ή διαπιστώνει με οποιονδήποτε τρόπο, ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος ανηλίκου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, υποχρεούται να το αναφέρει αμελλητί στις αρμόδιες διωκτικές αρχές. Την ίδια υποχρέωση έχει ιατρός που με βάση σοβαρά αντικειμενικά ευρήματα της ιατρικής εξέτασης διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος ενηλίκου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας.

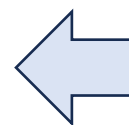
Επέκταση καταλόγου προσώπων της παρ. 1.

2. Τα πρόσωπα της παρ. 1, που προβαίνουν σε αναφορά εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας δεν εγκαλούνται, δεν ενάγονται, δεν διώκονται πειθαρχικά, δεν απολύονται, ούτε υφίστανται άλλου είδους κυρώσεις ή δυσμενή μεταχείριση, για το περιστατικό που ανέφεραν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παρά μόνο εάν προέβησαν εν γνώσει τους σε αναληθή αναφορά.

Προσθήκη παρ. 2 σχετικά το «ακαταδίωκτο» των προσώπων της παρ. 1.

2.A. Τα πρόσωπα της παρ. 1 καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο, μόνο αν το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

Αναρίθμηση της – πρώην – παρ. 2 σε 2Α.

3. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως και για τα μέλη του προσωπικού και τους Προϊσταμένους των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) του άρθρου 6 και της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 4547/2018 (Α' 102).